

K 34  
413/82  
s923 (106)

*Inheritance to woman's estate.*

H. M. Mohlabe.

P.P.1-90

110

Temana ya 37(a)

Lefa la mosadi.

Temana 1: Lehu la mosadi .

6  
K34/82. 97

- 4796 10143 Lehu la mosadi wa nto. Ge mosadi a ka hwa pele ga monna wa gwe, monna o swanetše go boloka mohu mosadi wa gwe. Theema there "monna o tšeya dinoka, ge e le thōgō e na le beng ba yōna." Ke taba ya pele ga lehu. Ge a diyo thōma go babja, mokhonyana o swanetše go tibiša ba ga makholo wa gwe. Ke mmago mosadi yowe a swanetšego go ōka bolwetši bja moredi wa gwe.
- 10144 Nka baka lang monna a šita go ōka molwetši. Ge mosadi the na batswadi ba ba ka mo ōkago, mmago monna le mokhekolo yo mongwe wa bo leloko la mohu, ba swanetše go mo ōka. Mooki wa molwetši o swanela go kitima le basadi goba le banna ka baka la gore a ka khumiša molwetši. Makhomo ke a we a thibelago monna go ōka
- 4797 molwetši. Monna a na lešoko, ka gobane a gathana le motabō wa gwe ke moka ba raloka. O lebala gore o ōka molwetši. Dithare tšona o swanetše go mo nyakella. Fela ba swanetše go di bolaela ka polaō, phela-makhoma le therokolo.
- 10145 Baoki ba molwetši ke bona dithatse tša monna. Ge bolwetši bo ilē bja šita dithare tša banna, ke moka motho a hwa. Ke bona bawe ba swanetšego go beya bopaki bjo bo tilego mabapi le go ōkiwa ga gwe go fithela a ba hwela diateng tša bona.
- 10146 Ngaletšo ya poloko ya mohu. Ngaletšo e ka ba gōna, ge taba ya mohu e tha ka ya thepela ka molaō. Ke batswadi ba mosadi ba we ba ka ngaletšago. Ke ge ba ilē ba fo o kwa ba bigiwa lehu ka ntē le go bigiwa bolwetši. Pegō ya bolwetši ke molaō. Ditopō tša boloi di ka no ba gōna ka moragō ga lehu la mohu. Ge pegō
- 4798 ya bolwetši e ilē ya ba gōna, ngaletšo ya go boloka mohu e ka the bē gōna.
- 10147 Pegō ya lehu. Bjale molwetši o hwilē, bakhonyana ba swanetše go bega ba ga makholo wa bona lehu la moredi wa bona. Le ge mohu a ilē a hwa matsogong a bona, ke molaō wa gore ba romelē thebaka tha go ba tibiša gore, a ra diša. Ngwana yola wa lena o re togetše. Thebaka the šala the botša papago mohu. Ge e le mmagō

mohu a mmotše bjale, aowa, o wa fitha a pjaya lebeya goba a mo tšhela ka meeti ka gare ga phogō. Thōbōga ke moka ngwana yola wago phiri e rwele. Ke moka mmago mohu o rwala megono, o tšama a lla a e ya bogadi bja mohu moredi wa gwe, Bjale o botša monna wa mmago mohu mantšu a ba mo rumilego ka ōna.

10148 Ge batswadi ba mohu ba dula kholé, gōna a ba swanēla go toga. Ba swanetše go fo dula. Mohu o swanetše go tšeya bošego ka moka a le ka ntong. Ge a hwilé e thale ka moswanyana, o swanetše go tšea letšatši ka moka a le ka ntong. Bjale ba 4799 ta khōlwa gore o hwilé. Ke gona ba ta tobošago mmagō mohu. Le yēna papago mohu ba swanetše go mmege gore a ra diša. Ba swanetše go roma motho a yo tibiša ba gae, gore bolwetši bjola ba re bitšeditšego bjona, bo šitilé. Ba tšhaba gore ba ka ba ba ubēla ke batho ka gobane lehu le na le maata.

10149 Mohu o tšeya letšatši le bošego a le ka ntong. Nka baka lang mohu ba mo tšeiša letšatši ka moka a le ka ntong ka nté ga go botša batswadi gore phiri e rwele. Molato ke gore motho o a ya a idibala ka moragō a tsoga. Bjale ba tšhaba gore ge ba ka botša batšwadi, mmagwe a ka lla. Bjale ge a ka mo llēla ka moragō a phafoga, ke moka o ta ba thegōlé.

10150 Monna o dula le bakhekolo ka lapeng. Ke lebaka la mo ba pjafile lebeya la gore ke moka thōbōgang phiri e rwele. Ge mohu a thale ka ntong, ga gona motho yo a swanetšego go lla thellō tha lehu. Ka moka ba swanetše go loma thenkō. Mong monna wa mohu, od ula le basadi ka lapeng le we la mohu. Le yēna o laiwa gore a the ke a rothiša magōkhō. Ba ta llēla mohu 4800 ge banna ba mo ntšha ka ntong ba mo iša lebiteng.

10151 Molaō wa phuthō ya thetoto. Monna wa mohu a swanēla go tēna ka ntong ge ba phutha mohu mosadi wa gwe. Ke batswadi ba mohu le ba bo leloko la monna bawe ba swanetšego go phutha mohu. Thōgō e phutha ke beng ba yōna. Bakhonyana ba phutha diata ba lebella ba ga makholo wa bona mo ba phutha mohu. Ba kona mohu diēta noko. Ke moka ba mo kolotanya, ba mo phuthēla mmele ka malapi a gwe. Thōgō a ya swanela go phuthelwa, ka gobane ba ka mmolaiša khuta-mōya. Monna wa mohu a tene, ka baka

la gore a ka remoga mokolo, a toga a latêla mohu mosadi wa gwe. 10152 Thwalô ya thetoto. Banna ba bangwe bona ba épa lebita, bawe e lego beng ba thôgô ba phutha mohu. Monna a swanêla go épa lebita la mohu mosadi wa gwe, ka baka la gore di a ila. Kilo ya gona ke gore a ka remoga mokolo. Baagi ba moté wa mohu ba 4801 swanetše go bega phelô ya moté. Ke gôna ba rwalago thetoto ba the išago lebiteng. Monna a swanêla go rwala thetoto tha mohu mosadi wa gwe. Le gona a swanêla go éta pele ga barwadi ba thetoto. O swanetše go šala moragô.

10153 Poloko ya mohu. Ge ba fiñhilê lebiteng, ke moka malome goba papago mohu o tēna ka gare ga lebita. Ke moka ba mo neetša thetoto. Ba the dudiša ka maragô. Ba mo lebeletša mowe a tšwago. Bjale mohu o ka gare ga lebita. Monna o swanetše go šadiša mohu. O ntšha mabu a lebita, o tšhêla ka gare ga lebita. Thepela ga boṭe mogatšaka. Nna o ntšhilê mašuwane. Ke moka ke nna bo thaka a di fele. Ka moka ga bona ba swanetše go kwatama ka dikhuru, ke moka ba phušetša lebita ka tha ka moragô. Ge ba bôna gore thetoto a the bônale, ke moka ba sokologa, ba éma ka maoto, bjale ba phušeletša ka matšepê.

10154 Thedimu. Ge gona le the ruiwa thewe ba felegetšago mohu ka thôna, the a bolaiwa. Monna o boêla ka gae, ba šala ba ija 4802 thedimu yēna a le ka gae. Ke moka o fiñha a dula le bakhekolo ka gare ga nṭo. Mohu o bulukilwê bjale ba remamêla lehu la mohu. Monna o alamêla lehu la mohu mosadi wa gwe ka gare ga nṭo.

10155 Ke ôna molaô wa lehu o we wa ka gôdimu. Ke šile molaô wa batswadiba mohu ge ba le lebiteng. Mokhonyana wa bona, o re go felegetša mosadi wa gwe ka mobu, le ka polabolo ke moka batswadi le bona ba dira bjale ka mokhonyana wa bona. Bona ba bolabola ka mokhwa o: Latêla bo ngwaneno. Fêla o re šietše bušuwana ka gobane re llê dikhomo tša morwa-kétê, re re o ta ba phêlêla. Ba phušeletša lebita ka moragô ga dipolabolo tša batswadi ba mohu.

S.1: Pegô ya lehu la mosadi le The'ila.

10156 Lehu le swanetše go bigiwa. Ka pela motho mo a hwilê, ba bo leloko la mohu ba swanetše go tibišwa. Le bona ba mošata ba swanetše go tibišwa pele ga go iša mohu lebiteng. Ba tibiša ntona

ya mmoto o we. Ka mokhwa o: Rena a ra diša. Ngwana mokete  
 4803 phiri e rwele. Ntona le yōna a ya swanēla go dula taba ya pego  
 ya lehu ka maragō, o swanetše go e fetiša, a yo bega ba mošata.  
 Ge e le pegō ya go tibiša batswadi ba mohu, e ngodilwē ka mo  
 maphepheng a ka morago.

10157 Theiila tha thelemō. Batho ba a tšwa ba ya mašemong,  
 ka morago mohu o wa šala o wa hwa. Ba we e lego ba bo leloko  
 la mohu, ba swanetše go tibišwa ka pela pela ka baka la go tšhaba  
 dikhobadi. Lehu le maata, yo mongwe a ka gobala. Khobalo e we  
 ya go gobala ka baka la lehu e bitšwa bothōla. Ka moka ba  
 swanetše go uta matšepē a bona ba boelē gae. Ke gona e le moka  
 ba yo napa ba alama lehu la mohu. Batho ba šele le bona ba  
 swanetše go lethetša medirō ya bona.

10158 Marēga ke madula-gae. Ge mohu a ka hwa lebaka la madula-  
 gae, le gona ba swanetše go phakiša go tibiša lehu la mohu. Mang  
 le mang wa bo leloko la mohu o swanetše go tibišwa ka baka la go  
 tšhaba gore batho ba ka mo ubēla goba go ba ubēla. Le ge nke  
 4804 gona le medirō e we ba go ba ba e dira, ba swanetše go e togēla.  
 Ba kitimēlē mowe mokhoši wa lehu o lego.

10159 Kalamō ya lehu la mosadi. Ka morago ga mo mohu a  
 išitšwe lebiteng, monna le bakhekolo ba dula ka ntong ela ya mohu .  
 Ba robala ka gare ga yōna. Ba ka alama lehu matšatši a mararo  
 goba a maane. Ka letšatši la bofēlō ke moka ngaka ya go alafa  
 lehu ya ta ya ba ntšha ka ntong. A go no dula mokhekolo yo  
 mongwē le yo mongwē, aowa, go dula ba bo leloko la monna le ba bo  
 leloko la mohu. Ke bona bawe ba swanetšego go alama, lehu la  
 mohu ba le ka ntong ya mohu. Baemedi ba lehu ba basadi ba dula  
 lapeng la mohu. Baemedi ba banna ba dula khorong. Banna bawe  
 ba ilego ba tswarēla mohu, a ba swanela go toga pele ga kalafō ka  
 baka la go tšhaba go iša thekhoma ka malapeng a bona.

10160 Molaō wa kalafō le go ya nokeng. Monna wa ngaka o swanetše  
 go tsogēla e thale ka moswanyana. Bjale ba-alami ba lehu gammōgō  
 4805 le yēna mothōlō wa monna, ba swanetše go tsogēla nokeng go thapa  
 tšhila ya lehu. Ba ya ba rwele letshegō, monna o swanetše go

thapa a dutši gōdimu ga lona. Monna wa ngaka o šetše a lukiša dithare tša go alafa lehu. Ge ba tšo boya, ba dula lapeng. 10161 Go ōrēla dithseta le go oretša diata. Mollō o wa gotšywa lapeng, la mohu. Monna wa ngaka o tšhuba dithseta ka lebe. Banna ba la ba go phutha mohu ba tulo oretša matsōgō a bōna kudu diata. Ba oretša lebaka la mo dithseta di tupa moši. Mo a bōna gore di swa go ya mafellong, ke moka o wa di thatola. Di ōrēla ke monna wa go hwēla ke mosadi gammōgō le bana ba mohu. Monna o khurupetšwa ka kobō gammōgō le bana ba gwe. Yēna o ōrēla a dutši gōdimu ga lethsegō bana bona ba dula fathe.

4806

10162 Mothahu wa lotša ba o faga. Lebaka la mo ba ōrēla, mosadi yo mongwē o swanetše go ba a faga moritō. Dithseta tšela ba go ba ba ōrēla bjale ke dipilō. Ke moka ba di šile. Ba ta ntšha buupi bja tšona ke moka ba tšhēla ka kowa moritong. Moritō o we o swanetše go lewa ke monna gammōgō le bana ba mohu.

10163 Kalafo le goja ga manang e dirwa ka mokhobeng. Bjale ba swanetše go ala legogō ka lapeng. Monna wa ngaka o ta beya manang gōdimu ga legogō. Ke moka a tše phate ya mmilo ya khwēga, a khweša legogō, a goga. Monna le bana ba swanetše go le šala morago. Ke moka o ta fiṭha a le lethetša mokhobeng wa lapa. Bjale o thōma ka monna go alafa. Moalafiwa o swara mote. Monna wa ngaka o tswere Petwana le letšepē. Ka petwana o tiya letšepe ka yōna go toga gōdimu ga togo go fiṭha maotong. Ge a fiṭha maotong ke moka wa di lethetša wa fathe. Ke moka a goma a di topa, o thoma gape thogong o tholamiša le mokolō go fiṭhēla a di lethetša di wa. Bjale o ngatša manang ka yōna petwana le letšepē. O thōma go mo fa ka letsogō la goja. Mo a re o nyaka go bo tšeya ka legano, ke moka o wa gomiša, ke moka o mo fa ka mpōgoši. Ke moka o wa buja.

4807

10164 Bana ba alafiwa ka go thathamana, ka go belegiwa ga bona. Kalafō ya papago bōna e fedilē bjale go tēna bana. Ngwana wa mathōmō ke yēna yowe a latēlago papagwe. Yo a latēlago wa mathōmō le yēna o wa tēna. Bjale bjale go fiṭhēla ba felēla. Modirō ōna o no ba dira bjale ka papago bona. Mphōgoši ke gore letsogo la

923

mphapa.

10165 Mphogoši a o ji ka ona oa illa. Gona le letsogo la goja. Bjale matsogō a mabedi mo mothong ke Mphapa le la goja. La goja ke lona la thetshadi. Mphapa ke lona la thenna. Motho yo we a swanetšego go ja ka Mphogoši, ke motho yowe a hwetšego ke monna goba mosadi. Ke mokhwa o we ba tha dumelego gore motho a ka ja tša go ja ka mphapa. Ge ba go bōna o ija ka lona, ba ta go ōmanya kudu. Ba dutši ba go botša gore o tholetša mang go hwa. Batho ba bantši ba pakaeno le mefuta e mengwē, ba re le a'ila goja ka lona ka baka la modirō wa lona wa bošego. Ke medirō ya banna le basadi bošego.

10166 Tšhidi ela a ba alafilego ka yōna ke moka e bitšwa tšhidi-va lehu. Monna wa ngaka o swanetše go e fa mohwšlwa.

4808

Modirō o wa ka gōdimu wa kalafō ya lehu ke wa tšatši ka le thii. Ke moka go fedilē, batho ba palakana. Ba we ba šalago ke batswadi ba mohu le bakhonyana. Batho ba šele bona ka moswana ba swanetše go šoma mešomō ya bona. Tšhidi ya lehu goba Tšhidi ya lekhopō.

10167 Go fadiwa khoko. Bjala bja diphiri. Lehu le alama ke beng ba lona. Ka moragō ga kalafō ya lehu, ka moka batho ba ya mešomong a bona. Bjale beng va mohu le bakhonyana ba šala ba alamilē lehu. Ba tšeya matšatši a mararo goba ka maane ke moka ba fala khoko. Khoko ke go phalola di~~th~~ōgō ka legare. (Lemeko). Ke lona letšatši la go nwa bjala bjowe ba bu bitšago bjala bja diphiri. Bjale go fedilē le bona ba ka ya medirong ya bōna. Theilla the fedilē bja~~le~~ ba šala ba lla thellō tha mohu.

4809

10168 Thellō tha mohu wa mosadi. Molaō the tswanetše go tšeya ngwaga ka moka. Monna le mosadi, motho wa malala-mabe ke monna. Ba gona banna ba we ba khotellago go lla thellō tha mohu mosadi wa gwe, go fi~~th~~ēla letšatši la meriri ya mafellō. Ke bawe ba yago ba rwala ngwaga ka moka ba ba tha lla thellō. Ba bangwē a ba tšee lebaka le letelele ka baka la le kheswa la bona. Ka temogō ya gore ona le le kheswa, ba phakiša ba dira bjala bja Thešhila. Ka moragō ga bjowe ke moka ba goma ba dira bjala bja meriri ya mafellō. Thellō the fedilē.

10169 Bakhonyana ba swanetše go thoboša ba ga makholo wa bona. Ka moswana wa mo ba nwele bjale bja meriri ya mafellō, ba bo leloko la monna ba swanetše go khobokana ga'mōgō le bana ba mohu. Mothahu wa mabēlē gammōgō le dithapō, di swanetše go abelwa bana ba mohu. Dibjana le dikaparō tše bjale ka dipheta, Nthetho le ntepa di swanetše go išiwa ga batswadi ba mohu go bega lehu la ngwana wa bona. Di išiwa ka khomo. Ke moka thellō le thobogō ya mohu e fedilē, monna a ka no ba a dira ka mokhwa o a ka khōnago.

10170 Mphōlodi o ilē a tsoga a hwilē. Bakhonyana le bona ba ilē ba makala. Monna o be a na le basadi ba babedi. O be a robotše 4810 ka ntong ya mosadi wa bobedi. Motho o ilē a rumiwa go tibiša, batswadi ba mohu. Thepela o tibiša ba ga makholo, rena ka mono ngwana yola wa bona phiri e rwele. Murumiwa o ilē a ya. O ilē a fitha a thoboša batswadi.

10171 Batibiši ba lehu ba palakane le naga. Morumiwa yo mongwē o ilē a rumiwa go tibiša beng ba mohu. O ilē a tibiša Mašumu. Mašumu o ilē a rwala taba a ya a e bega Mohlabe. Bjale batswadi ba mohu ba ilē ba ngaletša bakhonyana ka mohu. Ngaletšo ya bona ba re ba diyo bolaya. Ka baka lewe, ba swanetše go apeya ba je. Go ya gona ba ilē ba ya, ba ilē ba ganēla bakhonyana go phutha mohu. Motho a diyo hwa bjale ka pudi mo e tene ke thethōgwana, o thōma ka go babja pele. Ka goriale mo we ba re ba diyo bolaya.

10172 Barumiwa ba ka mošate. Ntona e ntšha motho wa yōna go boloka motho yowe a hwilego. Khoši le yōna e ntšha wa yōna motho. "Nama ya beta e a begwa." Thopa ya bakhonyana le ba 4811 ga makholo wa bona a ya ka ya fēla ka pela. Taba e ilē ya ba šita thopeng. Bjale bakhonyana ba ilē ba begēla bana ba Khoši. Bana ba khoši ke bona barumiwa ba la.

10173 Banna ba ilē ba sola batswadi ba mohu. Barumiwa ba ilē go bigiwa ke moka le bona ba bitša banna ba go tiya ba ya nabō mola thopeng. Batswadi ba mohu ba ilē ba bolabola lebaka lewe ba ganago ka lona. Bakhonyana le bona ba thaloša ka mokhwa o mohu a no tsogago a hwilē. Bjale banna ba re ka moka re maketše, ka baka lewe, mohu a hwilego ka lona. Bjale ba ga makholo, pelašlō ya lena e ya o kwala. Togēla dipolabolo ka moka le boloke

mohu. Metji a falla a faletše. Ka moragō ga mo le bolokilē mohu, le ka šala le bolabola dipolabolo tše. Batswadi ba mohu ba ilē ba dumellana le dipolabolo tša banna.

10174 Mohu o hwilē a e thwele. Ke gore o hwilē a na le mpa. Morwalo o hunulla ke mong wa ōna. Ke mokhonyana yowe a swanetšego go phula mohu mpa. Ke mong wa mosadi yowe a swanetšego go phula mpa. Ga ba gona bawe ba phulago mpa ya mosadi. Ba no ntšha pudi malome wa monna a phula. O dirēla gore moya wa ngwana o tšhele ka ntšē. A ba ke ba mmoloka a le thepipimpi. Makadi o ilē a ntšha pudi a fa malome wa gwe. Ke ya go ntšha mōya wa mohu. Phorogetša o ilē a phula mpa ya mohu ka lerumu. Go fedilē bjale ba thōma go phutha mohu.

10175 Makadi a šadišwa moragō ga thetopo. Pele ga go ntšha thetoto ka ntong, o ilē a nyaka go ēpa lebita la mohu mosadi wa gwe. Ba ilē ba mo thibēla. Bjale ba ilē ge ba rwala thetopo, le yēna a iša diata. Ba ilē ba mo ganetša. A butšwa gore a šalē moragō. O ilē a dira bjale. Ke moka ba fihiša thetoto lebiteng. Thetoto a the khutši teleng. Ba rwala, ba rwele, go khutša ke go fiha lebiteng.

10176 Makadi o ilē a felegetša mohu mosadi wa gwe. Ba ilē ba mmotša gore a ntšhe mabu a tšhelē ka gare ga lebita, o ilē a dira bjale. Thepela ga boṭe mogatšaka. A ka a tšwēla pele le dipolabolo. *dipolabolo.* O ilē a wēla fathe. Ba ilē ba diyo mo etetša mo a boēla ka gae. 4813 Ba ilē ba mo felegetša ka pudi. Ba ilē ba šala ba ija pudi ewe ya thedimu, yēna a boetše ka gae. Ke moka go fedilē, ba boēla ka gae.

10177 Makadi o ilē a alama lehu la mosadi wa gwe matšatši a maane. Ka letšatši la bothano monna wa ngaka a ta a mo ntšha ka ntong. Ka lona letšatši lewe, monna wa ngaka ya go alafa lehu a fiha. Bakhekolo le Makadi ba tsogēla nokeng. Ba be ba rwele letšhegō. O ilē a dula gōdimu ga lona mo a thapa. Ka moragō ga mo a feditše go thapa, ke moka ba togēla letšhegō ka gare ga metji. O laiwa gore a theke a lebella ka moragō. Ba ilē ba boya ka gae. Monna wa ngaka ge a bōna gore ba boya, ke moka a thōma go tšhuba ditsheta. 10178 Banna ba go tswarella mohu, ba ilē ba o retša diata tša bona.



Lebaka la mo ditsheja di tupa muši, ke moka a re bawe ba ilego ba phutha mohu ba tē ba oretše diata tša bona. Ba ilē ba dira bjale. Ge ditsheja di e swa go ya mafellō, ke moka a bitša Makadi le bana  
4814 ba mohu. Ba ilē ba ba khurupetša ka kobō ya bošego. Ba beya leeta la ditsheja gare ga bona. Ke moka ba ōrēla. Ka moragō ga mo ba oretše, ke moka monna wa ngaka a di šila. Ke moka ya ba tšhidi e ntso. O ilē a e fa Makadi. O thōkōmēlē tšhidi e, e ta thuša bana bawe ba ka babjago ke bolwetši bja makhoma. Batho ba ilē ba palakana ka gobane lehu le alafilwē.

10179 Go fala khoko. Ka moswana ke moka ba tsoga, ba khella bjala bja go fala khoko. Ke bjala bjo ba bu bitšago bjala bya diphiri. Ga bu bitšwi ka bothi, aowa bu bitšwa ka buntši. Mo leineng la bjala ke bo thii. Ka gobane ka buntši ke mabjala. Phiri ke bo thii. Ka buntši diphiri. Bjala ke buthii. Diphiri ke buntši. Bjala bja diphiri. Ke bjala bo nwewa ke diphiri. Ba ilē ba tšeya matšatši a mabedi, ka letšatši la boraro ke moka ba fala khoko. Ke gore ba ilē go apeya bjala ba ba ba fodiša.

10180 Makopi o ilē a bitšega meriri. Ba ilē ba fala khoko ka lona letšatši la boraro. Go fala khoko ke go phalola. Go  
4815 phalola ke go toša meriri ka moka togong. Ba ilē ba phalola monna gammōgō le bana. Ka moragō ga mo ba feditše modirō wa go phalola ke moka ba thōma go nwa bjala bja diphiri. Merithi mo e re theo, ke moka Makopi a rwala meriri, a ya a upēga ka fathe ga morithi wa mothare o mogolo.

10181 Go upēga ga meriri. Meriri e upēga ka lona letšatši lewe go  
90 fadiwago khoko. Mopegi wa meriri ke khadi ya bo monna. O wa tšwella a fata dikhwatša tša mothare, ke moka a fakēla meriri ka gare, a buša dikhwatša, a phušeletša meriri ka tšona. Ke moka a rwala letapa, a tshekha ka lona. Mo a toga mo we a swanēla go lebella moragō. Meriri e upegiwa ka merithi. Ke moka kalamēlō ya lehu ya fēla e ta mo we. Yo mongwē le yo mongwē a e kēla gae ga gwē. Mafellō a kalamēlō ya lehu.

10182 Molaudiši yo mongwē, o ilē a laudiša ka mokhwa o: Pegō ya lehu go batswadi ba mohu, e ba ka moragō ga bjala bja diphiri. Ke

4816 taudišo ya molaudi yo mongwê, yo we batswadi ba gwê ba ilego ba fallêla mo nageng ya gešu. Monna ke thekhate komeng o wa tēna. O ilê a o kwala fêla ka baka la legogô. Monna mo a hwetše ke mosadi a robale gôdimu ga legogô. Ba mo alla mathuhu (matšididi) kowa mohu a go ba a robetše. Ke moka o robala gôdimu ga ôna. Matšididi a we ke bjang. O ta robala gôdimu ga legogô ka moragô ga kalafô ya lehu. Legogô lewe a robalago gôdimu ga lona, le a thanolwa.

10183 Monna ke thekhate komeng o wa tēna. Ke gore melaô e ka mo šita, a khôna ka o thii, ke monna a swanêla go teiwa. Taudišo ya gwe ya mathômô ya pegô ya lehu go batswadi ba mohu, pele ga letšatši la meriri ya mathômô, ba ilê ba mo ganetša. Le ga khanetšo e ilê ya ba gona, yēna o ilê a tiša taba ya gwe gore ke nnete.

4817 10184 Molaudiši o ilê a katiwa ka mabaka. Gapê khane e ilê ya ba ya tentšhwa bakhekolong. Bakhekolo ba ilê ba re, dilô ka moka di thepela ka mabaka a tšona. Batswadi ba mohu ba bigiwa lehu la ngwana wa bona ka dithakola tša mohu. Bjale dithakola tša mohu ka moka ga tšona di bokellwa felo go thii, ke moka tša beiwa ka ntong. A di tswariwi ke motho. Monna wa ngaka ya go alafa lehu, o swanetše go ta go di foka. Di fukiwa ka letšatši la meriri ya mathômô. Ke gore ka letšatši la bjala bja go toša thetšhila. Bjale ba ka khôna ba di tswarella. Dithakola tša mohu di išiwa go batswadi ba mohu ka moragô ga bjala bja thetšhila. Monna yola wa khane, o ilê a re, a go ke go e wa mafsika.

10185 Taudišo ya bakhekolo e ilê ya kata ya banna. Ka gobane ge re gopola taudišo ya bona, re hwetšana gore pegô ya lehu go batswadi ba mohu, ke ya bjala bja mafellô. Khanthe pegô ke ya ka moragô ga bjala bja thetšhila. Mo we ba ilê ba kwana. Nnete dithakola tša mohu di išiwa ka moragô ga bjala bja thetšhila. Di išiwa ka puđi goba khomo. Go ya ka buhumi bja batho.

4818 10186 Thello tha mohu Mphôlodi a tha ka tha ndiwa ka molaô. Ka moragô ga go fadiwa ga khoko, ba ilê ba tšwa ba ya ngakeng, ka baka la pelaêlô ya batswadi. Bakhonyana ke ge ba thale thellong tha mohu mosadi wabona. Bjale batswadi ba re, ba nyaka go okwa

the the ilego ngwana wa bona. Bakhonyana le bona a ba ka ba  
ba le maata. Ba ilê ba dumêla.

10187 Ditaola di ilê tša boya le mogadikane. Ba ilê ba iša  
taba ntoneng ya ga Mašumu. Ntona e ilê ya re, bjale ka ge le tha  
thômana boloi, le ka no tšwa. Fêla ke le fa ditebê tša ka.  
Mošata ke ta ya ka bega ga gona le ngangano. Ba ilê ba ya le  
Thephamo. Ke yêna ditebê tša khoši. Monna wa ngaka o ilê  
a tiya Matšepê. Ke yêna yowe a loilego mohu ka baka la mogopo.  
Ke gore o nyaka go šala a buša lefa ka moka. Monna a tebe  
thelo. Moloi a ka a ganetša monna wa ngaka. O ilê a dumêla.  
Ke moka ba bula difate. Difate di ilê tša bulêga. Ke moka ba  
goma ba boya gae.

10188 Pêba e tefa ka thetopo. Ba ilê go fi<sup>h</sup>tha gae, ke moka  
ba ya ntoneng. Ba ilê ba molau<sup>d</sup>šetša ka mokhwa o we monna  
wa ngaka a ilego a tiya moloi ka gona. Bjale ntona ya re go  
moloi, ke nnete ke wena yo o bolail<sup>e</sup>go mohu. O ilê a dumêla.  
4819 Bjale ke taba goriale ke ntona. Re swanetše go iša mošata. Ba  
ilê ba fetêla mošata. Ke moka ntona ya laudiša ka mokhwa o a  
ilego a ba dumella. Le ka mokhwa o ngaka e tšo teiyago moloi.  
Moloi a ka a gana boloi bja gwe. Pêba e tefa ka thetopo.  
Goriale ke khoši.

10189 Moloi o swanetše go bolaiwa. Batswadi ba moloi e be e le  
badidi. Monna o ilê a re nna nka theke ka khôna go mo lefella  
molato. Ka gobane e be e le mosadi waka. Molaô o ka bôna gore  
o ka dirang ka yêna. Ba ilê ba dira gore ka moka gammôgô le  
moloi ba palakanê. Khoši e ilê ya botša dimpja tša mošata  
gore ba ê bošego, ba ê ba bolaš moloi.

10190 "Bja dumala bo ja khopa." Batho a ba thoe motho ka moka  
ga bona. Monna yo mongwe, o ilê a seba moloi. Lehono ke lago.  
Bošego ba tilo go bolaya. Moloi o ilê a tšhaba, a tšhabêla  
Mapulaneng. Thepelang lo poma mathepa. Goriale ke khoši, o  
botša dimpja tša mošata. Ba tšhabilê go mmolaya kowa khorong  
ka baka la go tšhaba molaô wa makhowa. Ba ilê ba ya, ba hwetšana  
4820 a the gona. Monna ke mo a tha robala ka ntong ya mohu. Mosadi  
yola wa go o kae. O ilê a ya a bule ntong ya gwe. A hwetšana  
gore a gona. Monna o ilê a thôma go makala. Bjale ba re go

yēna, re bolaya wena bakeng tha gwe.

10191 Makadi o ilē a ntšha khomo ya go raka dira. Monna o ilē a fetola dira ka gore lehu la mongwē a le hwelwe. Ke moka ba mmotša gore, o swanetše go bolaiwa bakeng tha mosadi wa go. Ka baka la gore o mmutšitše gore a tšhabē. Ke a di kwa, fēla a botša ke nna. Go ntswanēla gōna di ta ntswanēla ka baka la gore a la mo hwetšana. Ke na le khomo, ka yōna ke re bošlang moragō. Ba ilē ba bošla moragō.

4821 10192 "Nonyana go lla e e thobiwago." Goriale ke khoši. Ba ilē go goma, ke moka ba ya ba bega khoši ka mokhwa o ba ilēgo ba dumala moloi. Bjale ba re, re ilē rare, bja dumala buja khopa. Ka goriale mowe e be re nyaka go bolaya monna, Bjale o ilē a re marumu fathe ka khomo. Le be le ta ba le dirilē phōšo. Motho yo a goba a swanetše go bolaiwa ke papago moloi goba mmago moloi. Thepelang lo gapa khomo e we a ilego a lefa. Ke moka ba ya ba e gapa. Taba ya polaō ya moloi ya ēma e ta mo we.

10193 Makadi o ilē alla thellō tha mohu mosadi wa gwe. Monna mo a hwetše ke mosadi ke motholo. Ka buntši ke batholo. Mosadi wa go hwela ke monna ke mothologadi. Ka buntši ke bathologadi. Bjale monna mo a hwetše ke mosadi, a apare thware. Bjale gore monna o hwetše ke mosadi o ta mmōna ka mokōkōtēlō wa botholo. Molaleng o apara mothathe. Mothathe o swanetše go totša ka dipilō e be o moso. Khanthe ge e le mothologadi, o swanetše go rwala thware. Molaleng ke ōna mothathe, le maotong le matsogong.

4822 10194 Bjala bja go toša thetšhila. Ka moka ba bo leloko la monna ba ilē ba tibišwa gammōgō le baredi ba mohu bawe ba lego magadi a bona. Le bona batswadi ba mohu. Le ngaka ela ya go akfa lehu. Le ntona Mašumu o ilē a tibišwa. Bana ba phorola thetšhila. Goriale ke ba hwedi ba botša ntona. Ge a nyaka goya, o a ya. Mothomongwē a ka no romēla motho wa gwe.

10195 Madome o ilē a laolēla mophorodi wa thetšhila. Madome ke yona ngaka e ilego ya alafa lehu. Yēna le ba bo leloko la monna, ba swanetše go dula thopa. Mwe thopeng, ba laolēla mophorodi wa thetšhila. Ditaola di ilē tša ntšha Makopi goba yēna mophorodi wa thetšhila le moupī wa meriri. Ke moka ba thōma go phorola

923

thetshila. Modirō wa go phorola ga thetshila, o no swana le wa lehu la monna. Bjale ka ge di ngodilwe lehung la monna.

10196 Bjala bja thetshila ke bja monna wa ngaka. Ka moragō ga mo modirō wa go phorola baphorodi o fedilē, ke moka ba gafēla monna wa ngaka bjala. Ba ka-kolēla dikhō tše pedi tša bjala.

Nkhō e ngwē ke ya ngaka. E ngwē ke ya beng ba gae le batho bawe ba tšwago ba rwele mabēlē. Ke molaō wa gore ba ē ba rwele mabēlē

4823

a yo thiba mothahu ola wa mohu. Ka gobane bjala bjo bja thetshila ba dirilē ka mabēlē a go šiya ke mohu. Mabēlē a we ba ta goma ba dira ka ōna bjala bja meriri ya mafellō.

10197 "Diphiyo tša tou a di phathagane." Bjale ka lona letšatši le la la go phorola thetshila, ke letšatši la go phorola le go nwa bjala. Modirō wa go foka dithapō tša mohu le mothahu ke wa ka moswane wa gona. Ke baka lewe go bolwabolwago ka diphiyō tša tou.

(nyora)

Ka gobane modirō wa go phorola thetshila ke modirō o mogolo. O fēla e le mothegare. Ke lebaka la mo batho ba nyorilwe ka le(nyora) le tora. Ke moka ba bulēla bjala. Ke moka modirō wa go foka dilō tša mohu ke wa ka moswana.

10198 Molaō wa bjala bja thetshila. Bjala bjo bo nwewa ke batho bawe ba ilego ba hwelwa ke basadi ba bona goba basadi bawe ba ilego ba hwelwa ke banna ba bona. Taba ya bobedi a bja swanēla go tfa (bogale.) Ge ba ka o kwa gore bo bogale, ba swanetše go tšhela

4824

meti. Motho mo a nwelē bjona a swanēla go tagiwa, ka gobane a ka lebala gore o tile thetshileng. Bakhekolo le bakhalabje ke ba nwi ba bjona, a ba badiwi. Le mosadi yo a tha belegego o wa nwa. Pitša ya molaēlō wa ngaka, ofiwa yōna ka ntong. Ke moka ya ge a laēla. Yōna a ba tšhele meti. Ke moka modirō wa thetshila o fedilē.

10199 Phokō ya dithapō le mothahu ya mohu. Ka letšatši le le latelago, monna wa ngaka a tsogēla kowa moteng wa Makadi. O ilē a hwetšana ba molitilē. Ke moka a fitha a dumedišana nabō. Ba ilē ba ala legogō lapeng. Ka moka dithapō tša mohu ba ile ba di beya lapeng gōdimu ga legogō. Ea ilē ba di foka. Mothahu le dibjana tše dingwe o ilē a tšama a di foka mowe di lego.

10200 Kabaganō ya dithapō. Monna wa ngaka o tšeya the yēna mong

a the nyakago. Ka morago ga mowe ke moka ba abela bana ba mohu. Dikaparō tša mohu ba di beela go šele. Ba taya ba thoboša batswadi ba mohu ka tšona. Ge ba felletše go abagana  
4825 dithapō, ke moka modirō o fedilē. Ge gona le bjala bjowe ba ilego ba bu uta, ke moka ba kakolēla ba nwa. Modirō wa ngaka o fedilē.

10201 Makadi o ilē a iša dithapō go batswadi ba mohu ka pudi. Ka morago ga matsatsi a the makae, a bitša banna ba gabō gammōgō le khadi. Ba ilē mo ba khobakane, a ba botša the bitšetšwa. Le bitšitše ke nna ba gešu, ka baka la dithakola tša mohu. Ba ilē ba re ke taba e ya kwala. Molaō ke go di iša ka thelo. Ke moka ba roma bakhekolo ba babedi ka pudi ya go bega dithapō tša mohu. Ba ilē ba di iša. Batswadi ba mohu ba ilē ba amogēla dithapō tša ngwana wa bona. Baruiwa ba goma ba boya, ba ba bega kamogēlō ya dithapō.

10202 Lebaka la thošo ya thetšhila. Go toga go fadiweng, ga khoko go fithēla tošong ya thetšhila, a gona matšatši a tibiwago, gore ba tšeya matšatši a makae goba bo mankalakaleng ba ba kae. Ba laola ke meriri mo e gudilē kudu. Lebaka lona ba tšeya lebaka  
4826 le letelele. Bomankalakaleng ke dikhwedi. Khwedi mo e balamilē, o ta o kwa bana ba re khwedi mankalakaleng.

10203 Makadi o ilē a iša khomo ya go nyaka thebula-nto. Ba ga makholo wa gwe, ba ilē ba phetaphetēga, ka baka la gore ba ilē ba bolaya moredi wa bona ka boloi. Ba bangwē ba ilē ba ēma le mantšu a mokhonyana. "Lehu a ba thale." Ba ilē ba amogēla khomo. Ba ilē ba mo šupa mmula-nto. Leina la mmula-nto Magsingwana. Mmule-nto o wa nyalwa. Mokhonyana o ilē a ntšha dikhomo tše ntabe a nyala. Ke moka a beka mosadi wa gwe. Ke moka a beka mosadi wa gwe. Ke moka taba ya bona ya fēla e ta mo we. Mafēllō a taba.

10204 Molaō wa dithapō tša mohu wa mosadi. Go ngodilwē go-thwe, dithakola tša mohu wa mosadi, di swanetše go išiwa go batswadi ba mohu. Le bona a ba swanēla go di šumiša. Mong wa tšona ke  
4827 yēna mosadi wa thebula-nto. Ke yēna yo we a swanetšego go di šumiša.

S.2: Lehu la kharebê.

10205 Lehu a lena mphathô. Ke gore yo mogolo o wa hwa le yo monnyana o wa hwa. Kharebê ke ngwana ka gobane a na lapa, o thale ka matsogong a batswadi bagwe. Lehu la kharebê, moalami wa lehu ke yôna khogo tswadi. Ke mmago yo we a swanetšego go alama lehu la mohu moredi wa gwe. Ba we ba swanetšego go alamiša mmago mohu, ke bakhekolo ba bagolo. Makholo wa mohu o swanetše go alama lehu la mohu gammôgô le khadi e kholo.

10206 Theiila tha lehu la kharebê. Batho ba swanetše go ilêla lehu. Ke gore ba swanetše go lethetša mediro ya bona. Matšatši a go alama lehu la kharebê, a noya ka go nyaka ga batswadi ba mohu. Kudu ba a tšisa go tšeya matšatši a mabedi. Ka letsatši la boraro ke moka monna wa ngaka a ta alafa lehu. Monna wa ngaka o no alafa batswadi ba mohu. Go tsogêla nokeng ke go isa mmago mohu. O thapa le khôpô le mohu ngwana wa gwe. Le

dithare tša ngaka go ôrêla yêna gammôgô le bo ngwanabô. Kalafô yôna e no swana le ya mohu yo mogolo. Bjala bja diphiri ke molaô, bo swanetše go ba gona. Ba bo dira ka mabêlê a mmagwe.

10207 Dithamô tša lehu la kharebê. Dithamô ke dikaparô tša lehu. Ga gona dithamô tšewe di swanetšego go apariva. Mmago mohu o no apara mothathe o moso molaleng. Ke moka ke thona the thamô tha gona. Ke tšhupô ya gore o hwetše ke ngwana. "Thehare the gola ka dithabi." Ke yôna tšhekêlô ya baemedi ba lehu ba sekella mmago mohu le papago mohu.

10208 Thellô tha mohu wa kharebê. Thellô tha motho yo mogolo ke ngwaga ka moka. Tha kharebê le lesogana, a ba tšee lebaka le letelele kudu. Khane ke ge peelo ya mmago ngwana e khibilê. Go khiba ga peelo, ba ta o-kwa ka tsatši le lengwê a re ke bolaya ke dintu a ke tebe gore dimpolaêlang. Ba swanetše go dira bjala bja go thoba meriri. Monna wa ngaka o swanetše go ba gona. Ba phorola 'mago mohu le papa gwe gammôgô le bo ngwanabô.

10209 Ka thogo le yôna ba phorôla. Thogo ke gore thebjalana. A ba diri bjala bjo buntši ka baka la gore ke ngwana yowe a hwilego. Thogo e we ke ya monna wa ngaka mo a tilo phorola batswadi ba mohu. Ba bo leloko la mohu bona ba swanetše go tibišwa gore ba tš ba

hwilego.

923

boné ge ngaka e phorola. Le bo makholo wa mohu le bona na swanetse go ba gona. Ga se modirô o lapišago. Ge a feditse go phorola ke moka o wa napa a foka dikobjana tse a go ba a apara.

10210 Thellô the fedilê. Dikobjana tse a go ba a di apara, gantši ba mo isa natšo lebiteng. Ke tsewe a go ba a dula a di apara ka metha. Yo monnyana a na thelô. Go bolwabolwa ka mabapi le diruiwa. Batswadi ba mohu ba swanetse go thapiša ba buluki diata.

4830

Ba swanetse go ba apeela tša go ja ke moka ba ba bolašlê dikhogo goba pudi. Ke ôna morogô wa bona wa mo ba boya lebiteng.

10211 Molaô wa dijô. Ge mohu a hwilê, ba buluki ba mohu ba swanetse go ya mowe mohu a lego. Ka letšatši lewe mohu a swanetse go isiwa lebiteng, ba e tima dijô. Ba swanetse go boloka mohu, ba khônê ba ija tša go ja. Ge ba bo leloko la mohu ba ilê ba diêga go ta, mohu o ta bulukiwa ka merithi. Mothegare o mogolo, mohu a bulukiwa. Ba re di a'ilê. Lebaka, motho a belegwe mothegare. O belegiwa ka moswanyana le ka merithi. La bobedi lebaka: Motho a hwe mothegare. O hwa ka moswanyana le ka merithi. Bjale go boloka mohu ba swanetse go dira ka mokhwa o we. Bjale ge a ta bulukiwa ka merithi, ba swanetse go e tima dijô go fithêla ba isa mohu ga gabô. Ke moka ba moje o we. Dijô ba no di fa ba bannyana fêla. Ba bagolo ba ta ja mo ba tšo boya go felegetša mohu.

4831

10212 Lehu la kharebê ya go beeletšwa. Gobeeletšwa, ke yowe a lošitšwego. Go nyadiwa ga mohu. Ke mothepa yowe a ilego a šiya dikhomo tša go mo nyala di eme ka šakeng. Pele ga go boloka mohu ba swanetse go tibiša mokhonyana wa bona. Ba mo tibiša ka mokhwa o: Rena a ra diša. Mosadi yola wago, phiri e re amugilê. Ge a thešu a nyadiwa, ba mo tibiša ka mokhwa o: Rena a ra diša. Moṭabo yola wa go, phiri e re amugilê.

10213 Ba swanetse go phalla mokhoši. Le ge molaô o tha dumele gore mosogana a boloke mohu, ba bagolo ba bo leloko la mosogana, ba swanetse go ya go boloka mohu. Mosogana a boloke mohu. Ke molaô. Le yêna mosogana wa go hwêla ke moṭabo, batswadi ba gwe ba swanetse go boloka moṭabo wa morwa wa bona. Mothepa a felegetšwi ka theša bjale ka mosogana.

10214 Moalami wa lehu la mmeeletšwa. Mmago mohu le mmago mosogana



ke bona bawe ba swanetsego go alama lehu la mohu. Mmago mosogane ke mofokatši, mong moalami wa lehu ke mmago mohu. Ba šekendišana bomadimabe bja bona. Mmago mosogana o ta bošla gae ga gwe ka morago ga gofadiwa ga khoko.

4832

10215 Bjala bja go toša thetšhila. Ba bo mohu ba swanetse go tibiša bakhonyana letsatši la go toša thetšhila. "Moya komeng tša o wabō, o ya a tswere tha gwe thelepjana." Mokhonyana o swanetse go thoba makholo wa gwe meriri ka pudi. Pudi e we e tšena ka thebaka. Ke moka e tene monyalong ka gobane ke molaō. Ke moka thellō tha mothepa the fedilē. Bjala bja meriri ya mafellō, a bo gōna. Bjala bja meriri ya mafellō, ke bjala bja go thoboša bana ba mohu le go beula bathologadi ba mohu gammōgō le kabagano ya mothahu wa mohu. Bjale mothepa le lesogana ba hwilē ba thale ba bannyana. Ka baka lewe a ba na thelō. Ke mokhwa o we bjala bja thobošo bo tha bego gōna.

4833

10216 Bakhonyana ba thota budiba. Ka moragō ga thellō, bakhonyana ba swanetse go thota budiba. Ba swanetse go ya ba sweri pudi. Ba bolabola ka yōna pudi ela ba ilego ka yōna. Polabolo ya bona: Re tšilo bona lapa. Bjale ba ga makholo wa gwe, ba swanetse go phumula mokhonyana wa bona megōkhō ka tšhupō goba ka polabolo. Ka tšhupō, ba mo šupa mosadi. Ka polabolo ba mo šupa letolo goba ba mmotša gore teng ga lokwa a go fele. Letolo e ka ba la mothankana, ba mmotša gore o ta gola, a go bēlēgēla mosadi. "Lehu a ba thale."

10217 Mosogana wa go hwēla ke mothepa. Ga gona thewe a swanetsego go the dira goba tšhupō ya gore o hwetse ke mosadi. Go bolabolwa ka diṭhamō tša bohweri. Go apara diṭhamō ke ge o ilē wa totšana tšhila le mohu.

10218 Lehu a le bone. Bjale ka ge di ngodilwē kae le kae mabapi le lehu. Bjale mo go ngodiwa mabapi le pegō ya lehu le theifila. Mabapi le batho ba bagolo le masogana le dikharebe, di setse di ngodilwē. Bjale mo go ngodiwa mabapi le bana. Badiši, di-gatēla, banenyana le digatēla, ba bigiwa mahu a bona. Le bona thetšhila tha mohu a bona, ba toša ka thogo. Le ba mošate ba swanetse go tibišwa mahu a bona. Mafellong ntong ke a makhata.

4834

Ke a we a bolokwago ke bakhekolo ka ntong. Bona go iilêla ba bo leloko le batho fêla bawe ba agisanego nabô. Ba iilêla letšatši, ka letšatši la bobedi ba alafiwa. Ka letšatši la boraro ke moka ba ya medirong ya bona. Mahu a ba we, a gona bjala bja diphiri ka gobane ba hwile e thale ba bannyana.

10219 Kodi o ilê a e thêma ka letšepê môtô. Go be go na le ngwana moteng wa ga Mašumu. Bjale ngwana yowe o be a babja. Kodi ke khadi ya motê o we. Bolwetši a bja ka bja phidiša ngwana. Ke lebaka la mo ba lema mašemo. Batho ba ilê ba tšwa ba ya mašemong. Mabore o ilê a šala le ngwana wa gwe. Ka moragô ga mo ba tšwilê ba ilê mašemong, ngwana a šala a hwa.

10220 Lehu le maata. Balimi ba ilê ba makatša ke mokhoši wa Kodi. Ge ba e ya go bôna, ba hwetsana gore o gobetše kudu. Ba ilê ba tšeya bosola ba beya. Môtô o a iila, ge motho a ka gobala ôna. Ba ilê ba re phoko e ta kwala. Mogobala o ilê a uta

4835

letšepê la gwe. O ilê mo a tswere tšela ya go ya gae, a thakana le morumiwa. Morumiwa o ilê a bôna nthô ya mogobalwa. O dirilê keng. O ilê a re ke e themilê ka letšepê. Di a go tholla. Di go tholêla ngwana yola wa khaitšedi yago, a tha phela. Ke be ke ta go lena go le tibiša taba e we.

10221 Balimi ba ilê ba no thwa ba lema. Ke lona letšatši la go hwa ga ngwana le we khadi ya go gobala ka lona. Ka lona letšatši lewe, batho a ba ka ba lethetša go lema. Ba ilê ba lema go fithêla letšatši le dikêla. Ka maetišo ba ilê ba boloka mohu. Ka moswana wa gona go ilê gwa ba theilla. Ka letšatši le le latêlago, monna wa ngaka a ta a alafa lehu. Ka moswana wa gona, batho ba e kêla medirong ya bona.

10222 Molemô o ilê a no lema le ka theilla, Batho ka moka ba ilê ba mo makala. Bjale ntona ya re, le theke la makala, mothomong a di tebe. Ba ilê ba roma motho wa go mmotša.

4836

Morumiwa, o ilê a fitha a mmotša. Monna a re kapa ke tšwa gona. Motho o wa hwa, batho ba mmoloka, ba bangwe ba šoma. Morumiwa o ilê a goma, a ya a ba botša ka mokhwa o a bolabotšego ka ôna. Monna yola ke moloi, goriale ke batho.

10223 Taba e ilê ya kwiša beng ba naga bothoko. Bjale ntona e

ilê ya iša taba ya Molemô mošata. Khoši e ilê ya re, otho yowe ke mo fetši wa batho. Fêla la theke la mo fella p'elo. Le gona le the ke la mmulabudiša. Ka baka la gore o rogakilê lefathe gammôgô le molaô. Ba ilê ba mo homolêla. Ka moswana a goma a bošla mašemong go lema.

4837

10224 Tswêlê e šumiša Molemô. Tswêlê ke leina la tšhwene. Tšhwene e we ba loyana ka yôna. O ilê a no bôna tšhwene e tšwa e mo lebantše. Ya fiṭha ya mohuralla. Ke moka ya re mašumi. Monna o ilê a gakanêga, a the tha teba gore a ka dira bjang. O bigiwa gore lefathe le šikinyegilê ka goriale mo we a la swanêla go kwišwa bothoko. Ke moka ya feta. Monna o ilê a šala a eme lebaka le letelele. Ka moragô a laṭha letšepê fathe. Ke moka a bošla gae. O ilê a fiṭha a anêgêla ba gae. Ba ilê ba mo fetola ka gore, re butšitše. "Ngwana yo a tha o kwego balai, o ilê a ya lekhwale mphathong."

10225 "Thetšhoga go tšhoga maeba, maeba-rupi a tšhoga a bone." Ba ilê mo ba yo toša thetšhila tha ngwana, ke moka le yêna a hwa. "Nthatana ya mašabšlê, khane e la e letše mang." Ke mohwa teleng a llelwe, o e polailê ka noši. Theiila go ilê gwa no dira fêla ba leloko la gabô. Batho ka moka ba ilê ba tšwêla pele le medirô ya bona.

4838

10226 Nyakišišo ya taba e. Ke ilê ka leka ka maata go nyakišiša taba e. Bjale ka hwetšana gore balaudiši ba yôna, ba re le bona ba ilê ba botša ke bakhalabje. Bjale ge ke nyakišiša gore ke nnete. Ba ilê ba dumêla. Tumêlô ya bona ke go thaba theema the ka gôdimu, tha maeba-rupi. Batho ka moka ba thômpha theiila. Mogolo-golo mo a re, the the a iila a bole maaka. Mafellô a taba.

10227 Morobi wa molaô, o wa rakiwa goba go mo šupa mokhwa. Batho ba khale e be ba e na le diṭhare. Ge ba ka bolabola gore the the a iila, ke nnete the a iila. Ge o ka fo dira ka khane, ba ta go šupa gore the a iila ka diṭhare tša bona. Ge ba ka bôna gore ke wena monna, gona ba swanetše go go raka mo nageng. Go bôna gore ke wena monna, ke ge o ba šita. "Molaô wa tšwa ka mošata, balata re amogêla." Bjale mohu Molemô o ilê a lopa ka thôgô mabapi le go roba molaô wa theiila.

- 10228 Theilla tha batho ba maina a magolo. Ke batho ba bjale ka bora-mmotwana le batseta gammogô le bakhômana. Khadi ya ka mošata e laola ke ba bogadi. "Lebi<sup>ta</sup> la ngwanana le bogadi." Le ka ba go batswadi, ge a ilê a thoka mooki. Gona mowe theilla the tswanetše go laola ke batswadi. Fêla thellô le mekhwa ka moka ya lehu, ba swanetše go e dira bogadi bja mohu. Ba tšeya
- 4839 matsatsi a mathano, ka letsatsi la bo tselêla ke moka monna ngaka a ta a alafa lehu. Ke gona batho ba lokologago, ba yago medirong ya bona. Bona beng ba mohu ba ta goma ba tšeya a mararo, ba tha alamilê lehu la mohu. Ka letsatsi la bonê ke moka ba fala khoko.
- 10229 Theilla the iilêlwa naga ka moka. Ntona e kholo e swanetše go tibišwa, le yôna e swanetše go iša taba mošata. Bjale ntona ya mmoto e we go hwilego motho, e swanetše go tibiša bora-mmotwana ka moka. Ka goriale mo we, o swanetše go tibiša bana bagwe. Matsatsi a theilla a no ya ka mokhwa owe bahwedi ba nyakago ka gona. Go no ba bjale ka thellô. The laola ke bona ba hwelwa. Molaô thellô tha motho yo mogolo the rwala ngwaga ka moka.
- 10230 Medirô ka moka e bigiwa mošata ya mabapi le lehu la motho yo mogolo. Pegô ya mathômô ke ya lehu la mohu. Go-alama lehu la mohu a gona pegô. Go-fala khoko le gona a gona pegô. Tošo ya
- 4840 thetšhila, ke kabaganyô ya di<sup>thapô</sup> tša mohu. Khoši a e bigiwi. Letsatsi la thobošo. Ba swanetše go bega. Le ke letsatsi le legolo. Le yêna mo a ka khôna o ba gôna. Ge a tha ba gôna, o swanetše go romêla letsogô la gwe.
- 10231 Pegô ya go ya mokomeng. Ge lehu la mohu le ilê la gakantšha, ka morago ga bjala bja go toša thetšhila, ba swanetše go tšama ba o kwa the we the ilego tha ja mohu. Ba ga makholo ba swanetše go gatana dinaô le bakhonyana. La mathômô ba fo tšwa ka nte le go bega ba mošata taba. Bjale monna wa ngaka mo a ka ya a tiya moloi, ba swanetše go thôma moloi. Ge moloi a ka gana bjale ke taba. Ba swanetše go bega ntona ya mmoto o we ba thômani ba dulago go ôna.
- 10232 Ba swanetše go tšwa ba le mošata. Re lobetše ke motho wa rena. Bjale re ilê ra tšwa ka thegae tha rena. Ditaola di tšo tiya mokete. Re mo thomilê ka baka la ditaola. Moloi o ganetša

4841 boloi bja gwe. Ke yōna taba e we re tilego ka yōna. Bjale ba mošata ba swanetše go bitša moloi. Ge ba gathane ke moka ba fudiša taba. La mathōmō e fudiša ke ntona. Ge moloi a tšwēla pele le go gana, ke moka ntona e fitiša taba. Ba mošata le bona ba swanetše go e fudiša. Ge a ganetša ke gona ba bulēla khoro ya gore ba ē ngakeng.

10233 Ba laudiša ka<sup>h</sup>holo ya ngaka mošata. Ngaka ke yōna e we e atholago. Bjale ge e ka ya ya mo tiya, ba swanetše go boya. Ka moka ga bona ba swanetše go khobakana gona mošata. Ke moka ba laudiša mantšu a monna wa ngaka. Bjale ba khoro, ba ta butšiša moloi mo a dumēla boloi bja gwe. Ge a dumēla ke moka ke molato.

4842 10234 "Legōto le e tefa ka thetopo." Bjale moloi o swanetše go bolaiwa gare ga khoro batho ka moka ba lebeletše. Ka<sup>h</sup>holō ya polaō e tšwa ga batswadi ba mohu le mokhonyana wa bona. Ge ba ka re le yēna a mo latēle. Ba swanetše go dira ka mokhwa o we. Ge ba nyaka gore moloi a lefē, ba swanetše go dira ka mokhwa o we. Thōgō ya motho e lifiwa ka lesome la dikhomo. Dikhomo tše we o swanetše go tšeya mosadi ka tšona. O ēma legatong la mohu. Khoro ba e tswalla ka khomo. Mamundi o toga a gapa dikhomo tše diphethago monwana ka o thii. Mafellō.

S.3: Mothahu wa Mosadi.

10235 Mothahu ke dilo tše we di lewego. Ke gore ba ta šala ba di ija. Dithapō ke dilo tše di tha lewego. Bjale ge re bolabola ka mabapi le dithapō, re hwetsana dilo tše di latēlanago: Nto, dithiba, dipitša, dišego, lehudu le mothe le dibiana gammōgō le dikaparō. Ke tšona dithapō. Mašemo le dirapa le tšona ke dithapō. Methahu: Mabēlē, diruiwa ka mehutana ya tšona gammōgō le dibiala-bialane tše dingwē. Diruiwa tše we e lego dithapō ke dipokolō, dimpia le dikaatse.

4843 10236 Mote ke wa monna. Ka gare ga mote gona le dinto. Dinto le dithiba di ile ka malapa a tšona. Mote ke legora la go dikuluša dinto gammōgō le dithiba. Dithiba ke dinto kudu ke dithopa. Fēla ga di bitšwi dithopa goba dinto aowa di bitšwiwa ka buntšī. Ka bo thii ke thethiba. Dinto ke tšewe ba robalago ka go tšona. Dithiba ke polokellong ya mabēlē. Dithopa ke tša mašemong. Dintwana ke

tše go robalago masogana. Le tša dikharebe ke dintwana.

10237 Maēmélé a dinto ka gare ga mote. Mote o swanetše go ba le maforo. Ge o tēna ka maforo ke moka o tēna khorong ya banna. Khoro e ka theko ya bothaba tsatsi. Dinto di ka theko ya bodikela tsatsi. Ga gona mote o we o ka hwetsanago maforo a ona a libile theko ka nte le bothaba tsatsi. Le melomo ya dinto e swanetše go lebella bothabatsatsi bja borwa. Dithiba di agiwa ka mafuri ga dinto tša go robala.

4844

10238 Dintwana. Bjale ka ge go thalusitšwe gore dintwana ke tša masogana le dikharebe. Tšona melomo ya tšona e swanetše go lebana le ya dinto tša batswadi. Ke gore di huralla bothaba tsatsi. Nto ya monna e bitsiwa ntwana ka baka la gore a ka the ke a robala go yona. Ntwana e we ya monna e thuša kudu baeng. Gantsi wa bona monna a na le ntwana ya gwe, monna yowe ke ngaka.

10239 Ka dithibeng go bulukiwa mabélé le tše dingwe. Dithiba a di botiwi. Ba tšhaba gore ge di ka thagela ke kotse ya molló ba ka sita go ntšha tša ka gare. Bjale ka gare ga dithiba gona le dišego. Ke thešego tha lotša, tha leheya le tha mphogó. Dipitša o ka no hwetsana di beilwe ka lethethó. Ka gare ga tšona ba bulukilé dipeu tša marótsé, mekopu, ditoo, ditoo-marapó, ditšhékhené le mehutahuta ya dibjalano. Ke yona peu ka gobane mo thelomo the e ta ba swanetše go gaša ka tšona.

4845

10240 Bjale ge mong wa tšona a ka hwa, ka moka ga tšona ke mothahu. Dilo ka moka tšewe tša go ba e le tša mohu di fifaletšwe. Ga tša swanela go sumišwa. Di ta pópótelwa. Bjale gona le bjala bja diphiri, ba swanetše go dira ka ona mothahu wa mohu. Baemedi ba lehu ba swanetše go apeelwa ona mothahu wa mohu. Bjala bja go tósa thetšhila, ba swanetše go dira ka ona mothahu. Ka moka mothahu wa mohu o swanetše go sumišwa. O fukiwa tsatsi le ngaka e alafago lehu. O diréla gore ba khóné go sumiša.

10241 Mothahu a o na peu. Ka moka ga ona o swanetše go palakanywa. Bjale bjala bja thobošo ba dira ka mabélé a maswa, a gotšwa tšhemong ya mohu. Ba dira ke mokhwa o: Batswadi ba mohu ba swanetše gontšha peu ya bona. Pele ga gore tšhemo e limiwe, ba swanetše go e thoboša. Ba góga šaša la mokhalo ba dikuluga le tšhemo. Ba dutši

ba bolabola, gore o theke wa makala, rena bašadi re lema tšhemo yago. Le ona mobu o tebe gore mongwa yona a tha phela. Ka lona šaša la mokhalo, re bolaya maoto a mohu. Ke gona ba ka khōnago ba lema.

10242 Mašemo ka moka a limiwa. Dirapa ka moka ba swanetše go di thoboša ka ona mokhwa o wa ka gōdimu. Ba bo leloko la mohu gammōgō le bakhonyana, ba swanetše go lema tšhemo ya mohu. Ba dira bjala ka ona mothahu ola wa mohu. Ba yo thwa ba lema ba e nwa  
4846 bjona. Bjala bo nyakega kudu ka gobane bakhopedi le bona ba ta ba gona. Le bona ba iša dita tša bona. Peu ya go gāsa e tšwa le batswadi ba mohu goba moredi wa mohu yowe a lego bogadi bja gwe.

10243 Ka ona mabēlē a we ba a limilego, ba ta dira bjala bja thobošo ka ona. Ke mowe go hwetšwago gore thello the tšeya ngwaga. Lebaka la punō ba swanetše go dira bjale ka ge ba tha yo e lema. Ba e buna ba le ka moka ga bona. Mabēlē ba iša dithibeng, tsa mohu. Lebaka la thobošo le fithilē, ke moka ba ena mabēlē ba dira bjala bja thobošo.

10244 Motho mo a hwilē a na morithi. Bjale morithi wa gwe, o togēla thetoto. Ke ona o wa o šalago o tswenya ge mohu a na le dipelaēlō. Ka baka lewe mohu o swanetše go bigiwa. dilo ka moka tšewe ba šetšego ba di dira. Ba tšhaba gore mōya wa mohu o ka ba tšetša madimabe. Mabapi le mabēlē, o wa tšhubella ka mollō badimu.

4847 10245 Mollō badimu. Mollō badimu ka bothi. Ka buntši ke mellō badimu. Mellō e we e thagiša ke dipelaēlō tša badimu. Go thee ka molaō wa bahu. Bjale ka go šumiša mabēlē a mohu go a dira peu. Mothahu o we wa mohu o swanetše go thahunwa. Go a boloka bjale ka mong wa ona, a še molaō. Le ge o ilē wa a boloka bjale ka mong wa ona, a ka the ke a go dirēla thelo ka baka la gore badimu ba ta a tšhubella ka mollō badimu. Ka lebaka le lengwe a gole, a no khōna go mela ke moka a no batalla le fathe. A hunnē ke badimu. "Motho a lewe, o lewa dita." Bjale mo a hwilē, re swanetše go šala re ija dita tša gwe. Dita tša mohu ke ona mothahu wa gwe. "Thello tha khomo re lla re ija."

10246 Go the thoboše mašemo a mohu. Ke molaō gore mašemo a mohu le dirapa di thobošiwē. Ka gobane e be e le tšhemo ya gwe. Bjale

- o hwilê o i silê. Ke the thapô. Khôgô ya lešasa la mokhalo ke go bolaya maoto a mohu. Ke gona ba agiletše tšhemo. Moya goba morithi wa mohu o ka the ke wa khôna go tšena. Ge tšhemo ya mohu e ilê ya thobošwa, gona o ta hwetsana tša go ja. Ge e tha thobošwa, o ka lema bjang le bjang, mabêlê a ka the be gona. Le ô na morithi o we a go ba a khutša go ôna ba swanetše go foka.
- 4848 10247 (a) Moteng wa ga mašumu e be go na le monna ba re ke Mathefane. Monna yowe o be a na le basadi ba babedi. Mogolo wa Mathefane e be e le Madome. Papago bona le mmago bona ba ilê ba ba šiya ba tha dutši motše ka o thii. Ba bagolo ba ilê ba ba šupa melaô ka moka ya di thapô le methahu ya bahu. Dilo ka moka di ilê tša fukiwa. Dilo ka moka ke tšona di thapô le methahu.
- 10248 Madome le moratho Mathefane ba ilê ba fapana. Mohu papago bona o ilê a hwa pele ga mosadi. Ka moragô ga dilemô tse pedi mosadi a latêla monna wa gwe. Bjale moratho o ilê a tšeya thešuba tha peu ya mphôgô a the beya thethibeng tha mosadi. O ilê a the beya ka ntong ya Makeswele. Mosadi a ka a 'môna mo a yo beya the šuba thewe tha mphôgô. Ka tsatši le lengwe, a the bôna. Mosadi o ilê a makala. O ilê a tšeya bosola a beya ka baka la go teba thešuba gore e be a dula a the bôna ka thethibeng tha mohu mmatswala wa gwe.
- 4849 10249 Makeswele o ilê a botša monna wa gwe. O ilê a re go monna, nna ke bône metholo, khopa e éta ka matolo. Bjale monna a nyaka go kwišiša. Ya ba mosadi o re ko riš o e bôna. Ba ilê ba ya ka babedi. Ke moka a fiha a mo šupa thešuba. Monna o ilê a re go beilê nna mogatsaka. Mosadi o ilê a re, rwala o boetše mowe o di tserego. Ke tšhabišitše khaitšedi yaka, ka gobane a ka ta a tšeya. A re a ke di nyake mo thethibeng thaka. Monna o ilê o ya gana, ke moka mosadi a re, ke ta ya ka botša mogolo wago.
- 10250 Monna o ilê a rwala thešuba. Ka moragô ga mo a o kwa gore mosadi o nyaka go mo kwalakwatša, ke moka a rwala thešuba tha gwe, a ya a the beya ka thethibeng tha mosadi wa lapa le le nnyana.
- 4850 Yêna o ilê a akêla peu ya mphôgô. Ba ilê ba e boloka. "Ke the pipimpi, tana re apa khôrômêla khuta marama re hwa nayô." Ke gore be ilê ba dula taba gôdimu ka maragô a bona.



10251 Letsatši la tošo ya thetshila. Ba bo leloko la mohu ba ilê ba tibišwa gammôgô le batswadi ba mohu. Le ntona e ilê ya tibišwa. Yôna e ilê ya fitiša taba ya iša mošata. Khoši le ntona ba ilê ba roma batho ba bona. Monna wa ngaka o ilê a šoma modirô wa gwe wa go toša thetshila. Ka moragô ga mošomo, ke moka ba kakolêla bjala ba nwa. Ke moka go fedilê ba palakana. Ka moswana ba ta goma ba boya.

4851 10252 Phokô ya mothahu le dithapô tša mohu. Ka moka ba bo leloko la mohu, ba ilê ba goma ba boêla. Monna wa ngaka le yêna o ilê a ba gôna. Dibjana ka moka di ilê tša fukiwa. Bjale khadi ya butšiša thešuba tha mphôgô. Mogolo o ilê a latola. Moratho le yêna o ilê a latola. Malome wa bona a re, le swanetše go utulla, mo le thaka la utulla, la the ke la lla. Le lena le a teba gore mabêlê ka moka a go šiya ke mohu, ke mothahu. Ka baka lewe a swanêla go bolokelwa peu. Le ga go le bjale a ba kaba utulla.

10253 Lebaka la golema la fiṭha. Ba ilê ba thoboša mašemo a mohu gammôgô le dirapa. Ka moragô ga go thoboša mašemo, ke moka ba dira mabjala ka mothahu wa mohu. Basadi mo ba e ya bjalleng bja go toša thetshila, ba ya ba rwele mabêlê. Mabêlê a la ba tšwago ba rwele ke ôna a we ba ka gašago ka ôna. Ke ge mmagô mohu a the na peu. Goba mogadibô wa mohu. Ba ilê ba gaša tšhemo ka mabêlê a go tšwa ba rwele.

4852 10254 Makopi o ilê a gaša tšhemo ya gwe ya mphôgô ka mothahu wa mohu. Bjala bja mphôgô bo tefa kudu. Peu e we a yaka ya gana go mela, e ilê ya mela. Monna o ilê a thaba kudu. A re ngwaga o ke ta ephina ka bjala bja mphôgô. Mphôgo o ilê wa e keṭa kudu. O ilê mola o le khaufi le go tswala, ke moka mollô badimu wa tšhubella mphôgô. Mosadi o ilê mo a re, o ya ka tšhemong ya mphôgô, a hwetšana ka moka o swele e ke o teile ke ṭadi. O ile a boya a rwele megone. O ilê a fiṭha a botša monna gore baloi ba tšo tšhubella mphô go waka. Monna o ilê a ya. A hwetšana gore mosadi o bolabola therešo.

10255 Mathefane o ilê a tšwa ka gare ga moṭe. O ilê a lla ka mogolo wa gwe Madome. O ilê a re ke yêna yowe a tšo tšhubellago mphôgô wa gwe. Mogolo o ilê a di kwa ke moka a re a ntšhe tha go

tšama ba laola. Moratho a ka a nyaka go ntšha thetseka. Bjale mogolo a re nna a ke ne taba. Taba kholo thesó the baba mongwai. Moratho o ilê a re, šala le mote wago. O ilê a tšwa ka moteng a ya a dula mapantane.

10256 Morithi wa mohu a wa ka wa robala. Punô ya mabêlê. Ba ilê ba goma ba bitsana, ba ya gu buna mabêlê a mohu. Bjale bja thobošo ba ilê ba dira ka ôna. Ke moka thellô tha mohu the fedilê. Batho ba ilê ba no ngunanguna ka fore moratho wa Madome o na le phôšô. O be a swanetše go tšwa ka gare ga mote ka moragô ga letsatsi la thobošo. Mollô badimu o ilê wa tšhubella ngwana wa Mathefane. Ke ngwana wa ntô e'nyana. Bjale mosadi wa ntô e nnyana a tšeya bosola a beya. Monna a ka a nyaka go tšama a o kwa a le nnoši. O ilê a bega mogolo wa gwe, gore ke khopêla ba mote wago le ba mote waka gore ro tšama re e kwa gore molato keng dilo di ntšwa ka diateng. Mogolo o ilê a dumêla.

10257 Ditaola di ilê tša boya ka badimu. Ba ilê ba tšwa ka ntê le go bega ntona ya bona. Ba ilê ba tšwa ka thegae tha bona. Monna wa naka o ilê a tšhetšekholla monna. O ilê a laudiša ge a utswa mothahu a yo o dira peu. Mosadi wa ntô e kholo o ilê a gana mothahu. Ke moka wa o iša ka ntong ya lapa le le nnyana. Mollô badimu o ilê wa tšhubella mphôgô ka moka. Bjale wa thôma go lla ka mogolo wago. O tšwilê ka gare ga mote ka baka la mollô badimu.

10258 Taba e tsušitše ke boloi bja go tšhubella ngwana. Monna wa ngaka o ilê a tšwêla pele le go laudiša. Bjale lehono le tile mo ka baka la goswa ga ngwana. Ngwana a tšhuba ke baloi. Moloi nna a ke mmone. Morithi wa mohu a wa robala, ka baka la mothahu. Mokhalabje yo mongwe wa leloko la lena o ilê a le botša gore le utullê mothahu. Bjale o ilê wa gana naô. Bjale morithi wa mohu a o robale ka baka la go dira mothahu peu. Ke ôna molato wa gona o we. Ge go na le khanetšo le ka ganetša. Ba ilê ba dumêla mantšu a ngaka.

10259 Monna wa ngaka a ba botša pheko. Ka moragô ga mo a feditše go ba laudišetša, ke moka ba mokhopêla pheko. Bjale monna a thôma go laolêla pheko. Ditaola di ilê tša dumêla ka mokhwa o: Thepelang lo dira bjala ka ôna mothahu ola wa mohu. Le rwalê ditheba ka le gapana ke moka lo mmege. Ditheba ke bjala bja go

the thotiwê. Mabapi le tšhemong ya mphôgô, le swanetše go nyaka ngaka yo foka. Ge le phasa le yôna le swanetše go e bolabola.

4855 10260 Ba ile ba laêla ba boêla gae. Madome o ilê a thagiša pelaêlô mabapi le boloi bja gwe. Bjale banna ba ilê ba timêla thaga. Ba ilê ba re, go thabana tša šaka ka lethii. Taba ya bobedi ke ngwana wago. Motswarêlê. Ka moswana a še kholê, o ta boeletša. Madome o ilê a akwêlla banna. O ilê a motswarêla.

10261 Ba ilê ba bega mohu diphôšô tša bona. Ba ilê ba dira ka mokhwa ola monna wa ngaka a ilego a ba botša ka ôna. Mathefane o ilê a botša Makopi gore a dirê bjala. O ilê a dira. Bjale khadi e ilê ya bitšywa. O ilê a ta. Ba ilê ba tsogêla lebiteng la mohu. Ba bagolo le bana. Bana ke bona bawe ba swanetšego go kwatama khaufi le lebita gammôgô le khadi. Khadi e ilê ya muma bjala ke moka ya tswêla gôdimu ga lebita. Ke moka a thôma go bolabola: Ka moka ga bona ba tiya magofi ke khadi e bolabola le badimu. Bana ba ta dira badimu lalang ka moragô ga mo dipolabolo di fedilê.

4856 10262 Badimu ka moka ba ilê ba bigiwa. Khadi e tswêla bjala gôdimu ga lebita. Thowaa, ke nna Mamokwale, ke nna yowe ke bolabolago. A ka romêlê ngwana go tilê nna ka noši. Ditogolo tša lena sedi. A di bone mothaba. Ba tšhubellwa bošego ka mellô, e ka ba melato ya bona keng. Ke botša lena bo Mamotola, bo Ntabanyane wa tsatsi la go fisa, bo maseokoma tha moratha, bo Mokhadi le tapa go lema ka moka ba we ba hwilego khale. Kere le robale ga bote. Ditogolo tša lena di hwetšane mothaba bjale ka bana ba bangwe. Le batswadi ba bona le ba tswere matsogo, ba re ke a lema a ba hwetšane thelo ka baka la lena. Nna a riji thelo. Mothahu wago šo. Ke moka a bo tšhela gôdimu ga lebita. Mašaledi bana ba anwa. Bja go šala a thapiša bana ka bjona.

10263 Badimu lalang badimu lalang badimu lalang. Bana ka moka ba isa dita tša bona gôdimu ga lebita. Bjale khadi e ba tšhella dita tša bona ka bjala. Ba thapêla gôdimu ga lebita. Bana ba re, badimu lalang badimu lalang. Ge ba feditše go thapa ke moka khadi ya ribêga phafana gôdimu ga lebita ka mathogong. Ke moka ba emella ba toga. A ba lebelle moragô.

4857

10264 Ngaka e ilê ya foka tšhemo ya Makopi. Ge ba boetše ka gae, malome wa bona a re ke ilê ka le botša. Mote o rutegilê ka baka la manganga a lena. Go toga lehono o swanetše go nyakêla ngaka e we e swanetšego go foka tšhemo e la la go gaša mothau wa mohu. Go bōna a ba bone gabedi. Monna o ilê a nyaka ngaka ya ya ya foka tšhemo. Re ta bōna tšona.

10265 Bana ba ilê ba tiya ke phefo. Ka morago ga phaso, ba bōna bana ba phela gabote. Thelemo tha fiha, ba tsama ba khopêla dipeu. Ke moka ba ya ba lema tšhemo ela ya (Makatika Mokhoba). Mabêlê a mphōgō a ilê a butšwa. Ke gona a ilego a khōlwa gore mothahu a o ke o e ba peu. Mafellō a taba ya go dira peu ya mothahu.

4858

10266 (b) Thethepe goba Makopi a hwa. Go ile gwa hwa monna wa gwe pele. Ka moragō ga mengwa ke moka mosadi a latêla monna wa gwe. O ilê a siya bana ba babedi ba bathankana. Bjale leina la ngwana wa mathōmō ba re ke Khokhola. Ba ilê ba hwa ba siya a na le mosadi. Leina la mosadi bare ke Makoma. Makopi o ilê a fa ngwetši mabêlê a thethoka a re a mmolokêlê ōna. E be e le mabêlê a leheya. Ka (dithibeng) thithibeng tha gwe e be go tetše maruru. Maruru a fêtha mabêlê. Gofêtha ke go ja dipeu dip'elo tša tšona. Mabêlê mo a the na dipeelo a m'ele.

10267 Makoma o ilê a lebala peu ya mohu ua maheya a the thoka gore a be a le makae. Ka moragō ga lehu la mmatswala wagwe, o ilê a thaola (mafela) maheya a peu ya mohu a e boetša ka lapeng la bo yōna. Fêla pelo ya gwe e ilê ya belašla. Pelašlō ya gwe a ka a e botša monna. "O theke wa bōna tholwana boreledi teng ga yōna go a baba." Monna o ilê a no bōna mosadi wa gwe a gomêlwa, ke moka a mmutsitša gore o otiša keng. O ilê a mo thalošetša ka ōna mabêlê. Monna o ilê a re, bjale ka ge mohu a thaka a fakêla letsogō, a gona taba mogatšaka. Peelo ya mosadi e ilê ya boêla madulong.

4859

10268 Mabêlê a Makoma a ilê a fukudiwa. Lebaka la go lema la fiha. O ilê a tšeya ōna mabêlê ala a go ba a phathagantše le a mohu a gaša tšhemo ya gwe ka ōna. Peelo ya mosadi e ilê ya the we le ge monna a ilê a mmotša gore a theke a fêla peelo. Mabêlê a ilê

a mela. Mabêlé a be a thabisa mathô. A bilé e le a maso bjale ka mabêlé a nego khaufsi le lešaka la dikhomo. Batho ba be ba feta ha makala.

10269 Mabêlé a ilê a phatha, leotsa le lona la tšhela modula. Maledu a maheya a ba gona. Dipeelo tša beng ba tšhemo di ilê tša wa, ka baka la mabala a dipitsi. Medula le maledu ke mathô a tšie matswanetsa thôgô. Ka tsatsi le longwe, mosadi a thoma go fêta magari a maheya, o nyaka go bona mo dithoro di le gona. O ilê a no hwetsana dikhokhothi fêla. O ilê a leka ka maata go a fêta ka buntsi, a no hwetsana a tswana. O ilê a goma a bošla gae a rwele megone. Ke moka a fiha a botša monna. Monna le yêna o ilê a ya, a dira ka mokhwa o mosadi a ilego a dira ka ona. Monna o ilê a fêla maata.

4860

10270 Baloi ba fokotse mabêlé a rena. Goriale ke monna. Mosadi o ilê a re go monna wa gwe, monna o wa the thalefêla, ge o tha ka wa the thalefêla tsago di ta no thinyega. Monna o ile a tsama a kwella gore molato keng. O ilê a hwetsana monna yo mongwe ba re ke Khapana. Monna yowe Khapana o be e le mokhogi wa lebake. Khokhola o ilê a fiha a dumedišana naš. Ka moragô ga tumedišano ke moka a mmutsiša mo a ka hwetsanago ngaka ya makhonthe.

10271 Khokhola le yêna ke mokhogi wa lebake. Mong wa mote o ilê a re o tšwa kae kholê. Ke tšwa ke le ga Mothabe. Molato keng. Monna o ilê a mo laudisetša ka mokhwa owe a thepelago ka ona. Khapana o ilê a botša mosadi gore a fê moeng tša goja. O ilê a tšisa mogopo wa thôgô ya pudi le telo ya bušwa. Ke moka ba ja ka babedi. Ka moragô ga mo ba feditše go ja, a bitša mosadi. Taa o tsee ditswana tsago, o ntšelé le meti ka thego. Mosadi o ile a tšisa meti ka thegô.

4861

10272 Thalêla moeng, moeng o na le magang. Mogwe wa botšhwene o ja the we tšhwene ba jago. Mo a riale o bopa molôkwa wa patše. Ke moka a thoma go khôga lebake. O ilê a khôga a e thetakanya. Dithêto tša gwe e be e le tša mabapi le modirô wa gwe wa bongaka. Monna wa moeng le yêna o ilê a inamêla. Ka moragô ga mo ba feditše go khôga lebake, ke moka monna wa moeng a khopêla marapô. O mo kwilê mo a e thêta, gore ke ngaka. Taba ya bobedi ke thôgô ela ya pudi.

10273 Khapana o ilê a re taola kwilê a ke nyake. Ka baka lewe o ka fetêla ga tse dingwê dingaka. Mantšu a go e thêta ga Khapana a ilê a wiša moeng. Moeng o ilê are, pele a ke tha fetêla, wena o ka no ntaolella pheko. Mosadi o ilê a tîša ditaola. Ba ilê ba thôma go laolêla pheko. O ilê a mmotša gore mabêlê ago a fokotšwê. Baloi ba rwele ba a isitše mašemong a bona. Bjale pheko ke e. O ê o dirê ka mokhwa o: Medula le maledu a ka matheko a tšhemo o swanetše go e tšeya. Bjale o tšhele metji ka pitsaneng. O ntšhe dithoro ka legofi tša leotša le tša leheya. O di tšhelê ka kowa pitsaneng ya metji. Ke moka o tšhelê tšhidi e ka gôdimu.

4862

10274 Baloi ba loya bošego. Le wena o swanetše go tsoga bošego o gaša pheko e, o dikuluga le tšhemo. Mowe o feletsago gona, o ribêgê pitsana ke moka o boê ka gae. O the ke wa lebella moragô. Ke gona mabêlê a ta boêla digokhōthing tša tsona. Modirô o we o o dira o le mpano. Le bona baloi ba fokola mabêlê a batho ba le mapono. Ke moka go fedilê, thepela o dira bjale. O ilê a ntšha pudu le dikgogo tše pedi. Monna o ilê a dira ka mokhwa o we monna wa ngaka a ilego a mo laella ka ôna.

10275 Mafuriwa a na maano, maano a na le mofuri. Ka lona letšatši lewe monna a ilego a šoma modirô wa go gáša pheko a dikuluga le tšhemo, o be a no fapanetsana le meorô. Ka morago ga mankalakaleng o moswa ke moka ba ya ba fêta, ba hwetsana dithoro di the gona. Ke maata go lobe mogatsaka ke moka re ka the hwetsane thelo mo. Pheko ela ke no latha ditseka tša ka.

4863

10276 Thekhukhununu a fitha khorong ya ga Mongaale. Ke monna wa ngaka o be a tsama a šaba. Bjale le yêna o tšwa majomeng khaufsi le mote wa Khapana. Mosadi wa Khokhola o ilê a ya go kwa diêma tša ngaka mo a laola ba bangwe. O ilê a kwa diêma tša ngaka di na le nnete. Ke moka a boêla ka gae, a ya a botša monna wa gwe. Ba ilê ba ya ka babedi. Monna o ilê a ba laola. O ilê a ba botša ka monna yola wa go khôga lebake. O ilê a ba botša le ka mokhwa o a ilego a ba fora ka ôna. Monna yowe a še ngaka ke moutswi wa dilo tša batho. Fêla ge a ka hwetsana gore o apere letabo, gona o swanetše go go tšeela tha theateng thago. Ga gona moloi yowe a loilego goba

gofokola mabêlê. Mabêlê a fokotše ke badimu ka bakeng la peu ya mohu. Molato ke o no we.

10277 Le swanetše go tsoša tšhemo ka boswa. Ngwaga o, ôna le lobilê. Bjale mabêlê ka moka a we a go ba a na le peu ya mohu, le swanetše go a ja ka moka ga ôna. Le swanetše go thoboša tšhemo bjale ka ge nke mong wa yôna o hwilê. Le gase ka peu di sele, le ta hwetsana mabêlê. Ke moka ke feditše. Ke moka ba boêla ka gae ga bona.

10278 Ngwaga wa bobedi ba ilê ba buduša mabêlê. Ba ilê ba dira ka mokhwa ola monna wa ngaka a ilego a ba botša ka ôna. Thelemô tha fiṭha, ke moka ba ya ba lema tšhemo ya bona. Peu ya go gása, mosadi o ilê a khopêla go batswadi ba gwe. Mabêlê a ilê a buniwa. Mafellô.

4864 10279 Peu a ba bolokele. Mongwê le mongwê o swanetše go boloka peu ya gwe. Mosadi yo mongwê le yo mongwê o swanetše go ba le thethiba tha gwe. Le yêna monna o swanetše go ba le thagwe. Bjale ka ge go ngodilwê gore ntô e ngwe le e ngwe e na le thethiba tha yôna. Ka goriale mowe, ba tšhaba tsatši le yo mongwe a ka hwa, ka gobane dilo ka moka di a fifallwa. Bjale ntô yo mohu le thethiba, morithi wa mohu o swanetše go fêla o di êtêla ge gona le mowe mohu a go belaêlago. Ka baka lewe mabêlê a thethiba the we tha mohu a gona peu. Ka moka ga ôna ke mothahu.

10280 Khašetsano ya dipeu. O ka o kwa motho a re peu ya mokete a ya loka, e thintše peu yaka. Bjale mo o nyakišiša botibi bja peu ya go thinya peu, o ta hwetsana gore mothahu o gona ka gare. Nyakišišo ya botibi ke go ya ngakeng, ngaka ke yôna ewe e ta go botšago ka tša marapô a tša go hwa. Mothahu wa mohu o thinya peu ka moka. Le ge peu yago e lukilê, peu ya mothahu ya tēna ka gare ga yôna, ke moka peu ya go e thinyegile.

4865 10281 Matuu o ilê a beka mosadi ka dikhomo tša matšo a baredie. Mosadi yo o ilê a hwêla ke monna wa gwe. Bjale o ilê a ba mmôtana ka baka la go thoka ngwana wa mothankana. O ilê a no ba le thari ya basetsana fêla. Bjale a ntšha dikhomo tša matšo a baredi ba gwe, a ya a tšeya Mathegabu ka tšona. Mokhekolo yowe o be a no ba le ntô le thethiba. Ntwane ya boraro e be e le ya baredi ba gwe.

Mathegabu o ilê a fiwa ntwana ya baredie ba mmatswala wa gwe.

Baredi ba gwe ke ge ba ilê magadi a bona. Ka baka la bobôtana, ngwetši o ilê a thoka thethiba le mong nto ya gwe. Mabêlê a be a bulukiwa ka ntong ka e thifi. Nto go bolwabolwa ka thona thethiba.

4866

10282 Matuu a hwa. Pele ga lehu la gwe, o ilê a botša ngwetši gore marega a a tago, ke nyaka go dira bjala bja gore ba go agêlê thethiba. Lehu a le tibji. O bolabola ka mokhwa o we, khanthe lehu le teleng. Mohu a ka a siela ngwetši melaç ka baka la gore a ka a babja. O ilê a thabega go e tša lehono, ke moka ka moswana ka moragô ga dijô a napa a hwa. Ke moka ngwetši a sala nyanyaneng. Bobôtana ke gore go thoka mothuši. Kudu ke bobôtana bja go thoka ngwana wa mothankana. Ke yêna yowe ba mmitsago mmôtana.

10283 Mokhotse wa Mathegabu e be e le Mapulê. Motho a ke a thoka monkana. Mapulê ke mosadi. Bjale o ilê a mo dira mokhotse wa gwe ka baka la gore o ta ba a moruta molaç wa bosadi. Bjale e be ba gašetsana dipeu. Mapule o diyo bikiwa pele le yêna ke le thašana. Mathegabu o ilê a gašetsa Mapule peu ya dinawa. Le yêna o ilê a mo gašetsa peu ya dithotê. Dithotê le dinawa di no gašwa le mabêlê tšhemo ka e thifi.

4867

10284 Bagofelane ba mašemo ba ilê ba lla. Methêla ya mašemo, e no teba ke bona beng ba mašemo. Bjale ge ba gaša peu, e khôna go tabogêla tšhemong ya yo mongwe. Dithotê le dinawa di ilê tša hwa ga'môgô le mabêlê. Le mašemo a bagofelane a ilê a dira bjale ka baka la dipeu tše di ilego tša tabogêla mašemong a bona. Makalô e ilê ya ba gona. Ba bilê ba tšwa go tšama ba o kwa bothôla bjowe ba bo bônago. Ba ilê ba thôma ka go khobakana bona beng ba mašemo. Bjale ba re tabe e ke taba, ka baka lewe, e swanetše go feta mathong ga ntona. Ba ilê ba dira bjale. Ntona e ilê ya ba lokolla gore ba yo tšama ba okwa. A ya ka ya isa taba mošata ka baka la gore a la thômana.

10285 Monna wa ngaka o ilê a tiya mothahu wa mohu. O ilê a ba botša gore dilo tša lena ke tša mabapi le dibjalo tša lena. Ba ilê ba dumêla. Bjale le ditebe gore moloi a gona. Go ilê gwa hwa mokhekolo yo mongwe wa mmîna noko. Bjale ngwetši o šumisitše



mothahu wa mohu. Lena ba temô e ngwe, gona le mosadi wa mmina noko, o ilê a tseye peu ewe ya mothahu go mmina Phuthi.

10286 Mmina Noko ke mohu. Mmina Phuthi ke ngwetši wa mohu.

4868

Mmina Noko ke Mapulê. Mašemong a mangwe peu e ilê ya diyo tabogêla Goriale ke monna wa ngaka. Basadi ba we babedi ba ilê ba dumêla mantšu a monna wa ngaka. Ba thôma go gopola theema the: "Me<sup>te</sup> go swa ya ba batagane." Ke moka ba bola difate. Difate di ilê tša bulêga. Ke moka ba goma ba boêla gae.

10287 Ba ilê ba thaloša taba ba le khorong ya ntona. Leina la ntona e we e be bare ke Makwale Shaa. Ba ilê go mo thalošetša ke moka a re, bjale le nyaka go dira bjang. Ba ilê ba re ke molato. Bagaši ga mothahu ba swanetše go lefa. Ntona e ilê yare nna ke bôna gore ke tadi. Beng ba mašemo a ba ka ba dumêla la tadi. Ramotwana o ilê a re, nna a se nna mmei wa melaô. Ka baka lewe ke ta le iša ga ba bagolo.

4869

10288 Saa<sup>i</sup> o ilê a ba iša khorong ya Mashumu. Letšatši le thabilê, boêlang magae a lena. Ka moswana re swanetše go gathana khorong ya Mašumu. Ba ile ba palakana. Bjale yêna a šala a ya khorong ya ntona e kholo. O ilê a fi<sup>th</sup>a a mo laudišetša taba ka moka ga yôna gammôgô le mantšu a katholo ya gwe. Ke go diša mohudu, bona beng ba ta ta ka moswana. Aowaa ke di kwilê. Le yêna o ilê a roma motseta wa gwe go tšama a tibiša ba lekhota gore ka moswana ba tsogêlê khorong. Shaa<sup>i</sup> o ilê a laêla a boya gae.

10289 Mašumu o ilê a re ke tadi. Ka moswana ba ilê ba gathana khorong. Bjale bo mamondi ba ilê ba laudiša ka mokhwa o we ba ilego ba bôna ba hwêla ke mabêlê le dibjalo tše dingwe le ka mokhwa o ba ilego ba ya ngakeng gammôgô le mantšu a ngaka. Bjale bathinyi ba temô ba ilê ba dumêla. Ba ilê ba beya lebaka la gore a se ka khôlê ke baka la go the tebê. Banna ka moka ba ilê ba re ke tadi. Ntona e ilê ya éma lentšung la banna.

4870

10290 Thalošo ya taba ya tadi. Tadi ke gore go aparetša. Go bjale ka ge dikhomo tša motho yo mongwe, di ka ja mabêlê a batho, molato a o gona ka baka la gore ke tadi. Polabolo ya gona, ba re o to lefêla mang gwa šala mang. Ka gobane Mapule o ta ntšha khafa molato. Molato ka moka o gôdimu ga Mathegab<sup>u</sup>. Le kwilê ka mokhwa

o we khoši e ripilego molato ka gona. Ba riale ba bega bo mamondi  
10291 Tadi ke molaō. Mang le mang o wa teba gore taba ya tadi  
a e na molato. Go na ba bjale ka motho mo a ka tiya batho.

Batho bawe ke moka ba lobilē ka gobane ba teile ke tadi. Motei o  
ta lefa mang gwa sala mang. Ka moragō ga mo ba gafetše bo mamondi  
taba, bo mamondi ba ilē ba fetola ka gore; lehu la buntšing a  
lebabe. Ka goriale mowe ke gore taba e fedilē. Tefo ya tadi.  
Ka lebaka le lengwe tadi e a lifišwa ka mokhwa o: A ka lifišwa  
khomo goba dikhomo tše pedi, ke moka bo mamondi ba phathagantshwa.  
Ke ge motho a ilē a dira molato wa tadi gabedi.

10292 Beng ba mašemo ba ilē ba tsoša mašemo a bona ka boswa. Ka  
morago ga mo taba e fedilē ka baka la tadi, ke moka ba boēla magae  
a bona. Yo mongwe le yo mongwe o ilē a tsoša tšhemo ya gwe.

4871 Tebō ya go tsoša tšhemo ke go ya ngakeng, ke yōna e we e ta go ba  
botšago ditela tša go e tsoša. Ba ilē ba dira bjale. Thelemo the  
we tadi ya badimu e ilego ya tšhubella mabēlē, beng ba mašemo a ba  
ka ba buna. Thelemong tha bobedi ba ilē ba buna. Mafēllō a  
taba.

10293 Molaō wa tadi o tietše ditšhuwana. Ba khoro ba teba motho  
yo mongwe le yo mongwe yowe a dulago mo nageng e ya gešu ka baka  
la dintona. Modidi le mohumi ba mo teba. Bjale ge ba bōna gore  
motho yowe a dirilego molato o mabapi le tadi, ba tiša molaō wa  
tadi. Ge ba bōna gore ke mohumi, bare o swanetše go-ba-goba ka  
khomo goba dikhomo. Ge mohumi a ka ntšha theata kobong, gona  
molota o fēla ka tadi.

10294 Mothahu o bjale ka makhoma. Makhoma a na le mehuta e mmedi.  
Mehuta e we ke e: Makhoma le makhoma a thetšhila. Mehuta e na ya  
makhoma e na le bolwetši bja maata kudu. Bolwetši bo maata kudu  
baneng le bathong ba bogolo ba digwašana. Makhoma a bolae motho.  
4872 Makhoma a thetšhila a bolaya. Makhoma a thetšhila a bolaya ka  
gobane a phathagane le a lehu. Bana ba bantši ba bolaya ke ōna  
gammōgō le digwašana di fetšiša ke ōna.

10295 Thalošo ya mehuta ya makhoma: Makhoma. Ke a ge mosadi a  
ribuga. Ke gore ge a thōma go ba le mpa. Khwedi ya mathōmō le ya  
bobedi ke tšona dikhwedi tša makhoma le khwedi ya boraro. Khweding

ya bōnē makhoma a gona ka gobane motho o fedilē go bupiwa ka popelong ya mmagwe. Makhoma a thetšhila. Ke mosadi yowe a ilego a hwēla ke ngwana bjale a akha mpa ya go thatama mohu. Ke ōna makhoma a thetšhila. Le ōna mothahu o bjale.

4873 10296 Mohu o felegetšwa ka mehuta ya dipeu tša mothahu wa gwe. Pele ga go mo iša lebiteng, ba swanetše go nyakisīša mehuta ka moka ya dipeu tša gwe. Ba mo khupariša tšona. Ba mmotša gore ke tšona dipeu tšago, bjale re re thepela natšo. O the ke wa kona ba ba šetšego. Le bona ba buduše bjale ka wena. Ke gona ba mmigilē. Ke moka ba kitimēla go foka dišego tša gwe tša mabēlē. Ke gona ba ta khōnago go ja mothahu wa mohu.

10297 Dipelaēlō tša mohu di nyaretša bomadi-mabe. Ge ba thaka ba khupariša mohu methahu ke madimabe. Mohu a ka the ke a robala. Dipeu tšewe ba mo khuparišago, ba thibēla dipelaēlō. Go no ba bjale ka thelo the we a go ba a the nyaka kudu, le thona o swanetše go ya natho. Ba tšhaba gore mōya wa gwe o ka the ke wa robala. Le ga ba ilē ba khupariša mohu mehuta ka moka ya dipeu, a ba swanēla go boloka dipeu bjale ka ge go thalušitšwe ka mo maphepheng a ka gōdimu.

4874 10298 Khapana o ilē a hwēla ke mosadi. Monna yo o be a na le mosadi ka othi. Monna mo a hwetše ke mosadi, o swanetše go robala gōdimu ga bjang. Ke lebaka la mo ba alamilē lehu la mosadi. O ilē a dira bjale a robala gōdimu ga bjang. Mohwedi a na maano, maano a na le babuluki. Ge ba khutugana ba phuta mohu, yēna o be a gopola gore melaō ka moka e ya šumiwa, khanthe ga go bjale. Ba ilē ba boloka mohu. Medirō ka moka ya lehu e ilē ya šumiwa.

10299 Lebaka la go lema la fitha. Ditšhemo le dirapana tša mohu di ilē tša thobošwa. Ke moka ba lema mašemo a mohu gammōgō le dirapana. Mabēlē a ilē a gana go mela. Ba goma ba gaša, ke moka ba gōga lešāša. Le gona a ka a mela. Mašemong a batho ba bangwe mabēlē a metše. Bjale monna a thōma go makala. Makalō ya gwe e ilē ya dira gore a tšame a o kwella gore molato keng. Bjale monna wa ngaka a mmotša gore mohu owa belaēla ka baka la dipeu tša gwe. O re nka baka lang le tha ka la mmege dipeu tša

gwe. Dipeu ka moka di tšhubella ke dipelašilo tša mohu.

4875

10300 Meōrō e lala e keteka gōdimu ga tšhemo goba ditšhemo le dirapa. Ditšhemo le dirapa tša mohu ke mašaka a badimu. Ka baka lewe, a go na thewe o ka gašago tha go melēla. Ke moka ba thōma go laolēla pheko. Monna wa ngaka o ilē a re, ditaola tša ka di re, le swanetše go dira bjala le bu išē lebiteng la mohu lo phasa ka bjona. Go na le khogo e ntso ya tshadi ya go šiya ke yēna mohu. Le yōna mowe e robalago le tebe. Ka tšatši le lengwē letšatši le dikēla le tha e bōna. Ke yōna e we e štago badimu pele. Le š le phase ka yōna. Mohuta o mongwe le o mongwe wa dipeu le o khobakantšhe ke moka lo mmege ōna. O mongwe le o mongwe wa dipeu ba ntšha ka legofi. Ke moka ba di phathaganya

10301 Ba ilē ba dira ka mokhwa ola ba go butšwa ka ōna. Bjala bo ilē bja diriwa ke khaitšedi ya mohu. Khogo le dipeu di ilē tša rwadiwa gammōgō le bjala bja ditheba. Ke moka ba fiṭha ba phasa gōdimu ga lebita. Dipeu ba ilē ba di tšhela gōdimu ga lebita. Ke moka ba bošla ka gae.

4876

10302 Mabēlē a ilē a butšwa. Lebaka la go lema ke ge le khaufsi le go feta. Ba ilē ba goma ba lema tšhemo e kholo ya mohu. Ba dirēla gore ba hwetšane mabēlē a go dira bjala bja thobošo. Mothahu wa mabēlē a molala a be a le gōna. Bjale mabēlē a molala a ba nyake go dira bjala ka ōna a le nnoši ka baka la gore a bjama. Mabēlē a ilē a butšwa ke moka monna a thaba. Mafello.

10303 Thalošo a mantšu a: Mabēlē a molala le gobjama. Mabēlē a molala ke mabēlē awe a šalu-khilego goba go šalokha mengwaga e mmedi. Ke ōna mabēlē a molala. Go šalokha mowe ga ōna ke gore a no pōpōtēlwa ka thésego. Ba lema a maswa a no a hwetšana. Bjama ke gore go the tē ga bjala mathong. Kudu ke go bjelabjela ga bjala. Ge o e nwa o kwa gore bjala bo bogale. O ta makatša ke ge o tha tagiwi. Bo no bja. Bo no bjama.

10304 Bjere. Mabēlē ke mabēlē a falatšwi a iila. Ke baka la gore molimi wa ōna o limilē a o kwa boṭhoko. Ge ba ilē ba lema mabēlē a ba le bjere, ba swanetše go a šumiša ba ka the ke ba a falatša. Bjala le buušwa bja bjere bo ya khomediša. Ge o ka ja buušwa bja bjere, okwa dithotša go ka moka tša mmele di konegile.

4877

Ka moragô ga mowe ke moka ke boroko. Le bjala bo no ba bjale. Bjere ke mabêlê a rotetšego ke mobu. Ka buntšî memoobu. 10305 Manang ke ya mothahu. Manang ba alafa mohwelwa ka ôna. Ka ôna ba alafa bana ba mohu gammôgô le ba leloko. Le yêna monna wa go hwêla ke mosadi ba swanetše go ba alafa ka ôna. Ba ntšha mohuta o mongwe le o mongwe wa mabêlê a gwe. Ke moka ba a šila. Ba phathaganya le tšhidi ya lehu ke moka ba ja. Ke gona ba alafilê. Basadi ba ta khôna go šala ba ija, mothahu wa mohu. Ka nte le go dira bjale, o ka ba thagisetša malwetšî. Ke ôna molaô wa gona.

4878

10306 Ba bannyana a ba na mothahu. Bakeng tha banenyana, ba na le dirapana tša bona. Fêla ge dibjalo tša bona ge di bunwê di swanetše go bulukiwa ka dithibeng tša bo mmago bona. Dipuno tše we tša bona di ka fathe ga taolo ya bo mmago bona. Bjale mo a ka hwa, dipuno tša gwe a še mothahu ka gobane di mitsitše ke mmagwe. Go mo khupariša gona ba mo khupariša. O the ke wa toga naô. Ba ngwaneno le bona ba šale ba buduša bjale ka ge o be o buduša.

10307 Ke molaô wa gore lehu le alafiwê. "Thebêla malwetšî e phala kalafô." Mothahu wa mohu le ôna o swanetše go alafiwa pele ga gore o lewe. Ge o ka lewa ka nte le kalafô, o baka malwetšî. Motho yo mongwe le yo mongwe, o swanetše go alafiwa pele ga gore a jê dijô tša mowe motho a ilego a hwa. Ge a ka no ja kante le kalafô, o swanetše go babja. Bolwetšî bja gona bo bitšîwa makhoma a thetšhila.

4879

10308 Kalafô ya batho ba šele. Mong kalafô ya bo leloko la mohu ke go ja manang a mothahu wa mohu. Ba thibêla gore ba the ke ba babja. Mothepidi yêna o alafiwa ka mokhwa o: Bona bahwedi ba swanetše go botša motho yo mongwe le yo mongwe lehu lewe le ilego la ba thagela. Bjale mohwedi o swanetše go tšholla letšoko la go šidiwa ke moka a le phikhithê ka diata, a fapantshe matsogo. Moalafiwa o swanetše go latswa letsoko diateng tša mohwedi. O kwatama ka dikhuru a phathakhilê matsogô a gwe ka mahwafa. O swanetše go latswa le(tsogô) theata tha mohwedi ka leleme. O thôma go latswa ka gare ga theata tha go ja, ke moka a tswa mare.

La bobedi o latswa ka gare ga theata tha mphapa, gona a tswanela go tswa mare, o wa a metsa.

10309 Legala le molora ke pheko. Kalafêlê e ya ka gôdimu ke ya digwathana le batho ba malopô. Motho wa thegwathana mo a ka ja mothahu wa mohu ka nte le go alafiwa, ke moka ke bolwetsi. Go bjale ka motho wa malopô. Kalafêlê ya bona ke go ba fekolla. Bjale bana le batho bawe e thenago digwathana goba malopô: Ba khera pilo ke moka ba soba molora ka lenala ba koma. Ge e le lekhata, mmagwe o mo rona diêta noko tsa mmele ke moka a mo otolla, ke moka a mo tswela ka ganong. Ke moka o mo alafilê.

4880

10310 Molaô wa digwathana, ba malopô le batswetsi. Batho ba bangwe ke baloi. Ke baloi ka baka la go uta bohweri bja bona. Bjale motho a ba a ja dijô tsa bona goba go nwa bjala bja bona. Ka moswana ke bolwetsi. Bjale ba swanetse go dira ka mokhwa o: Ge o fita moteng, pele ga goja dijô tsa gona, o swanetse go khera pilo ke moka o sobe molora, o dijê. Ke gona o e kalafilê.

10311 Mothupi o ilê a huralla melaô ya kalafô ya lehu. Monna yo o be a na le basadi bababedi. Maina a basadi ba gwe a ta ngodiwa ka go latelana ka go bikiwa ga bona: Lekhadi-mane le Kwatsa. Ka baka la di~~thodi~~sgô, monna o ilê e ba a e pitsa ka gore ke nna Kogola-kae. Ba ilê ba napa ba re ke Kogola-kae. Mosadi wa gwe o be a belegella fathê. Monna o ilê a huralla kalafô ya lehu la bana ba gwe.

4881

10312 Bana ba motse ka moka ba ilê ba babja. O ilê a hwela ke bana ba bararo ba mosadi yo mogolo. Bana bawe o ilê a alafa lehu la bona. Kamoragô go ilê ga hwa ngwana wa bonê. Monna o ilê a re modimu ta o ntsee gothwa ke lla ke lapilê. O ilê a thibela thellô. A gwa ka gwa ba le motho yo a llago. Le kalafô ya lehu a yaka ya ba gona. Batho ba ilê ba leka go mmotsa. Monna a ka a ukwisisa. Baalami ba lehu ba ilê ba fo palakana ka nte le kalafô. Bana ba ilê ba tênêla ke bolwetsi.

10313 Bo mmago bana ba lala ba dutsi ka marago ka baka la malwetsi a bana. Monna o ilê a kwa bothoko kudu ge bana ba tsekologane ka moka. O ilê a ya ngakeng. Bjale monna wa ngaka o ilê a re, moloi a gona. Bana ka moka ba khumilê, ba khumisitse ke mosadi yo mongwe yowe a ilego a hwela ke ngwana. A gwa ka gwa ba le kalafô.. Diata tsa mmago-mohu di a fisa. Ke mokhwa owe

bana ba tenego ke bolwetši. Go khomolla bana ke go nyaka ngaka e e kgónago go alafa lehu. Ka moragô ga mo le alafilê lehu ke gona le ka khónago go khomolla bana. Ka nte le go dira ka mokhwa o we, bana le ka the ke la ba alafa.

4882

10314 Dimpampa o ilê a alafa lehu. Ka moragô ga mo monna wa ngaka a mmutsitse the thabi tha bolwetši bja bana, ke moka a ya a nyakêla ngaka. Monna yowe wa ngaka o ilê a alafa lehu. Ka moragô ga kalafô ke moka ba khomolla bana. Bana ba ilê ba fôla.

10315 "O the ke wa bôna khwakhwa go ya gale-gale pula ya modupi e a ta." Monna mo a pôrapôra ka ntong ya Lekhadimane, ba gopola gore o sekendiša mosadi lehu la ngwana. Khanthe a go bjale, o tswala dikôma. Matshikhidi ke mmago Kogola-kae. O ilê a thabêga kudu. Monna o ilê a makala. Ditaola di ilê tša mmotša ka mokhwa ola di ilego tša mmotša mabapi le bolwetši bja bana. Bjale a mokhekolo makhoma a phathagane le a mpa. Monna o ilê a dumêla mpa ya mosadi.

*thabêga*

4883

10316 Matshikhidi o ilê a hwa ka bolwetši bja thekhoma. Monna wa ngaka a ka a mo fa pheko, o ilê a re a boêlê ga ngaka ela ya go alafa lehu. Mothupi o ilê a gopola Dimpampa. O ilê a hwetsana a the gona. Ba ilê ba mmotša gore o ilê o ta boya ka moswana. Ge a fitha gae a ba anêgêla ka mokhwa owe a ilego a dumala ngaka. Ba ilê ba mmotša gore bolwetši a ba bee. Ka goriale mowe ba mmotša gore a fetêlê pele. Monna a ka a kwišiša. Ka moswana wa gona ge letšatši le thaba ke moka mokhekolo a ba šiya.

10317 "Nthatana ya mašabêla khane e la e letše mang." Ke batho ba riale ba botša Mothupi. Ba ilê ba re bjale o khodilwê, the wa go ba o the nyaka o the bone. Go bolabola ke go tswala ditshêlê, ke moka ba iša mohu lebiteng. "Nyatša molala e hwilê molaleng." Goriale ke Mothupi. O ilê a bitša ngaka ya ta ya alafa lehu la mohu. O the ke wa ba le leonya ge batho ba ija mothahu, ke bona badimu. Ka gobane badimu ka metha ba tšosa ke melomo ya batho.

10318 Mothupi o ilê a latêla mmagwe. Ka moragô ga thobošo ya lehu la mmagwe ke moka a thôma go babja. Monna o ilê a kokomoga mpa. ~~Mathanyane o ilê a tšama a laola bolwetši bja megole wa gwe~~

4884

Mathar ane e be e le moratho wa Mothupi. O ilê a tsama a laola bolwetši bja mogolo wa gwe a na le Lekhadimane. Molwetši mpa e kukumugile le mesifa ya maoto e a ôpa. Ngaka e ilê ya laudiša the thabi tha bolwetši.

10319 Taudišo ya monna wa ngaka: Molwetši o tene magogong ga mosadi wa gwe ka nte le gore ngaka e ba phathaganye ka gobane o ilê a hwêla ke ngwana. Taba ya bobedi o ilê a ja dikôkô tša go rula ke mohu. Dikôkô tsewe a tša ka tša alafiwa. Bjale ke tšona tsewe di mo kokomošago mpa. Mesifa ke baka la tšhila ya mosadi wa gwe. Ke ôna malwetši a we a tswenyago molwetši. Thepelang lo nyakêla ngaka e e tebago go alafa lehu, mothomong yêna a ka no a kunyetša. Nna nka the ke ka bo khôna.

4885

10320 La ka moswana letsatši a dikêla nalo. Bošego bjowe bja mo ba tšo boya ngakeng, molwetši o ilê a lala a rubaruba. Ka moswana letsatši le ilê mo le ya madikšlô ke moka a khaogana nabô. Bjale batho ba ilê ba thakana di thôgô ka baka la lehu la lapa ka le thii. Moratho we mohu o ilê a thalošetša batho ka mokhwa o mohu a ilego a thaga ka gona. Molato a o gona. Ba ilê ba boloka mohu. Ke moka taba ya fêla e ta mowe,

10321 Thellô tha lehu la monna. Bjale ka ge go ngodilwê ditabeng tša lehu la monna. Bjale thello tha lehu la monna a thena malala mabe ka gobane mosadi o tamegile go lla thellô tha mohu monna wa gwe. Mosadi o tamegile ka baka la go tšhaba dikomô. Monna o na le malala-mabe ka baka la lerumu la gwe. Ka baka lewe matsatši o ka hwetsana a fapana. Matsatši a thello tha monna ke a matelele.

*mogadi*

10322 "Lebiša la mosadi le bogadi." Kudu bare lebiša la ngwanana le bogadi. Goriale ke batho mo ba bolabola taba ya mabapi le mosadi wa go toga bogadi. Ke nnete lebiša la ngwanana le bogadi. Mosadi o na le magae a mabedi. Legae la pele ke la batswadi ba gwe.

4886

Legae la bobedi ke la bogadi bja gwe. Bjale re hwetsana nyepô e: Mosadi o tšeya dinoka, thôgô e na le beng ba yôna. Bjale beng ba thôgô ke batswadi. Le ge le bona batswadi ba ka the ke ba dira thôgô ka mokhwa owe ba ratago empa thôgô ke ya bona. Bona batswadi ge ba ka pjaša ngwana wa bona thôgô, ba khoro ba swanetše go ba tšema. Thôgô e pjaša ke yêna mong wa yôna e lego. Hwebeyane.



Basadi ba ta no šala dillong.

10323 Mosadi o wa hwa legaeng la batswadi. Bjale ka ge go ngodilwê gore mosadi o na le magae a mabedi. Batswadi ba na le mata go tšeya ngwana wa bona ge ba bōna ba bogadi ba tha mo thokomele. Thokomêlô ya molwetši ke go mo fa meti le go mo nyakella dithare. Gona mowe a ba na mata a go mo tšeya. Ba tšeya molwetši ba mo tšeela go mo ôka. Ngwana o ôka ke motswadi wa gwe.

4887

10324 Lehu la ta le tilê a le na poêla moragô. Molwetši o wa hwa a šiya dithare di tetše nto. Le yōna ngaka e bjale. Monna o na le legae, a na mete mmedi. Thello tha monna the ndiwa gae ga gwe. Mosadi mo a ka hwa bogadi bja gwe, thello the swanetše go ba gona bogadi. Lebita la ngwanana le batswading le gona. Le thello the tswanetše go ba mowe lebita le lego. Medirô ka moka e swanetše go diriwa mowe lebita la mohu le nego.

10325 Makwabola a tšwela pele le go fa mothala. Molaudiši yo wa ka gōdimu ke mokhalabje yo mongwe wa mphathô wa matuba. O tswaletšwe mo nageng ya gešu. Bjale o tšwela pele le go fa mothala wa taba e e kilego ya dulêla ke banna. Taba a ya ka ya išiwa khorong aowa e ilê ya no fêla ka thegae tha bona. Thegae go bolwabolwa ka bagôgadi le bakhonyana.

4888

10326 Moteng wa ga Lokweng taba ya lehu e ilê ya thaga. Go be gona le monna leina la gwe bare ke Mpuru. O be a na le mosadi bare ke Malehu. Batswadi ba mosadi Maseokoma. Monna yowe Mpuru o be a na le mošegela wa gwe. Leina la mošegêla e be e le Mpo. Bjale monna o be a no ba le mosadi ka o thii fêla. Mosadi wa bobedi e be e le yêna mošegêlwa. Mošegêlwa o ile a ba le mabobo. Ka baka la mabobo a gwe a tšeya monna ya ba wa gwe. Ka lapeng la mong mosadi wa gwe a êma ditsatsarankwana. Mabobo ke go apeela monna le go motswara ga bote. Ditsatsarankwana ke go êma ka menwana. Ge motho a eme ditsatsarankwana a dule o wa feta.

10327 Mosadi yo Malehu a thabêga. Pele ga bolwetši, o ilê a re ba bogadi a ba nnyake, ka baka lewe nna ke a toğa. Batswadi ba ilê ba re, wa theke wa toğa. Mosadi ke nto. O ka toğa ge o bōna nto e wa a tha nyake go e tšoša. O ilê a kwela batswadi bagwe. Ka moragô ga matsatsi a the makae ke moka a thabega. Batswadi ba mosadi ba

ilê ba fo okwa ka bo pudi tša tšela gore ngwana wa bona o wa babja. Mpuru o ilê a tšibisa ke ba gabô gore mosadi wa gwe o wa babja. Monna o ilê a no tša a šma matsatsarankwana. O ilê a goma a bošela mošabong wa gwe.

4889

10328 Moduledi o ilê a ya go bôna moredi wa gwe. Popudi tša tšela ba ilê go ba botša, ba tšhwa letsatsi. Ba dutši ba lebeletše tšela gore ba tša bôna mokhonyana a tšilo ba botša. Ba ilê ba ba ya malaong go tšha tša motho. Mmago molwetši o ilê a khopêla go monna wa gwe go bôna moredi wa gwe. Monna o ilê a mo dumšlla.

10329 Moduledi o ilê a tswara khogo molomo. Go tswara khogo molomo ke go tsoga e tšhale ka motswanyana. O ilê a fišha bogadi bja ngwana wa gwe. Ke nnete a hwetšana gore o wa babja. Molwetši o be a no ba le bana ba gwe fêla. Mong wa mošete o ilê kae? Goriale ke mmagwe molwetši. Ba ilê bare rena le go mmôna mo e šu re mmônê. Moredie o ilê a re nna ke tša hwa ka lehu la le tšora. Le ge ke tšhena monyakedi wa dišhare, nkabe ke fiwa meti. Mošhegare bana ba mpha, ba pallwa bošego. Mmagwe o ilê a goma a bošela gae go botša monna.

4890

10330 O ilê a anêšela monna wa gwe. O ilê go fišha gae, a nyaka go ntšha megokho. Monna o ilê a mo khala. Ke tšwa ntšhe mogatšaka. Ngwana a bone ke motswadi mmelegi. O babja kudu. Bjale taba e kwisago bošhoko, a na mofi wa meti. Le monyakendi wa dišhare a gona. Bolwetši ke bjo bogolo. O ya o kwala mogatšaka. O ilê a topa lepara a ya. Ka nnete o ilê a hwetšana a babja. O ilê a nyakišiša Mokhonyana wagwe. O ilê a mo hwetšana gona mošabong. Ke moka a mmitša a ya naš ka gae. O ilê a bitša le banna bawe a agišanego nabô. Ba ilê ba ba gona.

10331 Papago molwetši o wa bolabola. Le bitšitše ke nna ka baka la motho yo a robetšego mo. Ke tšwa maeti bjale ke ilê ke tšilo fešha ke bôna bašogolo ke hwetšana mmago bona a babja bjale ka ge le mmôna. O nkanegotše gore o tšhoka le mofi wa meti. Taba ya bobedi le monyakendi wa dišhare a gona. Bjale ke re ke šna molaš naa. Ge a riale a homola. Banna ba ilê ba re a še molaš.

10332 Papago molwetši o ilê a tšoga le molwetši. Pele ga go tšoga

nae, monna yo Thelai o ilê a bolabola. Bana ba ke agisane nabô. Bjatha ke a ba tsošetša. Bjale mo ke tilo ba tsošetša ke no hwetsana mosadi le bana fêla. Gofêta dinta ke go baka di~~thê~~lê. Bjale maloba mo ke e ta, ke ilê ka hwetsana gore mosadi a tsoge. Ke ilê ka ba ka lata monna, ka ya ka mmotša gore moapei wago a tsoge.

4891

O ilê a ta. Ka moswana mo ke boya ka hwetsana gore monna a gona. Nna ke bile kare, ge e le ngwana waka nka motšeya. Mantšu awe molwetši a le botšago ôna ke nnete. Ba ilê ba bega monna taba. Bo ilê bjaswa bja tima. Ke gore karabô a ya ka ya ba gona. Ke ge papagwe molwetši a e-tetša molwetši a e ya nae gae.

10333 Malehu o ilê a hwa matsogong a batswadi. Molwetši a ka a ya a tšeya matsatsi a matelele. Ka moragô ga matsatsi a the makae a napa a hwa. Batswadi ba mohu ba ilê ba tibiša bakhonyana. Le ba mošate ba ilê ba tibišwa. Bakhonyana tebang mosadi yola wa lena o re togetše. Monna o ilê a leka go gana go boloka mosadi wa gwe. Banna ba ilê ba mo gapeletša. O ilê a ya.

4892

10334 Thello tha mohu the ilê tha ndiwa moteng wa batswadi ba gwe. Mpuru o ilê a re o lla thello tha mohu mosadi wa gwe a le gae ga gwe. Banna ba ilê ba mo ganetša. Ba ilê ba re thello the ndiwa mowe lebita le lego gona. Aowaa o ilê a alama lehu la mohu gona ga bo makholo wa gwe. O ilê a alama letšatsi ka letšatsi la bobedi ngaka ya ta ya mo gôga. Ke gore a alafa lehu la mohu. Ba ilê ba phakiša go bitša ngaka ka bakeng la mokhonyana. Ka gobane o be a re o nyaka go bôna tša ka gae ga gwe.

10335 Mpuru a ka alamêla matsatsi a khoko. Ba ilê go alafa ke moka a napa a boêla ka gae ga gwe. Go ya ka gae ga gwe o ilê a isa moano. O ilê a fetêla ka motabong wa gwe. Batswadi ba mohu ba ilê ba sala baalamile ba le nnoši. Ka letšatsi la gofala khoko ba ilê ba mo tibiša ompa a ka a ya. Ba ilê ba no fala khoko a the gona. Khanthe le yâna o bitsitše ya gwe ngaka ya go mo phalola. Ngaka e ilê ya mo ganêla. Bjale motabo yola wa gwe a mo phalola. A gwaka gwa ba le taba.

10336 "Lebita la ngwanana le bogadi." "Tšhwene e gopola lewa ka go naiwa." Monna o ilê a rwala motahahu wa mabêlô a o isa ka

4893

motabong. Batswadi ba Mpo ba ilê ba o kwa taba e. Ba ilê ba gana go kwa ditšhila tšewe. Ngwana yo mongwe le yo mongwe o swanetše go kwa batswadi ba gwe. Ba ilê ba mmotša gore mpja e ya go a re nyake go kwa taba ka yôna. Khanthe o wa loya mo o le bjale. O bolaille motho wa batho o dirêla go šala o ija thakha ya gwe. E be e le mang le wena. Beng ba dilo tšewe ba lla ba lla ka wena. Mosadi o ilê a bôna gore bokaone ke go raka monna. O ilê a dira bjale.

10337 Bo makholo wa gwe ba ilê ba moraka. Monna o ilê a nyaka mosadi wa mmula-nto. Ba ilê ba mo fetola ka gore, rena a re nyake go kwa taba ka baka la gore re tha lla thello tha ngwana wa rena. Le gona a re tebe o hwetše ke mosadi. Mokhonyana o ilê a goma, a ya a dula moteng wa gwe.

4894

10338 Mpuru o ilê a golafala maoto. O ilê a ba theretšêlê. Molato keng a e ba theretšêlê. Moratho wa gwe Kidi o ilê a tsama a laola. Bjale banna ba dingaka ba ilê ba mmotša gore o golofatsitše ke mothahu wa mohu. O ilê ka nte le gofukiwa. Bjale morithi a wa robala, o lala o kitima bošego. Ke ôna o we o nyaretšitšego taba ya mohuta o.

10339 O na le mokoko marabe o itše thware o ka metša. Monna o ilê a the the thamê ka dithamo tša lehu. Khanthe mosadi yola o hwilego e be e le mosadi wa gwe. O ilê a ba thegolê ka baka la go huralla melaô ya lehu. Leina la gwe ba mmitša ka la Mokhwepane. Mokhwepane ke motho yo a hunapanego maoto, yo a tha khonego go thepela. Go thepela ga gwe, o thepela ka matsogo le marago. Mosadi wa the bula-nto a ba ka ba mo fa ka baka la mekhwa ya gwe. O ilê a phela ka go jêla diateng go fithêla a e hwa. Mafello a taba.

4895

10340 Tšêô ua mosadi ke batswadi bogadi. Ba mo tšeya ka kwano le bakhonyana. Mowe batswadi ba ka fo tšeyago ngwana wa bona ke ge monna a etša monna yo a ngodilwego ka mo gôdimu. Le ge monna a na le basadi, a tha khone go thôkômêla molwetši. Gona ba swanetše go mo tšeya ka gobane molwetši a ba fo mo lebella ka mathô. Ga še gantši mowe batswadi ba yago ba tšeya baredi ba bona ge ba babja ba le nagadi a bona. Thello le lebiša la mosadi di bogadi. Mothomong

bona bakhonyana ka noši ba ka dira gore ba ga makholo wa bona, ba tsee molwetši ba yo mo ōka. Ga na mowe o ta hwetšana e le gore go na le mokhwa ka gare ga mote.

10341 Mpata o ilê a gafela ba ga makholo wa gwe moredi wa bona. Leina la mosadi e be e le Matale. Papago Mpata e be e le Babolang. Mosadi e le Matsie. Matale o ilê a thabega a le bogadi bja gwe. O be a no ba le mosadi ka o thfi. O ilê a tibiša batswadi ba molwetši. Ngwana wa lena ka mono o wa babja. Ba ilê ba bōna molwetši. Ba ilê ba hwetšana a babja kudu. Mmago molwetši a napa a šala a ōka molwetši.

4896

10342 Ditaola di tiya mmatswala wa molwetši. Go laola a go tšame go laola monna wa mosadi fêla aowaa le batswadi ba swanetše go tšama ba okwa. Bjale batswadi ba molwetši ba dula taba gōdimu ka maragō. Mokhonyana yēna mo a khōna a ka ba botša. Mo a tha nyake go ba botša le gona a go na taba. Papago molwetši le mokhonyana ba ilê ba ya ngakeng. Ditaola di ilê tša tia mmago mokhonyana.

10343 Mpata o ilê a nyaka go bolaya mmagwe. Monna wa ngaka o ilê a mmotša gore, bo mmatswala wa mosadi wa go babja, bo mo tšeetše ditšwaro. Ka nte le gore ba utullê tšona, molwetši le ka theke la mo khōna. Ke bona bawe ba loyago ngwana wa motho yo. Morwa mo a tšo boya, a botša mmagwe gammōgō le papagwe mantšu a ngaka. O ilê a re mma a utullê ditšwaro tša mosadi waka. Mmagwe o ilê a re a ditebe. Morwa o ilê a re ke nyaka gore o štê pele ga mosadi waka. Ka goriale mowe o nyaka go bolaya mmagwe.

4897

10344 Batswadi ba ilê ba gafêlwa moredi wa bona. Babolang o ilê a bōna gore taba e buima, a lokolla morwa le mosadi wa gwe gore ba yo ōkana go bo makholo. Ba ga makholo wa bona, ba ilê ba re la theke la re ngaletša ka bolwetši. Mong wa mote o ilê a re molwetši ke waka. Mo a ilê a fōla dihinyagalo ka moka tša go alafa molwetši di ta tšwa go nna. Ba ilê ba pepula molwetši ba toga nae. Mokhonyana le yēna o ilê a toga le ba ga makholo wa gwe.

10345 Lehu la ta le tilê. Ba ile ba leka ka maatja go mo alafiša empa di ilê tša pala. Ba ilê ba roma motho go tibiša bakhonyana. Thepela o ba botša mosadi yola wa bona o re togetše. Morumiwa o

ilê a ya. Ke rumilê ke ba ga makholo wa lena, ba itše ke tšê ke le botše, mosadi yola wa lena phiri e rwele. Bakhonyana ba ilê ba tšwa mare. Ke moka bare re di kwile.

Le bona ba ilê ba tšibisana. Ke moka ba tšhologa mokhoši wa lehu. 10346 Lebita la mosadi le ga batswadi le gona. Goriale ke bakhonyana. Ba ilê go fitša ke moka ba ba begêla lehu la ngwana wa bona. Ke ngwana wa bona bjale ka ge e le mosadi wa bona. Bakhonyana ba ilê bare ke madimabe a rena le lena ba ga makholo. Bjale ba ga makholo wa bona ba re: "Lebita la ngwana le bogadi."

4898 Bakhonyana ba ilê ba re, le a kwala. Bjale rena re re le batswading le gona. Ka goriale mowe, re re mohu a bulukiwê gana mo. Ba ilê ba o kwana ke moka ba boloka mohu.

*swading*

10347 Bakhonyana ba ilê ba lla thello ga bo makholo wa bona. A gwa ka gwa ba le yowe a phešago molala. Ba ilê ba alama lehu la mohu matsatsi a mabedi. Ka letsatsi la boraro, monna wa ngaka a ta a alafa lehu. Batho ba bangwe ba ilê ba palakana. Bakhonyana le ba ga makholo wa bona ba šala ba alamilê lehu. Ba ilê ba alama matsatsi a mabedi. Ka letsatsi la boraro ba fala khoko. Ke moka theila tha mohu the fedilê ba palakana. Bakhonyana o ilê a šala a dutši le ba ga makholo wa gwe ba šekendišana lehu la mohu. Ka moragô ga lebaka le letelele ke moka a laêla ba ga makholo wa gwe, a boêla gae.

*gwa*

10348 Bana ka moka ba mohu ba dutši le makholo wa bona. Mabêlê a mohu a bogadi bja gwe. Ka moka ga ôna ba ilê ba a pôpôtêla. Ke gore a ka a šumišwa. Bana ba mohu ba bolaya ke dinta. Goriale ke ba ga makholo ba bega bakhonyana. Bakhonyana ba ilê ba re, mohu o šilê mothahu wa gwe wa mabêlê. Bjale o swanetše go rwadiwa go tšê go diriwê bjala bja go toša thetšhila ka mowe.

4899

10349 Ba ga makholo wa bona a ba ka ba dumêla go dirêla bjal bja go toša thetšhila moteng wa bona. Taba a e ke e ganiwa ka maata aowa e ganiwa ka mabaka. Ba ilê ba re ka mono go ka the ke gwa dirêga, ka baka la gore dilo ka moka tša mohu di ka mowe. Le a teba le lena gore dihapô le mothahu ya mohu di swanetše go fukiwa ke monna wa ngaka ka moswana ga tošo ya thetšhila. Ka baka lewe bjala bo swanetše go diriwa ka mowe. Bakhonyana ba ilê ba dumêla.

Ke moka ba toša thetshila bogadi bja mohu.

10350 Batswadi ba mohu ba ilê ba ya go thoboša tshemo ya mohu. Ba ilê ba tibiša bakhonyana gore ka tsatsi la gore, ke rena bawe re tilo thoboša tshemo'ya mohu. Mmago mohu a rapa batho bawe a swanetsego go ya nabô. Ba ilê ba hwetsana bakhonyana ba dirilê  
4900 bjala ka mothau ola wa mohu. Mmago mohu le yêna o be a etšwa a rwele bja gwe. Ba ilê ba fitha ba soma mosomo wa bona. Le ka puno  
puno ba ilê ba dira bjale.

10351 Thobošo le yêna ba ilê ba e dira bogadi bja mohu. Mabêlê a la ba ilego ba a gaša mo ba thoboša tshemo ya mohu, ke ôna awe ba ilego ba dira bjala bja thobošo. Batswadi ba mohu ba ilê ba ya. Modirô wa thobošo o ilê wa sumiwa. Thello tha mohu the fedilê ke moka ba palakana. Ke ôna mokhwa wa ba tseelane. Ke mowe o kwago bare ba tseelane ke ba ratane.

10352 Mpata o ilê a tseyo mosadi wa the bula-nto. Le ga mohu a ilê a loya ke mmatšwala wa gwe, ba ilê ba fa mosadi wa thebula-nto  
nto. Ba ba filê ka baka la gore ba ilê ba ndišana thello. Fêla lentšu la, le ê le boeletše le bolaê, ba ilê ba ba botša. Ke gre ge ba ka ya ba 'mloya ke moka kwano e ta fêla.

4901 10353 Mamatšake ke yêna thebula-nto. Thebula nto the a nyadiwa. O ilê a mo nyala ka dikhomo tše ntabe. Dithapô le mothahu wa mohu ba ilê ba o gafêla mosadi wa thebula-nto. Dithapô tše dingwe ke tshemo le dirapa tša mohu. Ka moka ga tsona di ilê tša supiwa yêna.  
yêna. Ke moka taba ya bona ya fêla e ta mowe. Mafêllô.

10354 Bana ba swanetše go latêla mmago bona. Ge batswadi ba mosadi ba ka ya ba tseyo moredi wa bona bogadi, bana ba latêla mmago bona. Ge bana ba na le khaitšedi ya bona yo a thalefilego, gona ba ka theke ba ya le mmago bona. Ba ta šala ga papago bona. Khaitšedi ya bona e ta šala e ba apeela. Ge mmago bona a ka ya a hwa kowa ga bo makholo wa bona, bana ka moka ba mohu ba swanetše go ya kowa ga bo makholo wa bona. Ba yo alafiwa lehu la mmago bona. Ba ta dula mowe mma bona a hwilego go fithêla ba fadiwa khoko. Ke gore nka moragô ga theila. Ka morago ga theila ba boêla ga gabô.

- 4902 10355 Mothahu wa mosadi wa go hwa ga gabô. Mohu yo mongwe le yo mongwe o felegetsiwa ka mehuta ya dipeu. Ba bogadi bja mohu ba swanetse go ta le mehuta ya dipeu, ba mo khupariša tsona. Mabêlê a go alafa lehu ke ôna mothahu wa mohu. Ge mohu a na le pelaêlô, ba swanetse go ya gana kowa lebiteng ba yo phasa gona. Ba swanetse go tibiša ba ga makholo wa bona. Ba dirêla gore ba the ba makala. Le bona bakhonyana, tsatsi le ba togago ka lona, ba swanetse go botša ba ga makholo wa bona, gore ba šale ba ba lebeletse lebita la bona. Bjale molebendi ke maforo. O swanetse go thôma ka go bula, o khônê o tēna moteng.
- 10356 Menyanya ya thobošo. Bjale ka ge go ngodilwe kae le kae magato a modirô wa lehu. Magatong a mabedi a še menyanya ke a thello tha mohu. Magato awe ke a: Bjala bja diphiri, bjala bja tošo ya thetshila le bjala bja thobošo. Menyanya o mogolo ke wa bjala bja thobošo. Ka lona tsatsi lewe, monna yowe wa go hwêla ke mosadi, o lukulugilê a ka dira ka mokhwa o a ka ratago. Ge nke
- 4903 ke bathologadi, ba bikiwa. Ke lona letšatsi le legolo. Lehu la monna ba swanetse go thoboša bana ba mohu ka khomo. Ge monna a ilê a hwa a le modidi, bana ba thobošwa fêla ka molomo.
- 10357 Mehuta ya methahu ya thobošo. Diruiwa go na le dipholo le ditshadi. Dipôô a di šome modirong wa thobošo. Bare di a iila ka baka la gore motje o ka ba le lešata. Diolwana tše bjale ka mesopaolo di kheresa ke tsona. Bjale go bônagala gore lebita le lona di ka fata magola. Mohu wa monna ba swanetse go mo felegetsa ka khomo ya pholo. Le ya go thoboša ke yôna ya pholo. Le ge ba yo phasa lebiteng la thenona ke yôna ya pholo. Mohu wa mosadi ke khomo ya thetshadi. Ba thoboša bana ba mohu. Mnago lena o hwilê, ke moka le tebe gore ke lena ditshuwana.
- 10358 Ditshuwana. Bana ba bitsiwa ditshuwana mo ba hwetse ke mmago bona. Le ge ba hwetse ke papago bona, ke ditshuwana. Fêla bušuwana bja mo go hwilê papago bona, a bo babiši peelo. Bušuwana bja go babiša peelo ke bja mohu wa mosadi. Ka baka la gore bana
- 4904 ba ta šala ba tswenyega. Monna a khone go thôkômêla bana. Mosadi yowe a ta šalago a motšeya, a ka theke a bathôkômêla bjale ka mmago bona. Ke mokhwa o we ba ba botšago bušuwana ka letšatsi la thobošo.



10359 Phelegetšo ya mohu ka the ruiwa. Taba e, ya go felegetša mohu ka theruiwa ke molaō. Molaō wa gōna ke wa gore mohu a theke a belašla mabapi le mothahu wa gwe. Bjale badidi bona a ba felegetšwi ka thelo. Ge mohu a na le babō, ba ka nyakēla pudi ba mo felegetša ka yōna. Mosadi o wa felegetšwa ka khomo ge a be a na le dikhomo. Badidi. Ba buluki ba badidi ba ba thapisa diata ka dikhogo. Ke tšewe babuluki ba ta tago ba šeba ka tšona.

10360 Mokhwa wa go bolaya difelegetšwi. The twašlō tha motho yo moso, ke go ja mošwane. Mošwane ke madi a theruiwa thewe the bolailwego. O ka mo kona nama a ja mošwane, a ka theke a belašla, ka gobane nama e na le beng ba yōna. Bjale diruiwa tša go felegetša bahu a di na mošwane. Madi a tšona ba a lethetša, a fallēla fathe. A ta lewa ke dimpja. Ke gona a lewa ke badimu. Mohu wa go hwa ka thekhamē, ge a felegetšwiwa ka pudi, ba swanetše go e bolaiša thekhame. Ba e tswalla molomo ya the buiše mōya go fithēla e hwa. Dikhomo ba dithaba ka marumu. Dipudi di bolaiwa ka mphaka.

4905 *jetša*

10361 Molaō wa nama ya go felegetša mohu. Pšba e na le lethakori le le thakošana. Lethakori ke la go ya mošata. Le thakošana ke la mong wa lesaka. Bjale diruiwa tša go felegetša mohu goba bahu a di na lethakori le le thakošana. Le gona a di na megwapa. Ke tša thedimu, di lewa di thena letswai. Ba di ripella ka moka ka gare ga dipitša. Nama ya gona a e na molaō. Mang le mang yowe a e nyakago, o no thēga ka mokhwa o a nyakago ka gona. Ge o bōna ba e apeya ke gore ba tennē ke ya go beša.

*ga kago*

4906

10362 Marapō a yo beiwa gōdimu ga lebita. Mohwedi o swanetše go thōkōmēla baji ba nama. A ba swanēla go bjaya marapō. Go le kokona o ka no lekokona fēla o swanetše go le šiya le dinamanyana. Ba a khobakanya felo gothi. Ka moragō ga mo ba feditše goja, mmigi o swanetše go rwala marapō le dinama tšewe di ba šitelego, ba yo di beya gōdimu ga lebita. Ke yōna namane ela yago, še. Re le felegetšitše ka yōna. Le robale ga bote la the ke la ba le pelašlō. Mašaledi a phelēlō digatēla tša le di šilego. Ke moka go fedilē, o wa goma o bošla ka gae.

*le*

10363 Theruiwa tha thobošo the na le molaō. Khomo ya thobošo e na le beng ba yōna. Gona le batho bawe ba tšwago ba rwele mabēlō le

mabjala ka diphafana. Bjale ba swanetše go hwetsana ditoponyana tsa dinama. Mphapha o mongwe gammogō le thōgō di apeiwa. Ba diya ditopolokwana. Di ta lewa ke batho ka moka bawe ba tilego go bona thobošo.

4907

10364 Lethakori le le thakošana di gona. Mona re hwetsana phapano mabapi le khomo ya go felegetša mohu, ka gobane yōna a e na lethakori le le thakošana. Le gona a e na mong. Mang le mang o no thega ka mokhwa o a ratago. Bjale ya thobošo e na le molaš. Ba swanetše go ntšha lethakori le š mošata. Ka mono e be re le monyanyeng wa thobošo. Bjale bana ba mohu ba thobošitswe ka khomo. Ke thona the bego tha gona the. Mong wa moše le yēna o hwetsana lethakošana la lešaka.

10365 Diroto le magapa di beakanywa ka lethêthō. Beng ba tšona a ba di emeletše. Moremendi wa nama, o swanetše go fakēla dinamana ka dibjaneng tšewe ba tšwago ba rwele tša go rwala ka tšona. Ba tšhaba gore ge ba ka di emeletša, moremendi a ka dira ka lethōyō. Ge a feditše modiro owe, ke moka bare, beng ba di tswana ba ka no ya ba tšeya ditswana tša bona. Nama a ba galle, wa bona a galla ke moloi. Ke mowe ba rego, nama go galla moloi.

4908

10366 "Butši a bu ji, bu ja mabuka." Nama ela ya go apeiwa ka dipitša e budulš. Basadi le bona e be ba apeile boteng. Ba swanetše go tsolēla basadi ya bona nama. Le bona ba swanetše go ntšha thebego tha mala the e banneng. Banna ba dira marathana le bona basadi. Khomo ya thobošo e na le madi. Banna ba swanetše go hwetsana mošwane le bona basadi ba fiwa wa bona. Basadi ba phathana diateng. Banna bona ba dula ka dithōpha thōpha. Bakhlabje ga bona. Banna ba go tiya gabona, masogana ga bona. Bathankana ba bannyana ba ba fēla diateng. Ke moka go lewa nama.

10367 Marapō ka moka a khomo a apeiwa. Marapō a khomo ya thobošo ba ja le memōkō A ille, motho o re go kokona ke moka a le bjata a ja mōkō. Memōkō nka buntši. Marapō a yōna a ba iši mabiteng. Ba ntšha digoba mona dithong tše:- Dirope le matsōgō. Digoba tšewe ke tšona ba abēlago bana ba mohu gammogō le beng ba dibjana. Marapo le dithakori ka moka ke tšewe di apeiwago.

10368 Thalošo ya mantšu a: Butši le mabuka. Butši ke gore buntši.

Mabuka ke gore marathana goba manthathana. Marathana ke a magolwana. Marathanyana ke a mannyananyana. Bjale bakeng tha marathanyana re bea lentšu le manthathana. Dikhomo di nwele meji naa. Modisi wa dikhomo o wa dumela. Mong wa dikhomo o di lebella dikhwata. Ge a hwetsana gore dikhwata tsa dikhomo di kolobile, o re ke nnete di nwele. Ge bjale ka ona mabuka. Wa isa theata o ile. "Ya loka khwata e nwele."

4909

10369 Go thoboswa bana ba mohu ka pudi. Ke bjona bodidi. Bjale pudi a e na mola o we ba ka e beelago ka gobane ke khogo. Khogo ya bolaiwa, ba napa ba e apeya ka moka ga yona. Pudi le yona e bjale. Ba napa ba e ripella ka moka ka pitseng. Ga go na namana e we ba ka e fakelago ka dibjaneng tsa batho bala ba tswago ba rwele mabeli. Yo mongwe le yo mongwe o ta isa theata mo e budule.

4910

10370 Ke malapeng eno bana ba mosupjadi. Ke ba bo leloko la mohu, ba sekella barwadi ba mabeli. Le bona bjale ka ge ba teba gore o hwile e be e le modidi, ba ka the ke ba belaela. Go belaela ke ge ba no dira ka khole ba dutsi ba teba gore o ile a siya mothahu wa dikhomo.

10371 Mokhwa wa go ja manang a lewa tsatsi le ba alafago lehu la mohu. Letsatsi la go alafa lehu la mohu, ke lona letsatsi lela monna wa ngaka a tago go goga baduledi ba lehu. Ke gore ba alami. Go alafa ga lehu a gona phapano le lehu la monna. Ba no alafa ka go swana. Le go jeng ga manang a lehu la monna le la mosadi go tha no swana. Go no ba bjale ka ona mabjala a mokete wa lehu a tha no swana. Magato a mararo fela. Phapano e ka no ba ya dithamo tsa lehu.

ka

10372 Legato la mathomo ke la kalafō ya lehu. Mosadi o a hwa, ba swanetse go tswalala mohu ka ntong, ke moka baduledi ba dula lapeng. Le yena monna o swanetse go dula lapeng la mohu. Banna ba bangwe ba dutsi khorong. Le yena monna mo a hwile go no ba bjale. Ge ba ntsha mohu ka ntong, ba swanetse go phekaganya mothe molomong wa nto.

ba

4911

Ba tabosa mohu. Mothe o we ba swanetse go thokomela ka gobane ba ta ba alafa ka ona.

Ia

10373 Kalafō ya lehu la mosadi goba la monna. Baalami ba lehu ba

tsogêla nokeng, ba felegetsa motholo goba mothologadi. Lehu ka ntong le alamiwa ke bakhekolo le motholo goba mothologadi. Ka nokeng ba ya ba rwele letshegô. Motholo o swanetse go dula gôdimu ga lona ke moka a thapa tshila ya lehu. Letshegô lela ba le siya ka nokeng. Ke moka ba boya ka gae. Ba ta fitha ba dula lapeng la mohu. Go ngodilwe kae le kae gore ge ba boya nokeng monna wa ngaka o tshuba ditsheja. Babuluki ba mohu ba oretsa diata tsa bona. Ke bawe ba ilego ba swarella mohu.

10374 Mothahu wa mohu wa mabêlê. Ba thwapa mothahu o mongwe le o mongwe wa mabêlê a mohu ke moka ba o sila. Ba rita moritô ka o- . Tshidi ya lehu ba e tshêla ka gare ga moritô. Moritô ka moka o swanetse go ba ka gare, ga lethelô. Monna wa ngaka o khweša lethelô ka kobi ya mmilu, ke moka o wa le gôga. Bahwedi ba le sala ka moragô. Ke moka o fitha o lebeya mokhobeng. Le bona ba swanetse go dula gona mokhobeng.

10375 Lehudu le mothe le modila ka gare. Modila ke theritê tha ôna. Lehudu ke the khudu. Ba dira the khudu ke moka ba fakêla theritê tha modila. Motholo o swanetse go phatha modila ka dikhelwe, a namilê maoto. O theta ka gare ga theritê ke moka gwa dira thekhôtopitša. Bjale monna wa ngaka o ngatha manang ka petwana le letsepe. O fapantšha diata. O fa motholo lenang ka theata tha goja. Mo a a thamêla ke moka o wa gumiša. Ke moka o mo fa ka mphapa, ya ba gona a mo fago.

10376 Mojêlê ya manang. Bjola a ilego a bogumiša o bo lathêla ka the khudung tha modila. Bjola a mo filego, o wa bo thahuna, ke moka a tswêla ka gare ga thekhudu tha modila. Mašaledi a ka ganong <sup>gano</sup> o wa metša. Mothe ke ola ba go taboša mohu mo ba mo iša lebiteng. Monna wa ngaka o tseye mothe, o thepidiša mothe go toga gôdimu ga thôgô ya motholo, a o fološa le mokolo go fitha mafellong a mokolo. A goma a o thepediša ka mpeng le ka mathakoring a mabedi. Letsepê le petwana le tsona o swanetse go dira bjale ka mothe. Ke moka o mo alafilê, o swanetse go toga go têng yo mongwe. Bana le bona o swanetse go ba dira ka mokhwa owe. Lehung la monna goba la mosadi go no swana.

10377 Phapano e ga bana ba mohu go ba taboša bahu. Ge mohu e le

wa mosadi, ba phekaganya mothe le ngwana wa gwe wa pele wa ngwanenyana, o swanetse go phekagana molomong wa nto, ba mo tabose mohu ka godimu. Ge go hwile wa monna go phekagana wa mothankena wa mathomo.

4914

10378 Phalo ya khoko le dithamo tsa lehu. Mo re hwetsana phapanonyana. Phapano ya gona ke ya mabapi le dithamo tsa lehu. Go phalola gona a gona phapano. Bjale ge mosadi a hwile, ba swanetse go phalola monna gammogō le bana ba mohu. Motholo o apara mothathe mogolong. Ke yona tshupo ya gore o hwetse ke mosadi. Khanthe mothologadi o swanetse go rwa thware le difoto tsa methathe maotong le matsogong. Ke moka kalafō ya lehu e fedile.

10379 Bana ba fiwa le bolebatša. Bolebatša ke mothare wa gore ba the ke ba gopola mohu mmago bona. Le bona ba apeswa mothathe melaleng ya bona. Bona ka gobane ke ba bannyana ba apara tsatsi ka le thii ka letsatsi la bobedi ba e khaola, ba e boloka ga boje. Ba ta ya go upesga le ya ba bagolo ka letsatsi la tošo ya meriri ya thetshila. Ba tshaba gore ba ka ya ba khaola mo ba ile madisong.

4915

10380 Letsatsi la tošo ya meriri ya thetshila. Gantsi a ba atsi go thaba theruiwa. Ke letsatsi la tošo ya thetshila ke moka ba a nwa bjala bjowe ba rego ke bjala bja thetshila. Ka morago ga mo merithi e sokolugile ke moka moupī wa thetshila o swanetse go upa. Le thona thetshila the lehu la monna ba no dira bjale. Ditaba tsa tošo ya thetshila di ngodilwe lehung la monna le ditaba tsa thobošo. Bjale di no swana ka moka le tsa lehu la mosadi.

swetši

10381 Mpoloma o ile a hwela ke mosadi. Leina la mohu Bafedile. O ile a siya bana ba banē. O ile a hwa a le ka ntong e le motswetsi O ile a sokwa matsatsi a mathano. Lesoko la mohuta owe le a belaetsa. Monna o ile a leka ka maata go kitima le dingaka empa a gwa ka gwa thusa thelo. Fela di ile tsa mmotša gore ngwana o ta belēga, o ta diyo fapana le mmagwe. Ba ile ba leka ka maata go mo fa metantane. Ka letsatsi la botselela ngwana a belēga. O ile a belēga lebaka la mo ba ija dijō tsa ka moswanyana.

4916

10382 Mpoloma o ilê a bigiwa ngwana le bolwetsi bja mmago ngwana. Ngwana o gona. Ke eng? Ke ngwanenyana. Re a leboga mo a the khunolotse. Bolwetsi bja mmago ngwana bja gola kudu. Bošego a ba ka ba robala. Ba ilê ba lala ba dutši ka marago ka baka la bolwetsi le go lla ga ngwana. E rile ge meso e nkha a fapana le ngwana wa gwe. Monna o ilê a nyaka go e polaya. O ilê a tēna ka ntwaneng ya gwe a tswere thapō, ke moka a tswalla ntwana. Morwa wa gwe o ilê a mmōna. Bjale ka baka la borathana a ka a sala taba morago.

10383 Mmago mohu o nyaka mafsi a dipudi a go fa ngwana. O nyaka go botša papago ngwana gore a botše badiši ba game mafsi. Papago o ilê kae, goriale ke makholo wa ngwana. Ba tene ka kowa ntong. Makholo wa gwe a ya. O ilê a kwa meteto. Koko. Moarabi a ka a ba gona. O ilê a bula lebatl. A hwetsana mokhonyana a e tekeletsitse. Makholo wa gwe o ilê a thaba mokhoši. Banna ba ilê ba phakiša ba ripa thapō. O ilê a tseye lebaka le letelele a tha no phikuluga le fathe. Ka moragō ba bōna a re tsobōlōlō. Ke gore go dula fathe o thena khopolo e boje. Ka moragonyana ba o kwa a bolabola.

4917

10384 O ilê a re ke nyaka go hwa ka latela mosadi waka. Ka morago ga mo ba bōna gore owa ba bōna, ba mmutsiša gore molato keng. O ilê a ba botša gore ke nyaka go latela mosadi waka. Go thwa ke bōna mathomola a ke go nyake. Ba ilê ba re, o wa kwala. Bjale nkabe o boloke mosadi wago pele. O ilê a re mowe le a kwala. O ilê a boloka mohu mosadi wa gwe. O ilê a khopela pudi ga malome wa gwe ya go felegetša mohu mosadi wa gwe. Ba ilê ba mo fa yōna.

10385 O ilê a felegetša mohu mosadi wa gwe ka mokhwa wa molaō. Ba ilê ba bolaya pudi ke moka a ba e apeya. O ilê a felegetša mohu mosadi wa gwe ka mantšu a: Thepela ga boje mogatsaka. Ka moswana a se kholē ke tulo go hwetsana. Ka pudi e ke re o theke wa belaēla. O robale ga boje, bana bago ba tiē ke phefō. Pudi ke diyo tsama ke adima bjale ka ge le wena o tugilē o teba gore e be e thale rena ba bannyana. Ke moka a fetša dipolabolo tsa gwe a e ta mowe.

- 10386 Ba ilê ba fêra peelo ya monna ka mpera le bolebatša. Lentsu la gore ka moswana a se kholê, a laka la ba robadiša ka gobane ba ilê ba diyo khaola thapô. Ba ilê ba nyaka ngaka, ke moka ya fiŋha ya mo fa yôna pheko ya go fêra pelo. Monna o ilê a lebala go e polaya. Ba ilê ba khôna go bolabola ditaba ga boŋe. Mathô a gwe a ilê a bošla bothong. Mathô a gwe a be a boifiša ka gobane e be e le a mohubedu.
- 4918 10387 Dipolabolo gôdimu ga bana. Dipolabolo tše we di bolwabolwa ka moragô ga go alafiwa ga lehu. O wa bôna mohu o hwilê o go šietše thetšhaba. Go gola ga motho ke bana. Ka baka lewe o swanetše go fêpa bana ba. Ba ŋa go boloka mothwago o hwago. Monna o ilê a re, bana ba ba golwanyana bona ke a ba bôna a ba kwiši bothoko. Bothoko ke kwiša ke yo wa lekhaŋa. Makholo wa gwe o ilê a re matswele a ka a se digôlê, a diyo thoka mokhato. O ka nyakêla ngaka ya go khôna go thogolla mokhatho, ke ŋa mo mamiša. O ilê a dira bjale. Ke moka ngaka ya alafa matswele a makholo wa gwe. Ke moka ya mo fa diŋhare tša go thogolla mokhato. Mokhatho o ilê wa ba gona.
- 10388 Makholo wa gwe o ilê a ŋoga le bana ba babedi. Ke lona lekhaŋa le moledi wa lekhaŋa. Bana ba bangwe o ilê a šala nabô. O ilê a lêla bana ba gwe bjale ka ge nke ke mmago bona. Ge letšatši le dikêla ke moka o gopola ditšhuwana. Makholo wa gwe o ilê a lêla motogolo wa gwe a gola. O ilê mola a khôna go kha morôgô ke moka a mmoetša ga papagwe. O ilê a gola a nyadiwa, ke moka a ntšha khomo a e fa бага makholo wa gwe. Ke khomo ya maledi. Mafellô.
- 4919 10389 Ditšhuwana ke bana bawe ba hwetšego ke mmago bona. Taba ena ya ditšhuwana e bolabudiwa ka morago ga go fadiwa ga khoko. Ka gobane monna a ka theke a khôna go fêpa bana. Bana ba ka lêla ke makholo wa bona goba khaitsedi ya monna. Bo makholo wa bana ba babedi. Bo mmago mmago bona ke bo makholo wa bona. Bo'mago papago bona ke bo makholo wa bona. Bjale makholo yowe go bolwabolwago ka yêna mo ke wa go tswala mmago bona. Ga gona khomo e e ka latswago namane ya e ngwe. Bana bawe ba ditšhuwana ke bana ba ngwana wa gwe. Ke bna ba ngwanaka. O bolabola ka bana ba moredi. Bana ba b'etši a na taba nabô. Bjale ge ba palakana ba swanetše go ŋoga le ditšhuwana.

kela

es a

10390 Dibokwane o ilê a hwa a šiya bana ba babedi ba banyana.

Monna wa Dibokwane e be e le Mokolokoto. Mmago mohu e be e le

Matsiê. Mmago papago bona e be e le Mokangwê. Bjale ka morago

4920

ga lehu la mmago bona, ba thôma go bolabola ka ditšhuwana. Go

hwêla ke mmago ke go tswenyega. Ba bolabola ka motho yo a swanetšeg

tšego

go lêla bana papago bona a dutši a le gona.

10391 Mokangwê o ilê a gafêlwa go lêla bana. Mabore ke khaitšedi

ya Mokolokoto. Ke poya bogadi. Bjale Matsiê o ilê a ba tšhabêla

theema the:- "Khomô a e latswe namane ya e ngwe." Mmago monna a

re, bana a ba boniwi ke mogopo. Aowa di a kwala, o swanetše go ba

lêla ka gobane ke bana bago. Ke moka ba palakana. Ditaba tšewe

di bolwabotšwe ka morago ga bjala bja diphiri. Re tša bôna ka tšona

ka gobane moredi wa gwe le yêna o na le bana.

10392 Mokolokoto o ilê a iša bana ba gwe ga bo makholo wa bona.

Ka tsatsi le lengwe, o ilê a hwetsana mmagwe a tšipa ngwana wa gwe.

A bile a mmotša gore ngwana wa mamokokonono o. Molato keng. Ge

ngwana a re ke a bolabola, ke moka makholo wa gwe o mo tšênêla ka

4921

gore, o bola maaka. Homolang ngwana a mpotše. A gona the a ka go

botšago. Monna o ilê a khala mmagwe. Bjale a fetola morwa wa gwe

gore tšoga le mamaakane yowe wago. Ke ge a etetša bana ba gwe a ba

iša ga makholo wa bona.

10393 Bana ba ilê ba anêgêla papago bona mokhwa wa makholo wa bona.

Maitê o tiella Maganong ge a bôna gore o fenya ke Motanalô. Bjale

nna mo ke tiya Maite makholo o wa ntiya. Maite le Maganong ke bana

ba Mabore. Masabane le Motanalô ke bana ba mohu. Bjale Masabane

ke mogolo wa Motanalô. Ditšhuwana tša tšwa di godile ditšišê tše

dikholo mokhekolo o wa ba amoga, a ba fa ditoto.

10394 Bo makholo wa ditšhuwana o ilê a amogêla bana. Pele ga go ba

amogêla, o ilê a botša mokhonyana gore o swanetše go tšibiša ba geno.

O ilê a dira bjale. Pa ilê ba khobakana. Ke moka a ba botša tšogô

ya taba. Tšogô ya taba ke yôna ya go iša bana go makholo wa bona go

lediwa gona. Ba ile ba dumêla. Ke moka ba roma tšebaka tšha go

4922

botša makholo wa bana, gore bakhonyana bare re leleng bana. Ba

ilê bare bjale ke taba. Ke moka ba amogêla bana.

10395 Mokolokoto o ilê a beka Mpjaafê. Ke mosadi wa the bula-nŋo.



Ka morago ga mo thello tha mohu the fedile, a ntsha khomo ya go nyaka mosadi wa the bula-nto. Ba ga makholo wa gwe ba ilê ba dumêla. Ke moka a mo nyala. Ka morago ga mo a mo nyetse a mmeka. Ka morago ga mo a bikile mmula-nto, ke moka a ya a tseye bana ba gwe ga makholo wa bona. Ba ilê ba mmotša molato wa khomo ya maledi Masabane o ilê a nyadiwa ke moka a fa ba ga makholo wa gwe khomo ya maledi. Mafello a taba.

Temana ya 2: Bakhethi ba moja-lefa la mosadi.

4923

10396 Bareri ba moja-lefa la mosadi. Ge ba thale the ileng tha mohu, a gona morerô o we ba ka o dirago. Ba swanetse go lla lehu la mohu. Morerô o we ba o dirago ke wa bana ba mohu fêla ka morago ga bjala bja go fala khoko. Ka morago ga mo ba fadile khoko, ke moka ba tseye lebaka la go lla thello tha mohu. Dithapô le methahu ya mohu di popotetswe.

10397 Letsatsi la tošo ya thetshila tha lehu. Pele ga modiro wa bjala bja thetshila, ba swanetse go tibišana bakhonyana le ba bogadi. Bjale ba khone ba dira bjala. Monna yola wa ngaka, yola wa go alafa lehu la mohu, ba mo tibiša tsatsi le ba ômêlago. Ba ômêla bjala lehono ka moswana ba tsoga ba e nwa. Bjale yêna o tsogêla tsatsi le ba tsogago ba e nwa. Tsatsi le ke la go toša thetshila, a gona modiro o mongwe o we ba ka o šomago. Ka morago ga mo ba tušitše dithamo tša lehu, ke moka ba thôma go nwa bjala bja thetshila.

4924

10398 Ka moswana wa gona ba rêra ka thoto ya mohu. Bareri ba dithapô tša mohu wa mosadi. Ke bona bakhonyana. Batswadi ba mohu a ba be gona. Bawe ba swanetsego go ba gona ke ba:- Monna wa mohu, mmago monna wa mohu le papagwe, khadi, malome wa monna, rangwane le ramogolo le banna ba bagolo ba bo leloko la monna. Le banna ba bagolo bawe ba agišanego nabô. Ke bona bawe ba swanetsego go rêra ka dithapô tša mohu. Moredi wa mohu yo mogolo yowe a lego bogadi bja gwe le yêna le monna wa gwe ba swanetse go ba gona.

10399 Dibjana le dikaparo tša mohu di isîwa go batswadi ba mohu. Dithapô ka moka tša mohu ba swanetse go di ntshetša lapeng la mohu. Ba ala legogo ke moka ba di beya gôdimu ga lona. Bjale monna wa ngaka a di foka. Bjale tšewe di swanetsego go isîwa go batswadi ba mohu di a khethiwa ba di beela gošele. Masaledi ke a we a

swanetše go topiwa ke bana ba mohu. Pele go swanetše go topa monna wa ngaka. Ka morago ke moredi wa mohu yo mogolo. Bana ba topa ka go latelana ga go belegiwa ga bona. Khadi le yōna e topa thewe a the nyakago.

10400 Bakhekolo ba babedi ba isa dibjana tša mohu go batswadi. Morerō wa go isa dibjana ba o rerile ka lona letsatsi lela la go foka dithapō tša mohu. Bjale ka moswana wa tsatsi la go foka  
4925 dibjana, ba isa dithapō go batswadi ba mohu. Ke tša go thoboša batswadi lehu la ngwana wa bona. Ba di isa ka pudi. Barumiwa ba tsoga ba isa dibjana.

10401 Pego ya dibjana go batswadi ba mohu. Barumiwa ba ya ba rwele:- Thetho le ntepa, legogo, kobō ya bošego, diphepa, maseka, lethelō, thaana, lehō le lefethō le theroto le therotwana. Dibjana

*Dibjana*

tša mohu a ba thakanetše, Barwadi ba ta fiṭha ba tēna ka lapeng la mmago mohu, ba fiṭha ba rola. Le bona ba swanetše go dula lapeng. Ka morago ba ta ba isa ka ntong. Maduma ke molaō. Ba ta dumediša. Ka morago ga maduma ke moka ba ba botša taba e we ba ba rumilego ka yōna. Re rumile ke ba ga kete, ba itše re tiše dibjana. Ba di felegetsitse ka pudi. Ke moka bona ba tare, a di lebogwe.

10402 Batwadi ba mohu a ba swanela go sumiša dibjana tša mohu. Ba swanetše go di amogela, ba di bee. Letsatsi le a ta lewe mong wa dibjana a ta bago gona. Barumiwa ba ta bula difate ka thona thebaka thela ba tenego ka thona. Bare difate. Ke moka bare thepela o ba botše go lukile. Ba e ba ba botše ditšhila tša ngwana  
4926 wa rena, re di bone. Pudi e we re a e nyaka. Ke moka ba goma. Ba fiṭha ba ba botša ka mokhwa o we ba ba butšitšego ka ona. Ke moka ka moswana ba tsoga ba isa pudi. Pudi e we ba swanetše go e bolaya. Ba thoboga ngwana wa bona ka yōna.

10403 Dibjana tša go sala bogadi bja mohu. A ba di isi ka moka batwading. Go na le dibjana tše dingwe tšewe di yago tša sala. Ke tše bjale ka tše:- Dipitša le dipitšana, merifi le masapelō, lehudu le mothe, lwala le tšhilo, magapa le digō, dišego le methipō gammōgō le dibjana tše dingwe. Dilo tšewe ka moka ga tšona a ba di sumiši. Ba di boloka ntong ya mohu. Dinkhō tša mabjala le tšona di beiwa ka ntong ya mohu. Lebaka la go sumišiwa ga tšona le a ta.

4927

*letsatsi*

10404 Mokhonyana o swanetše go šupa makholo wa gwe dithapō tša mohu. Ke ka morago ga letsatsi la go fadiwa ga khoko. Khoko e ka fadiwa batho ba palakane empa mmago mohu o swanetše go šala. A ka dula khwedi goba dikhwedi tše pedi a thale mowe bogadi bja mohu ngwana wa gwe. Ka letsatsi lewe a nyakago go bošla gae, o swanetše go lašla bakhonyana. O ba lašla go etša lehono, e le gore o ta tsoga a toga ka moswana. Tašlō ke ya ka morago ga tša goja. Ka lona letsatsi lewe a ba lašlago ka lona, ke lona letsat lewe ba swanetšego go mo šupa dithapō le mothahu. Go fedile ka moswana o tsoga a toga.

10405 Makholo o ya go bōna dithapō tša go šala. Ka morago ga mo bakhonyana ba išitše dibjana tša mohu, mmago mohu o swanetše go bōna dibjana tše di setšego. A swanēla go ya a etetša thōgō aowa o ya a rwele legapa la bjala. Makholo o ta fiṭha a dumediša. Ka morago ga maduma ke moka o ba botša taba. Ke tilē go bōna dibjana. Ba swanetše go bula nṭo ba mo šupē. Ke yēna yowe a swanetšego go fēla a eya a di bōna. Ka gobane ba thoka go dira bjale, di ka lewa ke phethi.

4928

10406 Letsatsi la thobošo. Le ge go ka the bolaiwe thelo thobošo ke molaš. Ba swanetše go dira bjala. Bjala bjowe bo bitšwa bjala bja meriri ya mafellō. Ke bjona bjala bja thobošo. Ka lona letsatsi le, ga gona modirō owe ba ka o dirago. Modirō wa gona ke wa go thekha bana ba mohu dipeudi. Ka moragō ga dipeudi ke moka ba nwa bjala. Dithapō le mothahu ba ta tsoga ba di bōna ka moswana.

10407 Phapano ya thobošo ya lehu la monna le la mosadi. Molaudiši mo a laudiša ka thobošo, o laudiša gore a gona phapano thobošong ya lehu la monna le la mosadi. Bjale mo re tena taudišong ya thobošo ya mosadi, re hwetšana phapano. Medirong ka moka ba swana. Ba fapana mo: Lehung la monna. Bathologadi ba(beulwa) go thekha dipeudi ke banna bawe ba swanetšego go ba šegšla. Dithōgo tša bona ba tola ka letsoku. Ke tšhupō ya gore ba alugilē. Motholo ke monna wa go hwēla ke mosadi. Yēna o beula ke malome wa gwe ka pudi. O swanetše go phikuluga letaleng. Letsoku ba mo totša ka lethakorinṭ

la thenna. Ke yōna phapano ya gona.

10408 Bawe ba swanetšego go ta ka moswana. Lehono ke letsatši la go thoboša bana ba mohu. Ka moswana ke morerō wa kabaganyo ya mothahu wa mohu. Batswadi ba mohu ba swanetše go ba gona. Ba bo leloko la monna ke bona bala ba ngodilwego ka mola pampiring ya ka morago. Ke bona bawe ba swanetšego go rerišana ka mothahu le dithapō.

10409 Lebaka la batswadi ba mohu goba gona morerong wa thoto ya mohu ngwana wa bona. Dithapo le mothahu tše dingwe di tšwa di le ga batswadi. Tše dingwe ke tša bogadi. Tše dingwe ke tša maata a gwe. Ka baka lewe batswadi ba mohu ba swanetše go ba gona. Le ge batswadi ba tha ka ba mo fa, ba swanetše go ba gona, go bōna ge ba aba mothahu wa mohu ngwana wa bona. Bakhonyana ba swanetše go supa bareri mothahu wa mohu.

10410 Monyaretši wa taba kopanong ya bona. Monna wa go hwēla ke mosadi ke yēna yowe a swanetšego go nyaretša taba. Mabana e be re tswere monyanya wa meriri, ya mafellō. Bjale lehono taba ke ya dithapō le mothahu wa mohu. Ke hwetše ke mosadi bjale o šilē bana le dithoto. Ke yōna taba ewe re tetšego yōna ba bina tu. Bjale ba bo leloko la monna ba ta begana. Ka morago ga mo ba begane ke moka ba bega ga makholo wa bona. Le bona ba swanetše go begana. Ba ga makholo wa bona ba ta ba fetola ka gore di ya okwala, rena re ka no okwa lena. Re swanetše go di bōna re khōnē re tilo bolabola.

10411 Mothōlo o swanetše go ba supa dithapō le mothahu. Dithapō tšewe a di tebago o ta ba thalošetša. Tše di tšwa ga gore. Methahung le gona go bjale. Mothahu wa monyalo wa baredi, mothahu wa maata, mothahu wa go fiwa ke batswadi le wa go fiwa ke monna. Ka morago ga mo ba bone mothahu, ba swanetše go boēla ka kowa lapeng la mohu, ba yo thōma go bolabola. Bana ba mohu ka moka ba swanetše go ba gona le bawe ba lego magadi a bona.

10412 Makholo wa bona o re mohu o šile bana. Bona beng ba bakhonyana ba ta bolabola makholo wa bona a theletšitše. Mothahu wa mabēlē ba swanetše go ntšhaganya bana ba mohu. Mašaledi ke a ngwana wa lekhōthwane. Methahu ya diruiwa ba swanetše go

4931

*bona*

abaganya bana ba bathankana. Bana ba basetsana a ba swanela go hwetsana kabêlô mothahung wa diruiwa. Masaledi a fiwa lekhôthwane. Kudu o swanetse go ba ka fathe ga taolo ya ngwana yo mogolo. Bjale ba ba abaganya ka go tshaba gore mogolo wa bona mothomong a ka ba le leonya. Mothomong a ka thinya lefa. O reng wena makholo wa bana. Yêna ke moka o ba fetola ka mokhwa o, mohu o hwale, o šile bana.

*mohu.*

10413 Dikhomo tša manyalo a baredie. Ke dikhomo tša lapa la mohu. Fêla di pušong ya monna le mosadi. Re bolabola ka monna le mosadi ka baka la gore monna a ka the ke a no dira ka tšona ka mokhwa o we a nyakago ka nte le tumelane le mosadi wa gwe. Dikhomo tša monyalo wa baredie, di swanetse go tšeiša barwa basadi. Bjale ge mmago bona mo a hwilê, di swanetse go no ba ka fathe ga monna. Go laolwa gona di laolwa ka lapeng la mohu.

4932

10414 Mokhadi o ilê a hwa a šiya bana ba bararo. Banenyana ba babedi le mothankana. Maina a bona a ta ngodiwa ka go latelana ka go belegiwa ga bona. Ke af- Tšhoupane, Nkala le Mašilu. Ngwana wa pele ke mosetsana, wa bobedi ke mothankana lekhôthwane ke mosetsana. Leina la papago bona Matala. Makholo wa bona wa go tswala papago bona Mathegabu. Makholo wa bona wa go tswala mmago bona Manapiadi. Monna o be a no ba le mosadi ka o thifi. 10415 O ilê a hwa bogadi bja gwe. Mokhonyana a ka a tibiša batswadi ba mosadi bolwetši. O ilê a no katana go mo alafiša. O ilê go bôna gore bolwetši bo gudilê, ke moka a ya go tibiša batswadi. Ba ilê mo bare ba tšilo bôna molwetši ba hwetsana a hwilê. Monna o ilê a re, ke dithôbôgane ba ga makholo. Ke rumilê motho go tšilo le tibiša bolwetši bja ngwana wa lena. Ka moragonyana ga mo morumiwa a thatšwa go toga ke moka motho a re togêla.

*okwala*

10416 Mokhonyana o ilê a tentšha ba ga makholo ka ntong ya mohu. O ilê go ba laudišetša ka mokhwa owe wa ka gôdimu, ba mo fetola ka gore re nyaka go bôna molwetši. Mokhonyana o ilê a re le ya okwala fêla taba kholo molwetši o re togetše. Ke moka a tšena nabô ka ntong. Ba ilê ba hwetsana gore o hwilê. Ba ilê ba tšwêla ka ntê. Ke moka bare go mokhonyana, šala ga boše. Mokhonyana a ka a ba

4933

araba. Bona ba ilê ba tšwa ka thefero ke moka ba tswara tela ya goya gae. Ba ilê ba fitha gae ga bona ba dula.

10417 Poloko ya mohu. Ba ilê ba rapêla ba ga maknolo wa bona. Ba ilê ba goma ba boya. Ba ilê ba nyaretša pelaêlô, ke moka banna ba bangwe bare mašaedi a be mabedi. Bolokang mohu, le ta sala le bolabola dipelaêlô tša lena. Ba ilê ba o kwa mantšu a banna. Tšhoupane le mothe ba ilê ba ba taboša mohu ka gôdimu. Mo taboša mohu ka gôdimu. O taboša mohu ka gôdimu. Mo ke motho. O ke mothe. Bjale ke ngodile ba ba taboša ka baka la gore o phathagane le motho. Ba ilê ba felegetša mohu ka pudî.

10418 Dipelaêlô tša batswadi ba mohu di ilê tša éma. Batswadi ba mohu ba ilê ba re, mo re ka nyaretša dipelaêlô tša rena, re ka toga ra sitintšhana go alama lehu la mohu. Le thello tha mohu ba ka theke ba ndišana ga bothe. Ba ilê ba dula dipelaêlô godimu ka marago. Ka nnete mola ba tsoše pelaêlô ya bona dip'elo tša batho e be di ta huduwêga. Ba ilê ba alama lehu la mohu matsatši a mabedi. Ka letsatši la boraro monna wa ngaka a ta alafa lehu.

4934

Ba goma ba alama gapê matsatši a mabedi. Ka letsatši la boraro ba fala khoko.

10419 Bakhonyana ba ilê ba e-pôna phôšô. Ka morago ga mo ba fadile khoko, ke moka batswadi ba mohu ba nyaretša pelaêlô ya bona. Ba ilê ba dula ka lapeng la mohu, ba bolabola bale ka gona. Ba ilê ba butšiša bakhonyana gore ke malaô ge re tha botšwe bolwetsi. Bakhonyana ba ilê ba re ke phôšô. Ba ilê ba tšeya mathô a bona ba lebella mong monna wa mohu. Makhonyana a ka nyaka go tatapolla taba. O ilê a epôna phôšô. Ka baka lewe ba ilê ba rapêla ba ga makholo wa bona. Ba ilê ba ba fetola ka gore a gona taba, lena beng le e tobisitše. Ke moka ba palakana.

4935

10420 Letsatši la go toša thetšhila. Makhonyana o ilê a tibiša ba ga makholo wa gwe gammôgô le ba leloko la gabô. Ba ilê ba ba gôna. Monna wa ngaka o ilê a tšwêla pele le modiro wa gwe wa go alafa lehu. Ka morago ga mo ba feditše go alafa lehu ke moka ba bulêla bjala. Ditaba tša dihapô le tše dingwe re ta di bôna ka moswana.

10421 Ngaka e foka dithapô tša mohu. Ka moswana ba ile ba goma ba bošla. Batswadi ba mohu a ba ka ba ba gona ka baka la gore ka morago ga mo ba di fukilê, ba swanetše go rêra morêrô wa go tšisa dibjana, tša mohu go bona. Batopi ba ilê ba topa dithapô. Dithapô tšewe ba ta di isago ga batswadi ba mohu ba ilê ba di beela gošele. Ke lona letsatsi la go thaba khomo goba pudi, ge mohu a ilê a šiya methahu. Ke ya go phumula bana ba mohu megôkhô. Ka moswana wa gona ba ilê ba isa dibjana tša mohu go batswadi. Ba ilê ba di amogela. Ba ilê ba di isa ka pudi.

10422 Ditšhswana a tša ka tša lediwa. Ba ilê ba lêla ke mogolo wa bona Tšhoupane. Ke ge e le yo mogolo ka gobane matswêlê a be a tšwilê. Papago bona le yêna o be a ba thôkômêla. Dithapô tše dintsi di lê tša bošla ka ntong ka baka la gore bana ba mohu e be e thale ba bannyana.

4936

10423 Letsatsi la thobošo. Ka moka ba ile ba ba gona, ba bo leloko la monna le ba bo leloko la mohu. Matjala o ilê a thoboša bana ba gwe ka khomo. Letsatsi le la thobošo, monna wa ngaka a be gona. A ka no ba gona ka goša go khopêla bjala. Pele ga go nwa bjala, ba swanetše go bona dithapô le methahu ya mohu. Mohu a ka a šiya mothahu. Ba ilê ba bona dithapô. Di ilê tša boetšwa ka ntong ka baka la gore bana ba mohu a gona yo a nago bogadi. Khomo e wa a ilego a thoboša bana ka yôna, e be e le ya maata a monna. Ka morago ga mo ba bone dithapô le go thabiwa ga khomo ke moka ba beula monna. O ilê a phikuluga letaleng. Ba mo totša letsoku ka lethakoring la thenna. Go phikuluga letaleng ke go toša bo-madimabe.

10424 Naleng. Naleng ke gore rekišwa ga bjala. Bjala bja meriri ya mafellô ke bja naleng. Ba bo leloko la monna ba swanetše go beula mohwedi ka dilô. Le bona ba ga makholo ba beula batogolo ba bona ka ditseka. Ba swanetše go fa babeudi dipitša tša matjala. Ge bjala bo setše, batho fêla ba ka no bo rêka ba e nwa. Ke ôna monyanya. Malome wa Matjala a ka a mmeula.

4937

10425 Malome wa Matjala o ilê a gana go mo fa mosadi wa thebula-nto. Ka morago ga thellô tha mohu, monna o ilê a bitša ba gabô. Ba ilê ba khobakana. Le bitša ke nna ba bina khomo. Mosadi waka o hwilê

923

bjale ke boetše bonnyaneng. Bjale ke le bega gore ke nyaka mosadi. Ke yōna taba ewe ke le bitšetsago yōna. Ke moka a fetša go bolabola. Banna ba ilê ba dumelana le dipolabolo tša gwe. Ba ilê ba mo fetola ka gore, o swanetše go nyaka mong wa dibjana ga makholo wago. O ilê a ba fetola ka gore ko tšena ka mokhwa mang. Ba ilê ba re noka e tshediwa ka lepara. Ba ilê ba ntšha khomo ke moka ba roma thebaka go nyaka thebula-nto. Thebaka the ile thaya.

10426 Dipolabolo tša ba makholo. Morumiwa o ilê a fiṭha a fo dula khorong. A gwa ka gwa ba le motho yo a mo thōkōmēlago. O ilê a re gapê ke nna mokhonyana. Ba re, o mokhonyana wa lefe lapa. Ke rumilê ke Maṭala. Ba mo šupa lapa. Ke moka a ya ka lapeng. Ba bangwe ba ilê ba ba sola. Ka go okwa disolo, ba mo alla legogo ka ntong. Ke rumilê ke mokhonyana wa lena ka khomo. Ka yōna o nyaka thebula-nto. Thepela o mmotša thebula-nto re ka theke ra mo fa ka baka la gore ngwana wa rena o diyo bolaya. Thebaka the ilê tha ba botša ka mokhwa o ba bolabotšego ka ōna.

4938

10427 Maṭala o ilê a tšeya ngwana Telane. O ilê go okwa gore ba ga makholo wa gwe ba gana go mo fa thebula-nto, ke moka a thoba, a ya a tšeya khorong e šele. Mosadi yowe a mo tserego a še wa thebula-nto ka gobane a mo tšeya go batswadi ba mohu mosadi wa gwe. Ka diṭšebê ba ilê ba di kwa ba ga makholo wa gwe. O ilê a nyala mosadi ka dikhomo tša matšo a Tšhoupane. O ilê a mmeka, a mmekšela ka lapeng la mohu. O ilê a tšena ka dintong tša mohu. Ke moka a šumiša diṭhapō tša mohu.

10428 Batswadi ba mohu ba nyaka diṭhapō tša go šiya ke ngwana wa bona. Ba ilê ba romšela mokhonyana wa bona thebaka. Thepela o botša moka mokhonyana, a re fê diṭhapō tša ngwana wa rena. Thebaka the ilê thaya. Tha fiṭha tha bolabola ka mokhwa owe ba ilego ba bolabola ka ōna. Mokhonyana o ilê a fetola thebaka. Ke di kwilê, le nna ke tha tsama ke botša ba gešu. Nna ke noši nka theke ka e khōna e ya nkimšela. Fšela o ba botše ka tsatši la gore ba tš. Ba tš le ba gabō ka gobane re ta thōma ka go bolabola. Thebaka the ilê tha goma. Thaya tha ba botša mantšu a mokhonyana. Mokhonyana le yēna o ilê a tsama a tibiša ba gabō.

4939



10429 Dipolabolo tsa bona. Ka lona letšatši lela a ilego a ba botša lona, ba ilê ba ba gona. Mokhonyana o ilê a thagiša taba. Bjale ka ge ke ilê ka le jiša mohudu wa taba, lehono ba tilê ba ga makholo. Taba kholo ba rometše motho, ba re ba nyaka dibjana tsa mohu moredi wa bona. Ke yona taba e we ke le bitseditsego yona. Ba ilê ba re di a kwala. Bjale re ka kwa ka bona ba ga makholo. Ba ilê ba re, mantšu a mantši a re naô, lentšu la rena ke la go nyaka dithapô tsa ngwana wa rena.

10430 Bakhonyana ba nyaka nnete ya bo makholo wa bona. Ba ga makholo le re thiba ditšebê ka baka la go nyaka dithapô. Re le khopêla gore le bolabolê dithapô tšewe le di nyakago. Ba ilê bare dithapô tšewe le di nyakago. Ba ilê bare dithapô ka moka a di tšwele ntš. Aowaa e we ke taba. Ba ilê ba di ntšha. Mmago

4940

mohu o ilê khêtha tsa go tšwa go yêna. Ka morago ga mo a khethilê ke moka a re go setše thešego. Mokhonyana o ilê a gana ka thôna. Ba makholo bare re a the nyaka. Bakhonyana ba ilê bare, bo makholo ba kwala, ka gobane mosadi yowe a the sumišago ke wa leloko le šele.

10431 Ba ilê ba khaogana melamo ba e ta mowe. Ba ga makholo wa gwe ba ilê bare, šala o ôna khororo. Ke moka ba rwala dithapô ba toga. Ke moka bogwe bo hwilê. Bana ba mohu bona mo ba nyaka go bôna ba ga makholo wa bona baya. Pele ga go ya ba khopêla go papago bona. Ke moka a ba lokolla.

10432 Dikhomo tsa matšo a mašilu di ilê tsa fiwa Nkala. O wa bôna ngwana 'mago o hwilê. Lehono mmago e be e le Mašilu. Lehono o wa di bôna dikhomo tše ke tsa go nyala yêna. La gola le ya bolata. Ka moswana monna wa gwe o tilo mmeke. Bjale o the tebe gore ke wena tšhuwana. Tšhuwana a e khanye ka batho. Wa khanya ka batho, di ta lewa ka thathamusi ke moka wa dumala mosadi.

4941

ka

10433 Go leka noka a še go e tshela. Papago Nkala o ilê a bitša banna ba gabô gammôgô le khadi. Ba ilê ba ba gona. Le bitsitše ke nna ba gešu. Ngwana o gudilê, o nyaka mosadi. Bjale ke le tibiša taba e, ka baka la gore lehu la mmagwe le mphapantše le bo makholo wa gwe. Bjale ke mo khakanegong a ke tebe gore nka dira bjang. Ke yona taba ewe ke le bitseditsego yona. Bare monna ntso a e khamole. Banna ba ilê bare di ya kwala. Go leka noka a

923

še go e tshela. Ka goriale mowe, go swanetše go rumiwa batho ba iše pōō. Re ʒa o kwa bona gore ba ʒa reng. Aowaa ba ilē ba o kwana ka go iša pōō.

4942

10434 Puđi-di-alwa le Mokoro ba ilē ba iša pōō. Ka morago ga mo ba kwane dipolabolong tša bona, ke moka ba roma batho ba ba ka gōdimu. Pōō ke go pepula motogolo ka thari. Bjale thari e na le metswa e menē. Ka baka lewe pōō e gapiwa ka dikhomo tše dinē. Ka yōna pōō ke dikhomo tše ʒhaano. Ba ilē ba dira bjale. Le ba botše gore re ʒisitše moswa. Barumiwa ba ilē ba fiḥiša mantšu. Bo makholo ba ilē ba bitša ba gabō, go ʒilo ba bega taba ya moswe. 10435 Moswe a lle gae dia'ila. Bo makholo wa gwe, ba ilē bare, ngwana wa noga a na nogana. Ka goriale mowe ke gore a swanēla go amogēlwa. Ba ilē ba mo ganetša. Ba ilē ba mmotša gore moswe a lle gae di a iila. O ʒheke wa re mmagwe o hwilē aowa ka dillō tša moswe di ka tsoša mōya wa badimu. Malome wa moswe o ilē a o kwa mantšu a banna. Ba ilē ba amogēla motogolo wa bona. O ilē a beka Maketwebele.

4943

10436 Dibjana tšela tša mohu mmago Nkala a tša ka tša boya, ka gobane a še mosadi wa ʒhebula-nto. Ge bolwabolwa ka dibjana tšela ba go di iša ka pudi. Mmago mohu o ilē a di sumiša. Go boya ga dibjana, ke ge le ba dumēlla go tšeya mosadi wa ʒhebula-nto. Mašemo a mohu le dirapa di ilē tša lemiwa ke mosadi wa Nkala ka gobane ke diḥhapō tša go šiya ke mohu mmagwe. Mafello a taba. 10437 Mohu o ilē methahu. Ge mohu a ka hwa a šiya methahu, methahu ewe e swanetše go abaganya bana ba mohu. Ge e le mothahu wa mabēlē, o ilē wa šala ge ba dira bjala bja ʒhobošo, o swanetše go abaganya bana ba mohu ba basetsana. Mabapi le dikhomo tša matšo a baredi, morwa yo mongwe le yo mongwe o lebane ke dikhomo. Ka tšona o swanetše go tšeya mosadi. Mammuwi yo mongwe le yo mongwe o swanetše go ba le lapa la gwe. Diruiwa tša maḥa a mosadi di lebane lekhōthwane la mothankana. 10438 Mabinē o ilē a šiya bana ba ba ʒhaano. Leina la monna wa gwe e be e le Pudi-ya-mote. Monna yo o be a na le basadi ba babedi. Maina a bana ba mohu ke a:- Motšatši, Maleša le Thwadi. Ba banenyana ba babedi. Ke ba Nthēphē le Kidivane. Ke bona bana

923

4944

bawe ba ilego ba šiya ke mohu. Mmago bona e be e le mosadi wa nto e kholo. Mokhonyana o ilê a ôka bolwetšî bja mohu le bo makholo wa gwe. Phapano a ya ka ya ba gona magareng a bona.

10439 Dipolabolo tša bona mabapi le meṭhahu ya mohu. Motsatsî ke ngwana wa pele wa moṭhankana. Leina le la Motsatsî ke leina la ṭhetshadi. Ba mo retše lona ka baka la gore mogolo wa gwe o ilê a hwa. Bjale yêna ba no re re ṭa bôna mo letsatsî le ṭhaba. Le ilê la ṭhaba ke moka a napa a rediwa lona. Moṭholo o ilê a ṭhaloša taba ka mokhwa o: Gona le dikhomo tše ṭhaano le dipudi tše ntabe tša mohu. Lesome la dikhomo ke tša matšo a moredi wa gwe. Ke ôna moṭhahu wa mohu. Mogolo wa bona o na le lapa la gwe.

4945

10440 Dikhomo tše 5 le dipudi tše 6 ke tša mong mohu. Dikhomo o di hwetšane ka mokhwa o, o ilê a fiwa ke papagwe tsatsî le a bikiwago. O ilê a mo fa e le khomo ya tshadi bare ke Malebese. Ke yôna e we e tswetšego dikhomo tše. Dipudi o ilê a dirška ka mabšlê. Ke moka Pudi-ya-moṭe a fetša go bolabola. Ba'na ba ilê ba ilê ba begana taba. Le bona ba makholo wa bona ba ilê ba bigiwa.

10441 Polabolo gôdimu ga dikhomo tša mong mohu. Bakhonyana ba ilê bare, moṭhahu wa dikhomo tše ṭhaano re ka okwa ka ba ga makholo. Bona ba ilê ba re, wa fa o filê. Gona di swanetše go abaganya bana ba mohu. Goriale ke bakhonyana. Ba ga makholo ba ilê ba re, "nama ya go fiwa a e na mogwapa." Ke gore e apeiwa ka pitša ka e thi. Rena e be re filê moredi wa rena. Bjale mo a hwilê, le swanetše go di fa lekhôthwane maṭhodiya peelo. Bakhonyana ba ilê ba okwana le polabolo ya bo makholo wa bona.

4946

10442 Moṭhahu wa dikhomo tša baredie. Moṭhahu o wa matšo a baredi, ôna o swanetše go šumiwa ka mokhwa mang. Goriale ke moṭholo. Dikhomo tša matšo a Nthêphê ka molašdi lebane papago bona goba morwa yo mogolo. Tša matšo a moratho di lebane Malesa. Go lebane papago bona ke ge a nyaka go tšeya mosadi. Ge a ṭha nyake go tšeya mosadi, gona di lebane morwa. Nyepô e re, dikhomo tša matšo a ngwanana a di lewe ka molomo.

10443 Bana ba mohu ba ilê ba šupiwa meṭhahu ya mohu mmago bona. Papago bona o ilê makheswa a mabedi a ntšhitelê. Ka baka lewe, moṭhahu wa mohu o swanetše go abaganya bana ba mohu. Ba ilê ba ntšha dikhomo tša matšo a Nthêphê tše ntabe, ba di fa motsatsî. Ba

re masaledi a ta ba a leta mote. Bjale a re, ke nyaka go tsey a ngwana wa malome. Ba ilê bare, re ta go fa tsona ge re bôna gore ke nnete. Dikhomo tsa matso a Kidiyane ba re, Malesa o swanetse go tsey a mosadi ka tsona. Thwadi o ilê a feta le dikhomo tse tham le dipudi tse ntabe. Ke tse tsa go ba di ana mong mohu mmagwe. Ke moka taba ya bona ya fêla e ta mowe. Mafellô a taba.

thamo

S.1: Yo a lego moja-lefa  
la mosadi.

10444 Lefa la mohu wa mosadi. Ge mosadi a ka hwa a siya lefa, lef lewe le lebane bana ba gwe. Lefa le swanetse go ba ka fathe ga taolo ya papago bona. Kudu ba swanetse go abaganya bana ba mohu. Melaô ya malapa a e etelane. Malapa a mangwe a no ntsha mathô ba lebella le ge <sup>ba</sup> bôna papago ditshuwana a thinya lefa la mohu.

lefa

4947

10445 "Lapa a le ji le ngwe." Theema the the ilê tha nyaretsa ke taba. Monna a ka hwêla ke mosadi ke moka a tsey a thoto ya mohu a ya a e jêla ka lapeng la mogadikane. Bjale ba sita go mo khalema. Ba no ntsha mathô ba mo lebella. Ba tshepilê fêla gore ba ta ta ba anêgêla morwa mohu mo a gotse. Ka nnete mo a gudilê ba mo anêgêla, lefa la mohu mmago, bôna ka mokhwa owe a ilego a thinya lefa ka gona. Barwa ba bantsi ba bolaya bo papago bona ka mokhwa owe.

10446 Khomo ke motho, e a repiwa. Ke gore mo a nyaka go bolaya khomo le swanetse go thôma ka go bolabola. Motho le yêna o bjale, ge ba nyaka go mmolaya baloi, ba thôma ka go rêpana. Mothomong ba ka tsey a thelemô goba dilemo tse pedi ba mmolaê ka thelemô tha boraro. Go tsey a lebaka le letelele ke gore gona le ba we ba tha kwišišigo polaô ya motho yowe. Khomo le yôna mo e ka thôma ka go dulêla thopa, ba ta khôna go ntsha mong wa khomo phôšô. O theke wa thinya mothahu wa mohu. O wa ba bôna bana ba mohu e thale ba bannyana. Ge ba no ta ka go kobêla khomo, a go na mantšu a we ba ka mmotšago.

4948

10447 Lehu la monna. O wa bôna, mo go ilê gwa hwa monna pele, lefa la mosadi a le šikinywi. Le ta no laudiwa ke yêna mosadi. Bana ba gwe ba ka šala ba le laola ka morago ga lehu la mmago bona. Mosadi a tšwe le dikhomo mo a e ta bogadi. Le ga polabolo e bolabolwa ka mokhwa o we, a go thuši thelo, ka gobane a ka bega

923

banna ke moka ba ba t<sub>h</sub>ema. Go t<sub>e</sub>miwa monna yowe a nyaka go ja t<sub>s</sub>a lapa le lengwe.

10448 Mokhadi o il<sub>e</sub> a siya bana ba ban<sub>e</sub>. Bana ba bathankana: Lekhowa, Nkhese le Ntama. Khait<sub>s</sub>edi ya bona Malet<sub>s</sub>ikw<sub>e</sub>. Papago bona Let<sub>s</sub>eke. Lekhowa ke ge e le legaola ge mmago bona a e hwa. Monna o be a na le basadi ba babedi. Wa bobedi bare ke Mathahu. Ke wa n<sub>t</sub>o ya bobedi. Mohu e be e le ngaka ya malop<sub>o</sub>. O il<sub>e</sub> a th<sub>o</sub>ma ka go babja mo a t<sub>a</sub> hwetsana bongaka bjowe. O il<sub>e</sub> a alafisa ke monna. Le khomo ya go fa mong ngaka e we ilego ya mo thusa bolwetsing go il<sub>e</sub> gwa ntsha monna. Le khomo ya go mo nwe<sub>s</sub>a. O il<sub>e</sub> a ba ngaka e kholo ya go alafa malop<sub>o</sub>.

4949

10449 Mofall<sub>o</sub> mogolo o th<sub>o</sub>la modul<sub>o</sub>. Let<sub>s</sub>eke o il<sub>e</sub> a ba khošana ka baka la bongaka bja mosadi. Ngaka ke kho<sub>s</sub>i. Ga go na motho yowe a ka mo phikisago. O ja t<sub>s</sub>a makhura. O na le thetshaba th<sub>a</sub> gwe, thewe ba the bitsago Mathosana. Mo a ka re ba dir<sub>e</sub> th<sub>a</sub> gore ba swanet<sub>s</sub>e go dira. Mathosana a we ba ntsha dilo t<sub>s</sub>a go lefa modir<sub>o</sub> wa ngaka. Mohu o il<sub>e</sub> a hwa a siya lefa la gwe la bongaka.

10450 Bo kakang bja mothahu wa mohu. Ka let<sub>s</sub>at<sub>s</sub>i la thobo<sub>s</sub>o, ba il<sub>e</sub> ba supetsana mothahu wa mohu. Ba il<sub>e</sub> ba supetsana mothahu wa mohu. Ba il<sub>e</sub> ba hwetsana dikhomo t<sub>s</sub>e diphethago manwana mmedi. Dipudi masome a mabedi le met<sub>s</sub>o e ntabe. Dinku di le nn<sub>e</sub>. Dipokolo t<sub>s</sub>e tharo le masome a mararo a dikgogo di nago le dikhogo t<sub>s</sub>e pedi.

4950

10451 Taba a ba bolabole ba eme ka maoto. Ba il<sub>e</sub> ba boela ka lapeng la mohu ba dula fath<sub>e</sub>. Batswadi ba mohu ba il<sub>e</sub> ba but<sub>s</sub>isa t<sub>s</sub>ewe di nago le batho. Monna o il<sub>e</sub> a re ga gona lefisa bathong. Ka moka mathosana ba lifil<sub>e</sub> melato ya bona. Mothahu ke o no ke le supilego. Ba il<sub>e</sub> ba re ke t<sub>s</sub>ona. Bjale le ka bolabolataba. Monna wa mohu o il<sub>e</sub> a re, a gona taba e e ka bolwabolwago. Ke be ke no nyaka go le supa gore le o bon<sub>e</sub> ka math<sub>o</sub>. Bana ba mohu ke bana ba ka. Lefa la go siya ke mohu ke laka. Ge ba nyaka basadi ba t<sub>a</sub> t<sub>s</sub>eisa ke nna. Ke moka go fedil<sub>e</sub>. Goriale ke Let<sub>s</sub>eke. Batswadi gammog<sub>o</sub> le banna ba il<sub>e</sub> ba the ke ba kwisisa.

10452 Le be le mpitsetsang. Goriale ke motswadi wa mohu. Banna le

923

le bona ba ilê ba makala. Mokolokoto ke malome wa Letseke. O ilê a bolabola. Ke nna mokolokoto ke wa motho, nkabe e le wa khomo nkabe ba bolaya. Ke nna wa matsatsi, a gona mogwera waka ga namo re lego nthe. Mphathô wa mokhalabje yowe e be e le Makwa O ilê a ba thalošetša ka mokhwa o we lefa la mohu wa mosadi le swanetsego go swariwa ka ôna. O ilê a ba fa letshuponyana ka buripana.

4951

10453 Dipolabolo tša Mokolokoto. Le a bôna banna ba gesu, go buima kudu ge monna a ka tswara lefa la mohu mosadi wa gwe. Lebaka ke le. "O ta ja lefa." Ga gona motho yo a ka go šalago morago. Fêla o di tebe gore o nontsha lebita lago. Malome wa ditshuwana ke yêna yowe a swanetsego go tswara lefa la batogolo ba gwe. A ka theke a khôna go le ija. Ge malome a the gona moredi wa mohu yowe a lego bogadi a ka le swara. Le rangwane a ka le swara goba ramogolo. Mong wa mosadi a swanêla go le tswara. Yêna o na le maata a go fêla a e ya a le bôna. Ke mowe o kwago ba re "lapa a leji lengwe." Batho bawe ba ngodilwego ka mo gôdimu ba ka theke ba dija ka gobane ba tshaba gore o ka ba tšema.

*lwego*

4952

10454 "Thôgô ke tshemo ba thagolêla." Goriale ke malome wa gwe. "Ke thagoletše lookana la re go gola la nthaba." Go be gona le monna wa khale ba re, ke Maphikulugê. Mong leina la gwe a ke le tebe la baduledi. O be a na le basadi ba bararo. Yo mongwe wa bona o ilê a hwa. O ilê a šiya mothahu wa gwe o we a ilego a o hwetsana ka go bopa dipitša. Monna o ilê a gana dikeletšo tša banna. Ba ilê ba togêla mothahu matsogong a gwe. O ilê a ja mothahu, a o jêla ka lapeng la mamoratwê. A ka a o ana mothahu o we. Morwa wa mohu ba be ba mmitša Mampenyane tshoši ya go loma. O ilê a bolaya papagwe. Molato a waka wa ba gona. Ke mowe ke ilê ka o kwa bakhalabje ba bolabola. Ke moka a fetša dipolabolo tša gwe a e ta mowe.

10455 "Tha tswara ke tau a the ke the lopêla nkwe, nkwe e na le mabalanyana." Theema the tha ka gôdimu the bolabotše ke banna ge ba palakana. Ba ilê ba mo šielâ thona ka baka la gore a ka a dumêla go khurupulla diata. Lefa ka moka ba ilê ba le togêla

923

diateng tsa gwe.

4953

10456 "O theke wa bōna khwakhwa go ya gale-gale, pula ya modupi e a ta." Letseke o ilê a ba khošana. Tsatsi le lengwe le le lengwe o be a e nwa bjala moteng wa gwe. Bjala bo na le diṭhaa. Moṭhakotšo wa diṭhaa ke nama. Go be go nwewa bjala, go bile go lewa le nama. Ntona Mašumu o bile a mmeya rammotwana wa mmoto wa phōtwaneng. Mantona ba dumediša ga gwe. Bagolo ba gwe ka moka ya ba baṭhankana. Bo-tama morena ba ilê ba pja bjale ka meti a magakwa. Lefa le fedilê bjale o latswa phoka.

10457 Lekhowa o nyaka thoto ya mohu mmagwe. Ke monna o nyaka mosadi. "Boya khomo ke bo boya khomo." Ke monna o riale go Mathohu. Mathohu o ilê a re, morwa waka o gudilê le yēna o nyaka mosadi. O ilê a šita go bega ba gabō. Ka matheko ba botša morwa moṭhahu wa mohu mmagwe. Morwa o ilê a ba a dira gore banna ba tš ba mmotšetše papagwe. O ilê a re go bōna banna ba khobakana, ke moka a ba tšhaba. Ba ilê ba no ba ba palakana.

4954

10458 Letseke o ilê a lopa ka ṭhōgō. Lekhowa o ilê a bolaya papagwe. O ilê a mmolaya ka letapa. Ka tsatsi lewe a ilego a mmolaya ka lona, e be gona le bjala. Bjala e be e le bja bakhonyana ba lapa la Mathohu. O ilê a re go papagwe, ke nyaka thoto ya go šiya mohu mma. O ilê a fetola morwa wa gwe ka gore, nyakēla mphaka o tš o phulê mpa, o ta hwetšana thoto. Ke ge a mo pjaṭa ka letapa ṭhōgō. Ke moka la napa la mmolaya.

10459 Ke mpja e lumilê mong wa yōna. Lekhowa o ilê a tswariwa ke ba mošata. Ba ilê ge ba bolabola ditaba, ba hwetšana gore mohu, o dirilê phōšō. Ba bo leloko la mmolaiwa ka moka ba ilê ba ēma le mmolai. Ba khoro ba re ngwana o dirilê phōšō, o be a ṭha tswanēla go mmolaya, o be a swanetše go bega taba. Bjale ka ge le ēma le morwa, molato a o gona. Ke legoṭo le e tifilê ka the topo. Ke moka taba ya fēla e ta mowe. Mafello a taba.

10460 Mosadi wa Mpedi e be e le Matšie. O ilê a ba le bana ba bararo. Ngwana wa pele wa mosetsana. Leina la gwe Mamotetwa. Ka morago a bēlēga Mashosho ke wa moṭhankana. Lekhoṭhwane e le Mokibēla. Le yēna e be e le moṭhankana. Ke moka mosadi a ēma

923

4955

go b<sup>e</sup>l<sup>e</sup>ga. Monna o il<sup>e</sup> a o kwa bo<sup>h</sup>oko ka gobane e thale yo moswa. O il<sup>e</sup> a leka go kitima le dingaka t<sup>s</sup>a go kh<sup>o</sup>na go b<sup>o</sup>f<sup>e</sup>la. Le ga go le bjale di il<sup>e</sup> t<sup>s</sup>a pallwa. Noga ya pupi ya ngala e ngadile. O il<sup>e</sup> a nt<sup>s</sup>ha math<sup>o</sup> a mo lebella.

10461 Matsie o il<sup>e</sup> a hwa pele ga monna wa gwe. O il<sup>e</sup> a siya Mamotetwa a nyadiwil<sup>e</sup>. Ka morago ga thello tha mohu, ba il<sup>e</sup> ba re papago dit<sup>s</sup>huwana o swanet<sup>s</sup>e go t<sup>s</sup>eya dik<sup>h</sup>omo a yo nyala mosadi ka t<sup>s</sup>ona. Dipolaboio t<sup>s</sup>ewe ke t<sup>s</sup>a ka morago ga let<sup>s</sup>atsi la thobo<sup>o</sup>. Ke gore ka moswana wa gona. Mpedi o il<sup>e</sup> a ba fetola ka gore, t<sup>s</sup>a lefat<sup>h</sup>e a ba kholwe, mola e be ba kholwa e be nkare ke khodile. Nna ke il<sup>e</sup>, ka baka lewe ke swanet<sup>s</sup>e go si<sup>i</sup>la bana baka.

4956

10462 Ka bolaya nkwe ke a apara, a kene malome wa go mosoma. Goriale ke Mpedi. Bana ba ba ka bana le malome wa bona. Ke y<sup>e</sup>na yowe a swanet<sup>s</sup>ego go t<sup>s</sup>eya mo<sup>th</sup>ahu a yo o thok<sup>o</sup>m<sup>e</sup>la. Bana ba baka ba ta t<sup>s</sup>eya basadi ka <sup>o</sup>na. Nna waka mosadi ke bolail<sup>e</sup>, a gona motho yowe nka mosomago. Basadi ba bona ba ta ngath<sup>e</sup>la diat<sup>e</sup>ng ke ija ke gona ke phela. Go il<sup>e</sup> gwa ba mokhwa owe. Malome wa bana a t<sup>s</sup>eya mo<sup>th</sup>ahu. Bana ba il<sup>e</sup> ba fo dula le papago bona. T<sup>s</sup>a goja e be ba apeela ke khait<sup>s</sup>edi wa bona.

10463 Mokibela o il<sup>e</sup> a lat<sup>e</sup>la mmagwe. O il<sup>e</sup> a hwa ka lehu la basadi. Ke gore o il<sup>e</sup> a lumiwa ke basadi. Ba il<sup>e</sup> t<sup>s</sup>atsi le ba lemogago bolwet<sup>s</sup>i, ya ba ke moka o wa ba siya. Ke mpja e hwil<sup>e</sup> lefekong. Ga go na motho yowe ba ka llago ka y<sup>e</sup>na. Ba il<sup>e</sup> ba feleget<sup>s</sup>a mohu ka thesa. Ba the swelet<sup>s</sup>a ka marago. Thpela le bosola bjago.

10464 Lefa ka moka la fiwa Ma<sup>o</sup>so. Dik<sup>h</sup>omo t<sup>s</sup>ela t<sup>s</sup>a go fi<sup>s</sup>iwa ga malome wa bona, di il<sup>e</sup> t<sup>s</sup>a gaf<sup>e</sup>lwa morwa wa mohu. O wa b<sup>o</sup>na ngwanaka, dik<sup>h</sup>omo t<sup>s</sup>e ke t<sup>s</sup>a lapa leno. Ke mat<sup>s</sup>o a khait<sup>s</sup>edi yago. Ka t<sup>s</sup>ona o swanet<sup>s</sup>e go t<sup>s</sup>eya mosadi. Ke moka a t<sup>s</sup>eya Nkekesane ka t<sup>s</sup>ona. Dithap<sup>o</sup> t<sup>s</sup>e dingwe di il<sup>e</sup> t<sup>s</sup>a t<sup>s</sup>eya ke khait<sup>s</sup>edi ya gwe. Papagwe o il<sup>e</sup> a napa a ba ngwana. T<sup>s</sup>a go ja o be a tsol<sup>e</sup>la ke ngwet<sup>s</sup>i wa gwe.

4957

10465 Malome o il<sup>e</sup> a fiwa khomo ya madi<sup>s</sup>i. Ka morago ga mo Ma<sup>o</sup>so a t<sup>s</sup>ere mosadi, ke moka a bot<sup>s</sup>a papagwe, gore o nyaka go fi<sup>s</sup>ulla dik<sup>h</sup>omo. Papagwe o il<sup>e</sup> a re di teba ke wena mong. Ba il<sup>e</sup> ba ya ka



*Handwritten mark*

923

babedi. Ke tilo fisulla manamane a la ka gore o tswarêlê motogolo wago. Aowaa le ka no a gapa. Ke moka a ba šupa mašaledi a go šala mo ba yo nyala mosadi. O ilê a mo fa khomo ya tshadi. Ka khomo e, ke a go leboga ge o ilê wa ntswarêla thoto. Ge la di dulê le nna, nkabe di liwilê ka gobane bo matsola a mpôna ba na le mabobo. Bo matsola a mpôna ke bašegediwa bawe ba thenang banna. Mafello a taba.

10466 Mohu wa go hwa ka ntêrê. Bolwetšî bjo bo a fetêla. Bo fetêla babo leloko la mohu. Ka baka lewe bo tšhabiwa kudu. Diaparo tšewe a go ba a di šumiša bolwetšing bja gwe, ba swanetše go mo felegetša natšo. Di~~thapô~~ tša dikobô tšewe a go ba a tha di šumiši bolwetšing bja gwe, tšona di a bulukiwa. Ba ta di bôna ka letšatši la tošo ya meriri ya thetšhila. Le tšona dibjana tše a go ba a di šumiša bolwetšing bja gwe, ba swanetše go di iša le yêna mohu. Le matšakhana a we a go ba a ala, o ya naô lebiteng. Mašaledi a di~~thapô~~ ka moka ba boloka ka ntong ya gwe.

4958

10467 Ka letšatši la thetšhila di a fukiwa. Ke lona letšatši la modirô wa monna wa ngaka. Go ngwadiwa monna wa ngaka ka baka la gore e šu go ke go bôniwa mosadi wa ngaka aalafa lehu. Ka moka ga tšona di~~thapô~~ tša mohu ba di ntšhetša lapeng. Ke moka ngaka e di foka ka mphoko. Ka moragô ga mphoko di thatswegilê bjale yo mongwe le yo mongwe wa bo mohu, kudu bana ba mohu, ba ka topa di~~thapô~~ tšewe ba di nyakago. Bjale ge mohu a ilê a hwa ka bolwetšî bjo bja go fetêla, a ba swanêla go di topa. Ngaka yôna e a topa. Ba ta goma ba di boetša ka ntong.

10468 Thobošo ya bakhonyana go bo makholo. Motho mo a babja kudu, ba swanetše go mo thakola. Bjale di~~thakola~~ tšewe ba swanetše go di iša go batswadi ba mohu go bega lehu la ngwana wa bona. Ke mo mohu a ilê a hwa ka bolwetšî bja go the boifišê. Mo a hwilê ka malwetšî a go boifiša, di~~thakola~~ ba mo iša natšo lebiten  
*lebiteng*  
 Ga bo makholo ba ta thaola tšewe a go ba a tha di šumiši, ke moka ba yo bega batswadi ka tšona. Malwetšî a go boifiša ke a:- Ntêrê le lepêra.

4959

10469 Di~~thapô~~ tša batho ba go hwa ka Ntêrê le Lepêra. Batswadi ba mohu ba swanetše go di rekisantsša ke moka ba boloke tšewe ba

rekisantšego ka tšona. Ke tšona tšewe di swanetšego go ta sumiša ke mosadi wa thebula-nto mo a ka ba gona. Le bona bakhonyana ba swanetše go dira bjale ka ba ga makholo wa bona. Bjale ba ta tšeya dilo tšewe ba rekisantšego natšo ba di bitša di~~thap~~o tša mohu. Ke gona ba ka khōnago go di abaganya bana ba mohu. Ke ōna molaō wa gona o we.

10470 Di~~thap~~o tša mogōga le dibete. Tšena ke di~~thap~~o tše di~~th~~a lewego. Ke tše bjale ka dipōkōlō, dimpja le kaatse. Ke tšona tšewe ba di bitšago megōga le dibete. Bjale mo mohu a ka hwa ka bolwetši bja go boifiša, a šiya di~~thap~~o tša mohuta o. Gantši mpja le kaatse ba no di fa motho o šele yowe a di nyakago.

4960

Dipōkōlō le diruiwa tše di kholo, di diyo ba le madimabe ka go the lewē ga tšona. Tšona ba swanetše go di rekisantšha.

Di~~thap~~o tše bjale ka mpja le kaatse a ba nyake le go di bōna.

Nnete ka moragō ga mo ba bulukilē mohu, di swanetše go tšeiwa ke bawe ba di nyakago. Ge go thena batho bawe ba di nyakago, ba swanetše go di bolaya. Ke ōna molaō wa tšona o we.

10471 Mo~~th~~ahu wa mohu wa go hwa ka bolwetši bja go boifiša.

Mo~~th~~ahu ka buntši me~~th~~ahu. Tšena ke diruiwa tše di lewago. The-ruiwa the the ngwe tha mosadi ke kolobē. Re kare ke theruiwa the golo tha mosadi ka gobane mmōtana le yōna o wa ruwa. Mmōtana ke mosadi. Le yōna ba swanetše go phakiša ba e rekisantšha, ka gobane ke magopotše. Ge theng bjale ba swanetše go e bolaya.

10472 Kolobē ke magopotše ka gobane e a fipiwa. Bjale mo yo kwa tala e a lla, e llēla mong wa yōna gore a yo e fa moroko.

4961

Gantši a ba swanēla go e bolaya, ba swanetše go e rekisantšha ka baka la go tšhaba go thatša. Ge o kare o ija wa gopola mong wa yōna ke moka o thōma go selekwa. Taba ya bobedi ke gore ka nama ya yōna o ka fetšlwa ke bolwetši bja mohu. Kolobē e ya ngwaiwa. Mong wa yōna a e fa moroko, ke moka o no ba a e phumula di~~ta~~ka ka yōna. Ka baka lewe, ba hwetšana gore ke goja mohu. Le bolwetši bja mohu bo ga yōna. Bjale ka mpja e latswago mong wa yōna. Kaatse e nyaka kudu go gōgōba ka motho.

10473 Diruiwa tše dintši a di gogobe ka batho. Diruiwa tšewe di bitšlwa me~~th~~ahu ge mong wa tšona a hwilē. O wa bōna, mo a ka hwa

ka bolwetši bja go boifiša, ba di rekisantšha. Ge ba the gona bawe ba ka di nyakago, ba swanetše go di rekisa. Ka di theko tša tšona ba reka tše dingwe tša go thiba tšela.

4962

10474 Mekhwa ya diṭhapō. Motho o wa hwa empa dipelašlō tša gwe tša sala di ṭha šoma ka khakala. Bjale dikhopolo tša batho di gopola gore ka morithi wa mohu o ka baka gore bašadi ba ka tšena ke lehu lela la mohu. Fēla ba bangwe ba no di leṭhetša. Khomo ya go hwa re lla re ija.

10475 Mpassi o ilē a hwa ka lehu la thegōthōla. Malapi awe a go ba a apara gammōgō le maseka ba ilē ba mo felegetša naō. Diaparo tše di swa ba ilē ba di rekisa. Dibjana tšewe a goba a jēla go tšona ba ilē ba di isa lebiteng. Malapi a mangwe ba ilē ba a tšhubella. Moroto o ilē wa tšhubiwa mo ba tšo boya lebiteng. Moroto ke lekuba le a goba a dula go lona. Le matšhakha a a goba a robala go ōna a ilē a tšhubiwa le lekuba.

4963

10476 Diṭhapō ka moka ba ilē ba di rekisantšha. Magogo a we a ilego a a šiya a lugile, ba ilē ba a rekisa ka moka. Dipitša tše a goba a apeya ka tšona, ba ilē ba di rekisa. Lehudu le moṭe le tšona di ilē tša rekisiwa. Kaatse e ilē ya bolaiwa ka gobane go ilē gwa ṭhoka yo a ka e tseyago. Leina la monna wa mohu e be e le Pepera. O ilē a gana ka kolobē. Go mmotša ba ilē ba mmotša gore a e rekise. O ilē a gana. A ba ka ba mo gapeletša. Empa a yaka ga phela, e ilē ya hwa. Kolobē e ilē ya tšwa lekhwekhwe, ka morago ya thōma go gōthōla. Monna o ilē a thōma go makala. Batho bare o theke wa makala ka gobane re ilē ra go botša. Mafellō e ilē ya hwa. A ba ka ba ija. O ilē a e špēla.

10477 Go bōna gabedi di a iilē. Goriale ke monna. Go be gona le dipudi tše tharo tša mong mohu le khomo ka e thii. Dipudi o ilē a di reka ka mabēlē a go tšwa tšhemong ya gwe. Khomo o ilē a e fiwa ke batswadi, ka baka la bolwetši bja mohu. Ba ilē ba e dira peko. Bjale o ilē a bōna ka mokhwa owe kolobē e ilego ya hwa ka ōna, ke moka a rekisa meṭhahu.

10478 Pele ga thekišo ya meṭhahu, dipolabolo di ilē tša ba gona. O ilē a itša ba ga makholo wa gwe gammōgō le banna ba bagolo. Le bitšitše ke nna ba gešu. The bitšetšwa ke the: Ke ilē ka bōna

4964.

motholo ka kolobê ya go síya ke mohu. The etsisane the a thodiya. Kolobê e ilê ya hwa bjale ka mong wa yôna. Ka baka lewe, ke nyaka go rekiša methahu ya mohu. Ke yôna taba ewe ke le bitšetságo yôna. Ba ile ba re bjale o bone naa. O ilê a re ke bone ke bile ke khodilwe. A di rekišiwé go rekiwa tše dingwe. Ke moka tsa fiwa Mabele. Mabele ke morwa mohu. Mafello a taba.

10479 Malwetší a mantší a na molato. Ge mohu a ilê a hwa ka bolwetší-lwetší, thoto ya gwe ka moka e swanetše go šumišwa. Bolwetší-lwetší a bona mokhwa. Lehu la letšwa a le fetele. Lehu la dinare a le fetelle. Dinare ke lehu la go lumiwa ke basadi. Lehu la the khame. Mahu a mefuta-futa ka moka a boifiší. Bolwetší bjo bongwe bja go boifiša ke tshofêla. Bjona bo bjale ka ntêrê le lepêra. Ge motho a babja ke bolwetší bja tšhofêla ba swanetše go mo agêla lekuba ka mafuri ga mote.

Temana ya 3: Ditela tša lefa la mosadi.

Batswadi  
4965

10480 Ditela ke tše dintší tša mosadi go hwetšana lefa. Batswadi ba mosadi, ba thabiša moredi wa bona tsatší le a bikiwago ka lona. Ba mo thabiša ka baka la gore a ba thapatša. Bawe ba tha fiwigo ke bawe ba bitšiwago methapatša. Ka bothii mothapatša. Ke mosadi wa go kwana le monna ke moka ba tšhaba. 10481 Kharebe e bikiwa lapeng la batswadi ka malaš. Go mo šimula lapeng la batswadi ba gwe. Pudi ba mo šimula ka yôna. Khomo le yôna ba mo šimula ka yôna. Go šimula ke gore a thakhogê a e bogadi. Theruiwa thewe a filego ke batswadi, ke tha yêna mosadi. Betší a ba diyo thepela mo ba e ya bogadi aowas ba bôka-bôka. Ba thepidiší ba dingwetší ba swanetše go ntšha dilo tša go thepidiša dingwetší. Dilo tšewe tša go ba thepidiše ba yo ntšagana tsatší le bo makhate ba boêlago magae a bona. 10482 Ba bogadi ba fa ngwetší wa bona dimphô. Betší ba têna ka maforo a bogadi. Ge ba fitha maforong a bogadi, ba êma ka maoto. Batswadi ba mosogana ba swanetše go ntšha pudi ya go mo tentšha ka maforong. Theferong tha lapa le gona ba swanetše go ntšha thelo, a khônê a têna ka lapeng. Pula e ana, betší ba tšhabêla ka ntong. Ke moka go fedile, go biniwa thekhekhee the

4966

ntong. Pula ke meeti a ba ba tshelago ka ona mo ba kwatamile molomong wa nto.

10483 Go khôtha, gonwisiwa le go bula lebati. Ngwetši a ya swanêla go bolabodiša ba bogadi. Bjale ba bogadi ba swanetše gonwiša ngwetši. Leseke le a nwiša. Khogo ke yôna, seleng ke yôna. Ke gona a ta khônago a ba bolabudiša. Batswadi ba mosogana le dikhaitšedi tša mosogana, ba swanetše go ntšha dikhogo tša go khurupulla ngwetši kobô. Ge ba ntšhitše o ta khurupulla ke moka ba mmôna mathong. Ge motho a tēna ka ntong o swanetše go bula lebati. O ke molato wa monna. O swanetše go khiulla lebati ka nku, a khônêa tēna ka ntong. Bjale go fedilê ke mosadi.

10484 Medirô ya dipitša le magogo ke medirô ya basadi. Dipitša di nyakega kudu mo bathong ka gobane di na le thušo e kholo. Magogo le ona a nyakega kudu ka gobane re robala gôdimu ga ona le go anêga maupi. Methoto ya go thota mabjala le yôna ke medirô ya basadi. Dilo tšewe ka moka ga tšona di rekiwa ke bawe ba khônego go di šoma. Ka moka thoto ewe ke ya mosadi.

*medirô*

4967

10485 Bo bote bja motho ke diata. Motho a lewe, o lewa diata. Mabêlê ke dijô; ka nte le ona motho a ka the ke a phela. Balimi ba mabêlê ba hwetšana ditseka ka ona. Mosadi o hwetšana diruiwa ka mabêlê. Tela e ngwe ke ya bongaka. Bongaka ke thelo the thegolo. Bjale mosadi a ka tšwa le bongaka go batswadi. Mothomong a ruta ke monna wa gwe. Monna a ke a ruta mosadi gore e be ngaka aowaa, o diyo fiwa. O thôma ka go babja, ke moka a mo alafiša. Ya ba bolwetši bjowe bja gwe ke bja go fiwa bongaka. Dilo tšewe a di hwetšanago ka bongaka bja gwe, ke tša gwe.

10486 Lefa la go hwetšana ke mosadi. Ka moka ga lona ke la mosadi. Monna o no le laola fêla bjale ka ge e le monna. Fêla a ka theke a dira ka lona ka mokhwa o a nyakago. Molaodi yo mogolo ke yêna mosadi. Yêna o diyo botša monna gore ke nyaka go dira tha gore, ke moka ba dumelana. Monna a ka theke a gana ka gobane lefa ke la mosadi. Lefa lena la maata a mosadi ka molaô ke la ngwana wa lekhôthwane. Ge lefa e le

4968 le lentši, le bagolwane ba swanetše go hwetsana kabêlo. Kudu ke la lekhôthwane. Bagolwane ba lebane ke lefa la matšo a dikhaitšedi.

10487 Mosadi wa go tšhaba le monna wa gwe. Bjale ka ge go bolabotšwe ka mothapatša. Ke mothapatša ka gobane o ripilê go phôphêla ga batswadi. Le bona batswadi a ba mo fetshelo. Go bjale ka mosadi wa go ya bogadi a na le morwalo, a fiwi thelo ka gobane o ripile go phôphêla ga batswadi. Ba ka no ya ba hwetsana lefa ka maata a bona bogadi bja bona.

10488 Makopi e be e le mmupi wa dipitša. Bongaka bjo bja go bopa dipitša o tšwa nabjo go batswadi. Mmagwe e be e le mmupi wa dipitša. Bjale o ilê mo a thôma go tšwa matswele, a thôma go e thuta go bopa dipitšana. Mmagwe a napa a tšwêla pele le go mo ruta. O ilê a napa a ba mosila. Le ge a le mosila, dipitša tšewe a di bopago, e be di metša ke tša mmagwe. Yo monnyana a na thelo, thelo the na le yo mogolo. Le ga go le bjale bongaka bja dipitša o ilê a ya nabjo bogadi. Mmagwe o ile a mo šupa go hupa dipitša ka baka la gore bo mmakana ba tswenya. Bo mmakana ke baloi. Ge a di hupilê, bo mmakana a ba khone go di loya.

4969

10489 Tšhilo le lwala, re tšere. Ba ga makholo ba šetše ba ija lewa lekokoro. Makopi e be e le theroto. Mmagwe o be a tha tswarelle lwala goba lehudu. Moapei wa dijô e be e le yêna. Mašemong o be a e ya le mmagwe. Tšatši le ba thwago ba bopa dipitša ba thwa ba bopa ka ba bedi. Mothepa o be a bifilê, a tšhabiwa ke masogana. Le ge a bifilê, empa peelo ya gwe e be e le e bote. Diata tša gwe e be di dira tše dikholo. Mogwadi ke ge a yo kwana le batswadi, ba ilê ba dumêla. O ilê a mo nyala a ba a khopêla thego tha meti. Ba ilê ba mo fa thego tha meti.

4970

10490 Batswadi ba ilê ba šimula moredi wa bona ka khomo ya tshadi. Mmagwe o ilêa botša papago mmikiwa, gore ke nyaka ngwana waka a šimulwa ka khomo. Monna a ka a gana. O ilêa dira bjale. Ba bogadi ba ilê ba mo fa dipudi tše pedi. Nku o ilê a e fa ke monna mo a bula lebatl. O ilê a ba mosadi wa nto ya bobedi. Diruiwa tšela ba mo filego di ilê tša ruiwa. O ilê a tšwêla pele le modirô wa gwe wa dipitša le go lema.

10491 Motho o befa diata. Makopi o ilê a e phumula go befa ga gwe ka diata tsa gwe. Ka dipitša lebaka la thelemo, o be a limiša mašemo a gwe ka tšona. Le go thagola o be a thagudiša ka tšona. Bareki ba e ta ba reka. Go befa ga gwe a gwaka gwa bônatsaga ka baka la diata tsa gwe. Monna wa gwe o ilê a re go tšeya mosadi yo mmote ke go tšeela banna ba bangwe. Lehono thekôbô thaka the gudisitše lapa laka.

10492 Makopi o ilê a loiwa ke mogadikane. Matšikhidi e be e le mosadi wa nto e kholo. Mosadi wa nto e kholo o ilê a ba mamonyadiwš. Wa nto e nyana o ilê a ba mamoratwš. Monna o latella lehumô la lapa le le nnyana. Nto e kholo e ilê ya bolaya nto e nnyana. Molato ke gore ya golêla nto e kholo. Ba ilê ba o kwa ka ditaola.

4971 10493 Monna o ilê a dula taba gôdimu ka maragô. O ilê a di kwa lebaka la mo molwetši a babja. Ka morago ga mohu a hwilê, batswadi ba mohu ba botša mokhonyana gore ba nyaka go tšama ba o kwa lehu la ngwana wa bona. Mokhonyana o ilê a pheta molala. O ilê a pheta molala ka mokhwa o:- Nna ke tha lla lehu la mosadi waka. A ke nyake go lla ke le teleng. Ba ga makholo wa gwe ba ilê ba dumêla mantšu a gwe. Ka morago ga phalo ya khoko, ba ilê ba goma ba mmotša. Monna o ilê a fêtolala ka gore go loba gabedi a ke go nyake. Methahu e ya mohu, a ke nyake go rêka meno ka yôna. Mohu o šile bana, ka baka lewe ke nyaka gore e fepê bana ba mohu.

4972 10494 Ka letšatši la thobošo go boniwa mothahu wa mohu. Monna o ilê a ba šupa methahu ya mohu ka moka ga yôna. Khomo ya go tšwa go batswadi ya go šimula mohu e na le manamane a mararo ke yôna ya bone. Pudi e a go fiwa ke batswadi ba mosogana, o ilê a botšà monna gore e bolaiwš. Ke ilê ka e bolaya ka taêlo ya mong wa yôna. Dipudi tše pedi o ilê a fiwa ke nna. Tšona ke tša ditaba tša monna le mosadi ka nt ong. Ka moka ga tšona dipudi di phetha menwana mmedi. Go na le dikhomo tše pedi gape, tšona o ilê a di rêka ka mabêlê a go rêka dipitša. Dipudi tša mabêlê a go rêka dipitša di le ntabe. Dithapô ka moka o ilê a ba šupa.

10495 Dithakola tša mohu di ilê tsa išiwa go batswadi. Ke

tsatsi le ba isago dibjana tsa mohu ba swanetse go isa le dithakola. Mokhonyana o ile a di isa ka pudi. Ba ga makholo ba ile ba amogela dithakola tsa ngwana wa bona. Dithakola tsa moja-ba-jaaba ba di isa nae lebiteng. Maja-ba-jaaba ke gore majabathana goba manthathana goba Mankhereta. Ba di isa le mohu mabiteng. Dipitsa tse a goba a di sumisa ba ile ba di pjaela godimu ga lebita.

10496 Dikhomo le dipudi tsa go rekiwa ka mabelo a go reka dipitsa, ba ile ba di fa lekhothwane. Bjale gona le mothahu wa go fiwa ke batswadi le ba bogadi. Tsona di ile tsa ema ka lesaka. Di litile lebaka la ditla. Di ile tsa tswalla morwa yo mogolo a ntsha a tseye mosadi ka tsona. Masaledi a ile a ana lekhothwane. 4973. Lekhothwane le ile la tseye mosadi, mothahu wa sala. O ile wa sala o leta maforo. Mafello a taba.

10497 Dipelaelo di ka ba gona tsa mabapi le methahu ya mohu. Monna wa mohu a ka belaela mabapi le methahu ya mohu mosadi wa gwe. Le ga pelaelo e le gona a go thusi thelo ka gobane mohu o siile bana. Ke bona bawe ba swanetsego go ja lefa la mohu mmago bona. Morwa yo mogob wa lapa lewe la mohu, le yena a ka dira pelaelo. Pelaelo ya gwe e le ya go nyaka go aparetse mothahu wa mohu. Le ge pelaelo ya mohuta owe e ile ya nyarela, ba ka the ke ba mo dumela gore a laole dikhomo ka moka ga tsona.

10498 Malefiso o ile a hwa a siya dithoto. Monna wa gwe e be e le Mokhomole. Ba be ba ena le bana ba ba thaano. Bathankana ba bararo. Maina a bona:- Mmaeng, Tepa-tepa le Mameele. Bana ba banenyana ba babedi. Maina a bona:- Nkwane le Mapurane. Mohu o ile a siya Mmaeng a na le lapa la gwe. Ka morago ga go fadiwa ga khoko, mokhonyana o ile a supa makholo wa gwe lefa la go siya ke mohu moredi wa gwe.

4974 10499 Mokhomole o ile a ba supa methahu ya mohu ka moka. Mohu o be a na le mpja bare ke bolwane. O be a e ruwetse go leta bo mankobolo. Ba ile ba e bolaya ka morago ga mo ba tso boloka mohu. O ile a supa ba ga makholo wa gwe mothahu. Malome wa monna o be a le gona gammogo le khadi le Malakare. Malakare ke moratho wa Mokhomole. Monna o be a na le basadi ba bararo. Wa boraro ke yena mohu. Ke na le moje ba gesu, ka baka lewe ke nyaka go le



šupa me $\underline{t}$ hahu ya mohu. Ba ilê ba dumellana naê. Ka šakeng la dikhomo a ba šupa dikhomo tše pedi. Dipudi masome a mabedi le dipudi tše nnê. Dikhogo ke dinonyana, a ba tebe gore e be di kae.

4975

10500 "Ma $\underline{t}$ ho ke diala a tšee tha motho." Ka morago ga mo a ba šupilê, ba boêla ba dula fa $\underline{t}$ he. Ba ilê ba re, me $\underline{t}$ hahu ka moka re e bone. Bjale o swanetše go ta šala o e bôna, re ta di bôna ka letsatsi la thobošo. Ke le šupilê me $\underline{t}$ hahu ya mohu ka baka la gore ke na le mo $\underline{t}$ e. Ma $\underline{a}$ ta a motho yo mongwe a lewe. Ke tšhaba gore nka šala ka thenya. Ba ilê ba mo kwêla, ke moka ba dira gore malome wa bana a no ba a ditswere. O ilê a dumêla go ba a di tswere.

10501 Mohu lefa o le hwetšane ka tela mang. Ke ge ba dutši thopa ya morerô wa thobošo. Mokhomole o ilê a ba thalošetša. Batswadi ba gwe a ba ka ba mo fa thelo ka baka la gore ke ilê ka diyo mo tšhabiša. Le batswadi baka a ba ka ba mo nweša ka thelo the the thamatsegago. Le nna ke ilê mo kere ke bula lebati ka no bôna le bulêga. Thoto e ya gwe, o ilê a e hwetšana ka ma $\underline{a}$ ta a gwe. Modirô wa gwe e be e le go loga magogo le methoto. Ke yôna tela ewe a hwetšanego thoto ka yôna.

4976

10502 Letsatsi la thobošo. Ka lona letsatsi le la monna a ilego a ba thalošetša ka mokhwa o, mohu a ilego a hwetšana lefa ka ôna, e be ba rêra ka taba ya letsatsi la thobošo. Ba ilê ba beya letsatsi la thobošo. Ka lona letsatsi lewe la thobošo, ba ilê ba ga $\underline{t}$ hana e thale kapela. Ba diretše gore ba khônê go rêra merêrô ya bona pele ga go nwewa ga mabjala.

10503 Dipolabolo mabapi le me $\underline{t}$ hahu ya mohu. "Komana dula o bapilwê, tsatsi la letsolo ke taudišo fêla." Goriale ke malome wa bana. Thoto ya mohu ka moka e thale gona. Dipudi tše pedi di tswetse ka diputšanyana tše pedi tše pedi. Khomo le yôna e tswetše. Bjale mokhalabje yo Makonkwane ke yo mongwe wa leloko la bo monna. O ilê a re, tala e apeilwê batubatse a e lewe ka mphaka. Ge o re o ngatha ka dia $\underline{a}$ ta e no soboga. Di ya kwala banna  
banna  
ba gešu, re ka no jiša taba mohudu. Mokhomole o ilê a re, o

923

swanetše go abaganya bana ba mohu. Monna ke the khate komeng wa tēna. O bolabotše, a bolabola go fetša taba. Yo a nago le lentšu a ka no tentšha a gwe mantšu.

10504 "Ke la khorong lentšu." Ba re, "lentšu la khorong a le šadiwi morago." Goriale ke mmolabudi. O thibēla banna gore le ge a ka bolabola bošaeđi la the ke la šala mantšu a gwe morago. Malome wa bona o ilē a nyaretša polabolo. "Ke lentšu la khorong" Melaō ya malapa a e étēlane. Ngwana yo a kwisago bothoko ke mang. Banna ba ilē ba mo fetola ka gore ke lekhōthwane. A ke re ke yēna mathodiya peelo. Ba ilē ba dumellana naē. Bjale ke dula ke bōna dikhorong tše dingwe ba fēla ba e fa lekhōthwane thoto ya mata a mmago bona. Bjale ke šitwa go teba gore molato keng.

4977

10505 Lekhōthwane le swanetše go phumudiwa megokhō ka methahu ya mata a mohu mmago bona. Banna ba ilē ba fa dipeelo tša bona menagano. Ba ilē ba hwetsana gore ke nnete, ngwana yo a thodiyago dipeelo tša batho ke lekhōthwane. Re ta di bōna ka lona letsatsi lewe la thobošo. Malome wa bona o ilē a re, taba e fēla e ba le bošmō bja yōna. Ba ilē ba re, bošmō bja taba bo gōdimu ga lekhōthwane. Aowaa di ya okwala. Ke moka ba palakana.

4978

10506 Kabaganyo ya lefa la mohu ka letsatsi la thobošo. Ka lona letsatsi lewe la thobošo, a ba ka ba tswenyega ka gobane komana e ilē ya bapiwa ka letsatsi lela la thopa. Bjale bana ba mohu ba ilē ba khobakantšhwa. Le a bōna bana, mmago lena o hwile. Bjale lehono ke letsatsi la go le thoboša. Mmago lena o šilē lefa. Wena Mmaeng o na le lapa la go, ka baka lewe a o tene mo methahung. Tepatšpa, o swanetše go hwetsana dikhomo tša matšo a Mapurane. O ta tše ya mosadi ka tšona. Thoto ya mata a mohu mmago lena e fiwa lekhōthwane. Ke moka re feditše. Fēla ge go na le yo a nago le pelašlō a ka ēma a bolabola.

10507 Mokhomole o ilē a nyaka thebula-nto. Ka morago ga mo bare, ba feditše go bolabola, ke moka a nyaretša pelašlō ya gwe. Bjale nna ke ta ēma kae, ka baka la gore ke nyaka thebula-nto. Polabelo e we ke ya bongwana. Rena re feditše go bolabola. Mo o nyaka

bolo

thebula-nto o ta sala wa bitša ba geno wa ba botša. Polabolo e gona ya gore boya khomo ke bo boya khomo. Ke moka ba fetša go bolabola.

10508 Ba ilê ba thoboša bana ba mohu ka khomo. Ka moragô ga mo dipolabolo di fedile, ke moka ba bulêla mabjala ba a nwa. Kowa ba apeilê nama. Ge merithi e re theo ke moka ba thôma go ja nama.

4979

Morwa wa mohu yo mogolo o ilê a botša malome wa gwe pelaêlô ya gwe. Malome wa gwe o ilê a ba botsetša thopeng. Bjale ba ilê bare ga na bjale re tene go nweng, ka baka lewe, re ka the ke ra o kwana. Thepelang lo mmotša re ta di kwa ka moswana.

10509 Mmaeng o ilê a thaloša pelaêlô ya gwe. Ka moswana bo ilê gotha ba mmitša. Ba re bolabola pelaêlô ya go. Pelaêlô yaka ke re le napilê nna a la mpha thelo. Le ge ke godilê, le nna ke ilê ka di diša. Ke yôna pelaêlô yaka e we. Ba ilê ba hwetsana gore masaledi a dikhomo tša go nyala Nkwane a thale gona. Ba ilê ba mmotša gore ke ôna moabê wa gwe. Ke moka go fedilê. Mameele o ilê a napa a feta le methahu ya mohu mmago bona. Mafellô a taba.

4980

10510 Lekhôthwane la ngwanenyana. Ngwana wa magoruta teng, a go na phapano. Wa mothankana le wa ngwanenyana ba no swana. Ka molaô methahu ya maata a mma, e swanetše go lopa lekhôthwane. Le ge e le ngwana wa ngwanenyana ba swanetše go mo fa letswele a mamê. Di

10511 Maletsepe o ilê a šiya bana ba bathaano. Maina a bona a ta ngwadiwa ka go latêlana ka go bêlêga ga bona. Maina a bona ke a: Mokhobi, Mošwedi, Magatswane, Kalatsane le Molokane. Bana ba bathankana ba bararo. Bana ba banenyana ba babedi. Ke Mošwedi le Molokane. Molokane ke yêna ngwana wa lekhôthwane. Leina la papago bona Nkarane. O ilê a ruta mosadi wa gwe bongaka. O ilê a ba ngaka ya malopô. O be a na le lešaka la dikhomo, la dipudi le dinku le dipôkôlô.

ga

10512 Lehu a le na ngaka. Ngaka e a hwa ya šiya dintabe. Dipudi lesome la

la

- 4981 tšona di nago le dipudi tše di phethago menwana e mmedi. Dinku tše thano. Dipokolō tše pedi. Kolobē ka e thii. Kolobē ba ilē ba mmotša gore e bolaiwē. O ilē a re gona ke swanetše go e bolaya le thale gona mo. Tšewe di teba ke wena. Ba ilē ba napa ba e bolaya. Mohu a hwa ka bolwetši bja go beufiša.
- 10513 Mohu o be a nyaka kolobē ka maata. Bjale ba ilē ba botša monna gore e bolaiwe ka baka la gore o be a e nyaka kudu. Ge e lla, e ba gopotša mohu. Ka gobane e be e re mo e lla, ke moka a e botše gore ke a ta. Ke moka e homola go lla. Kolobē e we e be e teba lentšu la mong wa yōna. Bjale mo e lla, mofi wa moroko mo a e ya, ba gopola mohu. Kolobē e, a še malebatše ke magopotše. Ke mokhwa o we ba ilego ba bolaya kolobē.
- 4982 10514 Le bōnē ngwana wa ka. Ke tašlō ya mohu pele ga lehu la gwe. Ba ilē go bōna gore bolwetši bo gudile, ke moka ba thōma go mo thakola diaparo. Ke diaparo tše bjale ka tše:- Dipheta, maseka, mefiri le dikhabišo tše dingwe tša mmele. Ka morago ga matsatši a the makae, a mo ba mo thakotše dithakola, ke ge a ba botša gore le bōnē ngwana waka. Ke yōna tašlō ya mohu. Mohu ba ilē ba mo felegetša ka khomo ka gobane ohwilē a na le lefa.
- 10515 Letsatši la thobošo. Ka moka ba ilē ba gathana. Batswadi ba mohu le bona ba bo leloko la mohu. Ba ilē ba dula thopa ya mothahu wa mohu. Bjale re swanetše go dira bjang ka methahu. Malome wa bona, o ilē a re, khaitšedi a hwa e le mpja, o šilē thoto. Ka baka lewe le swanetše go thoboša bana ba gwe. Lewe lentšu le ya kwala. Re nyaka go teba mabapi le thoto ya mohu. Malome o ilē a re, mowe le bolabolago, le ya o kwala. Fēla nna ke ilē ka kwa mohu a re le boneng ngwana waka. Ba ilē ba re lentšu lewe re le hwetšane. O ilē a šitwa go bolabola. O na le bana, a na ngwana.
- 4983 10516 Ba ilē ba abaganya bana ba mohu mothahu. Lehono dikhomo go šetše tše thano. Dipudi go šetše lesome le tše tharo. Dinku go šetše tše nnē. Dipokolō tšona di tha no ba pedi. Morwa yo mongwe le yo mongwe o ilē a hwetšana khomo, dipudi tše nnē le nku ka e thii. Ka šakeng gwa šala dikhomo tše pedi, pudi ka e thii le nku. Le tšona dipokolō tše pedi. Bjale masaledi a swanetše go dira

923

bjang. Goriale ke papago ditshuwana.

10517 Masaledi a swanetse go fiwa papago ditshuwana. Ka ona o swanetse go tseye mosadi wa thebula-nto. Banna ba ilê ba e phina ka go bolabola. Ba ilê ba dumelana le gore monna a tsee mosadi wa thebula-nto ka marasana a mothahu. O ta no o-ketsa ka tse dingwe dikhomo. Malome wa bona o ilê a khopela go tentsha lentšu. Ba ilê ba mo dumella. Le a bona a ke le ganetse dipolabolo tsa lena. Ke no nyaka go le gopotsa. Khopotso yaka, ke re la the ke la lebala ngwana wa mohu.

tentsha

10518 Lentšu la monna a le we fathe banna. Ba ilê ba nyaka go teba ka ngwana yowe a mmolabolago. Malome wa bona o ilê a re, ngwana wa mosadi ke lekhothwane. Ke yena ngwana yowe ke bolabolago ka yena. Mantšu a go malome a okwala. Bjale re ka the ke ra tseye theruiwa ra the fa ngwana wa ngwanenyana. Gona mo feng pokolê. O ta 'lela gona lehu la mmagwe. A ba ka ba dumela. Ba ilê ba dumela go mo fa dipitsa le dibjana tse dingwe.

4984

10519 Malome wa bona o ilê a re peelo yaka e a baba. Ka morago ga mo ba feditse go bolabola, ke ge malome wa bona a thalosa ka mokhwa o peelo ya gwe e babago ka gona. Le ga go le bjale, a ba ka ba dumela go fa khaitseidi ya bona letswele. Papago bona o ilê a gapa mogofê wa go gana. Malome wa bona o ilê a re, a go na taba. Mogolo-golo yo mongwe o ilê a siya theema the: "Mokhweba pele o khweba ga gwe." O ilê a ntsha pudi ya tshadi a e fa lekhothwane. Ka pudi e, ke go phumula megokho ya lehu la mohu mmago. Ngwana o ilê a leboga. Ke moka taba ya fela e ta mowe.

10520 Molokane o ilê a babja. Ke ge a tha dula lapeng la mohu mmagwe. Ba ilê ba leka ka maata go mo alafisa empa dithare e be di kuba. Ditaola tsona di dutsi di ba botsa thabi tha molwetse. Bjale ba fo thiba ditsebe. Ba rwala dithare fela ba ya ba mo fa tsona. Ge ba mo filê dithare, e ke ba diyo baka. Go kaone ge ba tha mo fa dithare ka gobane boroko o wa bo hwetsana. Ba ilê ba lapa go kitima le dingaka. Gwa bontshagala gore ke moka o ta ba thegole.

molwetse

4985

10521 Go ilê gwa fitha monna yo mongwe wa ngaka. O be a e tšwa a le Bolobedu. Bjale ba ilê ba khopêla ditaola. Monna wa ngaka o ilê a ba botša gore moloi a gona. Moloi ke môya wa mohu. Môya wa mohu o belaêla kudu ka ngwana yo a babjago. Mohu o šile diruiwa, o be a nyakile mo le fa ngwana wa gwe khomo ya tšhadi, ge le gana le thoto. Ka mokhwa owe le mitsitšego mantšu a mohu, mohu o wa belaêla. O nyaka go fa ngwana wa gwe wa lekhôthwane bongaka. Le swanetše go iša molwetši badimung ka khomo ya tšhadi. Le e bolaê le mmege ka yôna. Khomo e ngwe ya tšhadi le mo fê yôna. Le yôna le bege ga na kowa lebiteng. Le ta bôna molwetši a fôla.

4986

10522 Ba ilê ba dira bjale ka ge ditaola di ba butšitše. Lentšu la monna a le ke le wa fathe. Malome wa bona o ilê a re ke le butšitše bjale ka go thoka letswi la gana. Bjale di thôdiya peelo. Mohu a nyaka go toga le thoto ya gwe. Lehono o le šupa gore a le thipidiša ditaba ka molaô. Ba ilê ba alafiša lekhôthwane la fôla.

10523 "Nthatana ya mašabêlê khane e la e letše mang." Lentšu la mohu a le nyatšwi. Mohu o ilê a bolabola, a re le the ke la lebala ngwana waka. Bjale nna ke ilê ka le botša. Lehono mothahu ola la go ba le gana ka ôna o kae. Le alafisitše ngwana wa mohu. Molokane o ilê a rwala lefa la bongaka a yaralo bogadi bja gwe. Ke moka taba ya bona ya fêla e ta mowe.

Mafello a taba.

10524 Dithakola tša mohu. Lentšu le dithakola ke ka bontši. Ka bothii ke mothakola. Ngwana mo a ka fapoga, mmagwe o wa mo thakola. O nyaka malapi ke moka a mo thakola ka ôna ka maragong. Bjale motho a phela ba mo thakola. Dithakolo ke moka bathakudi ba tšhaba natšo. Motho mo a babjetša go feta, ba swanetše go mo thakola. Le ge ba bona gore o babja ka maata, ba swanetše go mo thakola. Dithakola ke dilo tšewe motho a go ba a di apere. Batho ba mothakotše, o thepela mapono. Mapono ke go the apare. Ke go no ba fêla bjale ka ngwana a tha tšwa ka popelong ya mmagwe. Molwetši le yêna o wa thakudiwa.

4987

10525 Dithakola tsewe motho a thakudiwago tsona. Motho o apara dikobo le ditšwaro. Tse ke diaparo, a se dikhabisi tsa mmele. Dikaparo tsa khale e be e le mekhopa ya diphōlōfōlō. Ditšwaro le tsona e be e le mekhopa ya diruiwa. Ke ditšwaro tsa basadi. Banna e be ba tšwara mekhopa ya dipholofolo. Dikhabisa mmele. Dipheta, Maseka, Mangina le diala. Ke tsona dikhabisa mmele. Mosadi o rekšla ke monna wa gwe. Ke tsona dilo tsewe ba thakolang motho mo a babjetša go ya lehung.

10526 Molaš wa dithakola. Dithakola ke ditšhila tsa mohu. Dithakola tse bjale ka: dipheta, maseka, mangina le diala gammōgō le ditšwaro tsa mohu, ba swanetše go di iša go batswadi ba mohu. Ke dithakola tsa mohu di swanetše go tswariwa ke batswadi. Ga gona motho yo mongwe yowe a ka tswarago tšhila ya ngwana wa mongwe.

4988

10527 Pelašlō ya batswadi mabapi le dithakola tsa mohu. Dithakola ka moka di swanetše go išiwa ga batswadi. Dithakola tsewe di swanetšego go išiwa ga batswadi. Dipheta, maseka, mangina, diala le ditšwaro tsa mohu. Diya le dithapō tše:- Thaana, therotwana, legogō le lehō le lefethō. Ke tsona tsewe ba di bitšago dibjana tsa mohu. Ba di iša ka pudi go batswadi ba mohu. Bjale ka ge go ngodilwe kae le kae, gore ba swanetše go di beya. Di letetše thebula-nšo. Ke yēna yowe a ta go di šumiša. Ge bakhonyana ba ka theke ba iša dithakola ka moka, bo makholo ba swanetše go belašla. Le banna ba swanetše go šma le ba ga makholo.

10528 Bakhonyana ba bolwa baloi. O wa bōna ge bakhonyana ba thaka ba iša dithakola go batswadi ba mohu, kwano a e ke e ba gona. Molato batswadi ba mohu ba ta re, ba diyo bolaya ngwana wa rena. Ka nnete di ta ba tswanēla. Tefo ya taba e, ke khano ya go fa mokhonyana mosadi wa the bula-nšo. Ka nnete mosadi ba ka the ke ba mo fa. O swanetše go nyaretša dithakola tsa mohu.

4989

Gona ba ta kwana naš. Dithakola tsewe di yago le mohu lebiteng, di swanetše go boniwa ke ba leloko la bo monna gammōgō le ba ga makholo wa gwe. Ba swanetše go butšišana. The the bjang. Ba kwana ka gore the ya thepela le mong wa thōna ke moka the ya thepela le mong wa thōna ke moka the ya thepela. The beeleng

theko ke moka ba the beela theko. Ke bothatse bja gore phapano ya the ke ya ba gona.

10529 Mothupi o ilê a fapana le ba ga makholo wa gwe. Phapano ya bona ke ya dithakola. Moredi wa bona Manawe, o ilê a hwa bjale monna a the ke a thokomela dithakola tsa mohu. Monna ke morwadi wa molato fela. Batho bawe ba swanetsego go thokomela dithapô le dithakola ke ba bo leloko la monna. Mmago monna, khadi le baphuthi ba mohu. Monna wa mohu o talelong. Bjale a bak ba thokomela.

ba ka

10530 Bakhonyana ba isa dithakola go bo makholo. Bafelegetsi ba dithakola, ba ilê ba ya ba rwele:- Dipheta, maseka, legogo, lehô le lefethô. Ba ilê ba di felegetsa ka pudi. Ba ilê ba fitha ke moka ba ba amogela. Maduma ke molaô. Ka moragô ga maduma ke moka ba ba botsa ka mokhwa o ba rumilwego ka gona. Re rumile ke bakhonyana, ba ilê re tise dithapô le dithakola tsa ngwana wa lena. Ba ilê ba ba fetola ka gore a di lebugiwi.

4990

10531 Bo makholo ba hwetsana dithakola tse dingwe di the gona. Barumiwa ba ilê ba fa ba ga makholo therotwana tha dithapô le dithakola. Ba ilê ba hwetsana ditšwaro tsa mohu di the gona. Ge ba tswela pele le go lebella, ba hwetsana gore thekhata a the gona. Bjale ba thoma go butsisa barumiwa. Barumiwa ba ilê ba ba fetola ka gore, a ba tebe. Ba no bona ba fiwa tsa tse ba rwelego. Ke nnete, morumiwa a tebe. Motibi ke morumi. Pele ga kamogelo, le swanetse go tseya masaledi.

10532 Morei o ilê a ya go barumi. A ba ka ba ya bedi ga bona. Morei o ilê a ya, Madulo o ilê a sala a tshikhile magogo. "Ke buile." Kowa khomo e raga khamelo. Go na le dithakola tse dingwe tse le tha di fakelago ka gare ga the rotwana. Ba re ke di fe. Lena le teba le faketse tsa mohuta mang. Go lebala ke ga batho. Ka baka lewe re khopela gore o re botse. Ke a le kwa. Bjale ke ta le botsa. Bo makholo wa lena, ba nyaka ditšwaro tsa ngwana wa bona le thekhata. Ke tsona dilo tsewe ba di nyakago. Dithakola tsewe di ilê le mong wa tsona lebiteng. Thebaka the ilê tha goma tha ba botsa ka mokhwa o ba mmutsitsego ka gona. Thepela o ba botsa re a di nyaka. Ba re ba di nyaka.

4991



10533 Ba ga makholo ba nyaka (dithapo) dithakola tsa ngwana wa bona. Bakhonyana ba ilê ba nyakêla, ba the ke ba di bôna. Rena a re di bone. Goriale ke bakhonyana. Ba ga makholo ba ilê ba re, mo le tha re fe dithakola tsa ngwana wa rena, bokaone ke go gatana dinao, ro tsama re o kwa. Bakhonyana ba ilê ba re marumu fathe, re tha botšana. Ba ilê ba ba fa lebaka la go botšana.

10534 Mothupi o ilê a khobakanya banna ba gabô gammôgô le khadi. Le bitsitse ke nna ba gesu. Ba ga makholo ba nyaka dithakola tsa ngwana wa bona. Ke dithakola tse bjale ka ditšwaro le thekhaša. Ke nyakilê kudu, a ka di bôna. Bjale bona bare ba di nyaka. Bjale ba itse ba nyaka go gatana le nna dinao. Ke ba gopetse lebaka la go le botša. Ke yôna taba ewe ke le bitseditsego yôna. Ge a riale a fetša go bolabola.

4992

10535 Mabore a biluša meti, ya ba a mohubedu. Meti mo a bilugilê, ke ditšhila. Meti a ditšhila a nwewe. Ka morago ga mo a ba bigilê taba, ke moka khaitšedi ya monna a thôma go bolabola. O ilê a re, nna a ke bone taba, taba kholo ke go lefa molato. Taba ya gore re lethetse mediro ya rena, re tsame re gekhela le naga ka baka la mekhopa ya dipudi tsa rena, nna nka thee. Ba ilê ba mo sola. Bo makholo ba bolabola nnete. Dithakola di swanetse go ba le batswadi. Wa bôna wena mokhonyana, kwana le ba ga makholo wa go, lo tsama le okwa. Wa thoka go dira bjale, ke moka le tšwane le ba ga makholo wago. Mabore o ilê a napa a toga.

10536 Mokhonyana le makholo ba tsama ba okwa. Ka moragô ga dipolabolo tsa banna, ke moka ba roma thebaka go bo makholo. Thepela o botša ba ga makholo, le nna p'elo yaka e bothoko. Ka baka lewe, nna ke ta ntsha thelo tha go tsama re kwella ka thona. Ba ga makholo ba ilê ba thabêla taba. Ke moka ba a tšwa.

4993

Ditaola di ilê tsa boya le Mabore.

10537 Taudišo ya monna wa ngaka. O ilê a ba laola pele ga go tiya motho yowe a tserego dithakola tsa mohu. Mohu a hwa ka lehu la gwe, ba diyo moloya. Bjale nka theke ka tšwela pele le boloi,

ke ta tšwela pele le thewe le tetsogo thona. Le tile mo ka baka la dithakola tša mohu. Bjale dithakola di tšere ke mosadi yo mongwe wa mmina khomo. Ka mathô le ilê la di bôna, ge a likiŝa go phuseletŝa taba e. Ke yêna yowe a tšerego dithakola tša mohu. Mola e be le tilê naê, ê be ke to mmeula. Ba ilê ba bula difate. Monna wa ngaka o ilê a bula difate, ba boêla gae.

- 10538 Mokhonyana o ilê a rapêla ba ga makholo wa gwe. Monna wa ngaka o ilê a ba botŝa gore o ilê a ka the ke a ba fa. Mothupi o ilê a re: "Mo fotha tha ntsweng, o re the tšwe the molomê." Mohu o ŝilê bana. Bjale o tšhaba go tšwela pele le khaitŝedi ya gwe ka gobane a ka sokologa a bolaya bana ba gwe. O ilê a bolabola le ba ga makholo wa gwe. Ba ilê ba fetŝiŝa taba.
- 4994 10539 Ba ga makholo ba ilê ba gana go fa Mothupi mosadi wa the bula-nto. Ka morago ga thello tha mohu, mokhonyana o ilê a iŝa khomo ya go nyaka the bula-nto. Ba ilê ba mo fetola ka gore tŝa dithapô tša yola re ta khôna re go fetola. Morumiwa o ilê a goma le khomo. Ke moka ba ganne. O ilê a tšeya mosadi mo go ngwe. Mafêllô a taba.

- 10540 Lethethô la ditemana tša Tema ya 37(a):- Lefa la mosadi.
- 10143 Temana ya 1: Lehu la mosadi. 4796.  
107
- 10156 S.1: Pegô ya lehu la mosadi le theila 4802.  
108
- 10205 S.2: Lehu la kharebê. 4827.  
109
- 10235 S.3: Mothahu wa mosadi. 4842.  
110
- 10396 Temana ya 2: Bakhethi ba moja lefa la mosadi.4992.  
111
- 4995 10444 S.1: Yo a lego moja lefa la mosadi. 4946.  
112
- 10480 Temana ya 3: Ditela tša lefa la mosadi. 4964.  
113

~~End.~~ 5923

923

K34/82

91\*

Ke tugile ga Muhlava ka di 1/3/56.

Bjale ke šoma mo dipolaseng tše:- S.A.N. trusts farms

Bonn and Sedan.

Di phetolo le ta posa ka yōna poso e la ya gešū ya

Box 39 Trichardtsdal.

Ke ta ba khaufsile go tšeya tumellō ya go khutša. Ke ta

le tibiša. Ke bolabola mabapi le taba ela ya molaka.

END 923